

fuzinar

Leto XXII

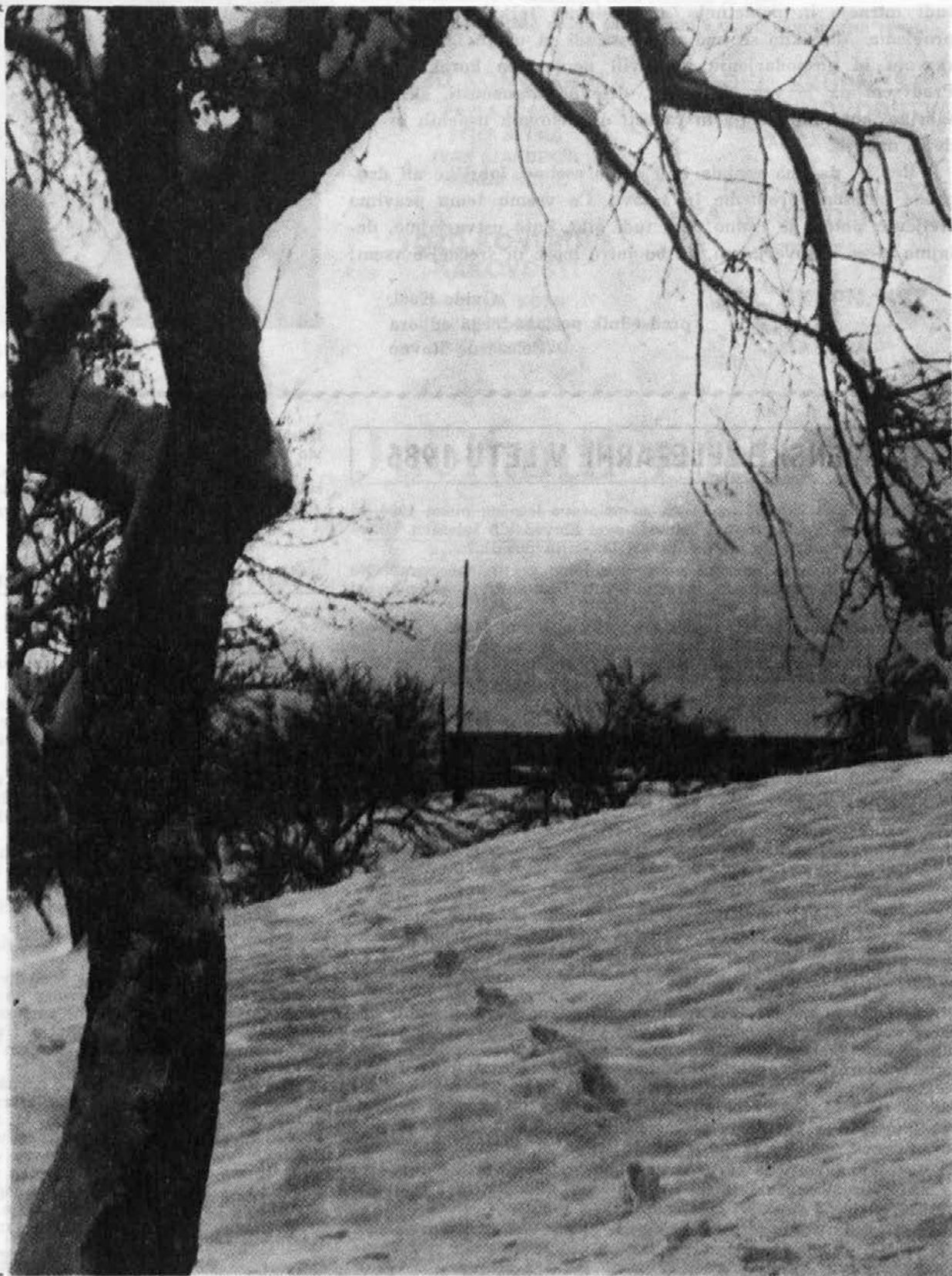
Ravne na Koroškem, 13. decembra 1985

Št. 12

*Srečno,
zdravo
in uspešno
leto 1986*

**ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM**

**SAMOUPRAVNI ORGANI
IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE
ŽELEZARNE RAVNE**

Z jutrom se dan začne

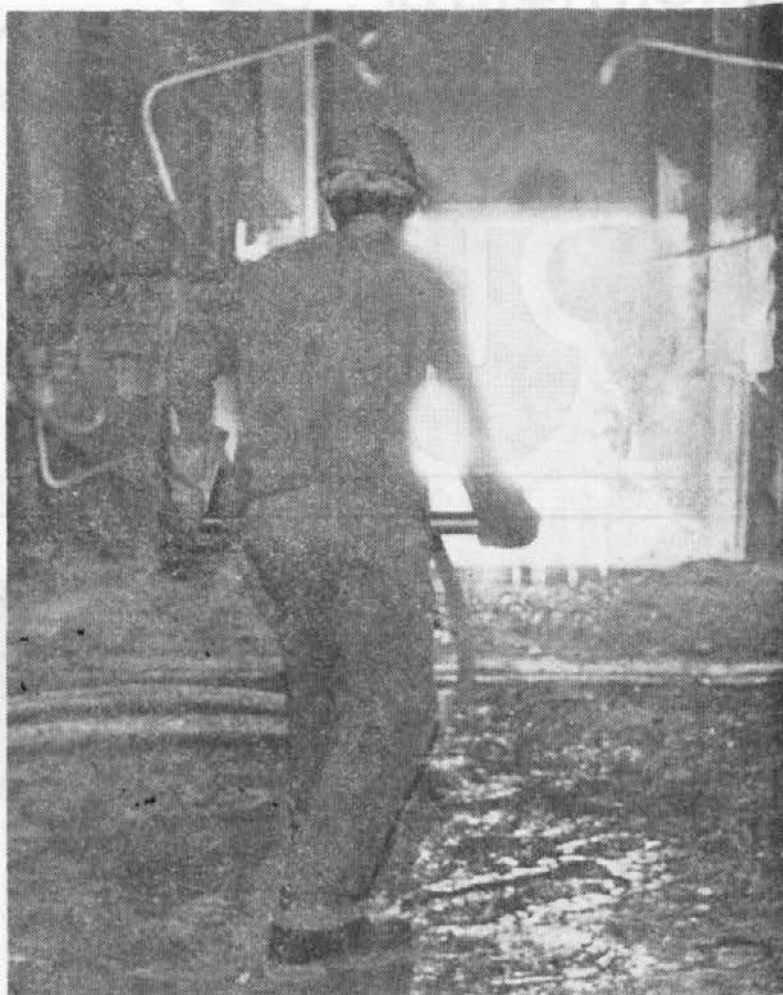
Praznični dnevi so blizu. Samo še nekaj »šihotov« in pisali bomo leto 1986. Kot da se v novem letu začne lepše življenje, z novimi željami, hotenji — rojevajo se nova upanja v razumevanje, zdravje, v srečo in boljše življenje — rodi se mladost. Zares so to dnevi, ko smo ljudje bližje človeku doma, v tovarni, na ulici — povsod.

Ob zvokih prazničnega muzikanta se odpre še tako trda notranost in vzhajajoče mlado sonce se ne da več zatemniti. Z upanjem, delom, mladostjo in znanjem se poženemo v novo prihodnost — za življenje, zdravje, ljubezen in kruh.

Pa je bilo naše delo uspešno? Da, boljše kot pred letom — tudi mirneje in pametneje smo reševali težka vprašanja in probleme. Marsikdo se nad nami začudi in ugotovi, da smo v razvoju in gospodarjenju napravili pomemben korak naprej. Predvsem pa je več poštenosti, delovne zagnanosti, skrbi za fabriko, kot tudi veselja in radosti ob delovnih uspehih in bodočih načrtih.

Res je, da ima vsakdo tudi svoje osebne, fabriške ali drugačne nerešene probleme in težave. Če vsemu temu pravimo življenje, potem je vedno tako tudi bilo. Zato ustvarjajmo, delajmo in se dogovarjajmo, da bo jutro lepše in srečnejše vsem!

Gvido Kacel,
predsednik poslovnega odbora
Železarne Ravne

V soju jekla

SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1986

Na sozdu so izdelali izhodišča za pripravo letnega plana 1986, ki jih je medtem že obravnaval delavski svet Slovenskih železarn. Glavna značilnost načrta je, da ostaja pri letošnjih dosežkih.

Pri surovinah in energiji ne pričakujemo večjih sprememb. Ne bo niti večjih zaključenih investicij niti bistvenih sprememb pri kadrih.

Pri proizvodnji je cilj 180.000 ton grodlja, okrog 46.000 ton sivega surovega železa in okoli 850.000 ton surovega jekla, od tega na Jescnicah 470.000 ton, na Ravnah 240.000 ton in v Štorah 145.000 ton. Letošnjega načrta 760.000 ton končnih izdelkov ne bomo dosegli in ostaja cilj za leto 1986.

Pri prodaji se ostrijo vprašanja kakovosti izdelkov, držanja rokov, prodajnih cen in komercialnega odnosa do kupcev. Prednost ima seveda izvoz, doma pa:

- lastni tozdi
- DO v sozdu
- namenska proizvodnja
- kupci, ki z nami združujejo devize
- kupci, ki združujejo sredstva za prednostne investicije
- drugi kupci glede na dohodkovno uspešnost izdelkov.

Načrtujemo 65—70 odst. večje prodajne cene kot letos.

Izvoz že nekaj let količinsko in vrednostno stagnira, zato ostane za drugo leto enak načrt kot za letos — 150.000—160.000 ton v vrednosti okoli 95 milijonov dolarjev, od tega 65—70 milijonov dolarjev na konvertibilno področje. Še vedno pa ostaja pomembno združevanje deviz s kupci.

Potroški in nabava. Pri celotnem prihodu iščemo notranje rezerve v asortimentu izdelkov in v čim večji izkoriščenosti proizvodnih naprav. Materialne stroške naj bi manjšali z varčevanjem materialov, surovin in energije. Nabavne cene rude, starega železa, elektrod, ferolitina, ognjevzdržnega materiala in storitev naj bi povečali za okoli 65 odst., cene energetskih medijev pa za okoli 70 odst.

Skupni uvoz naj ne bi presegal 115 milijonov dolarjev, od tega 90 milijonov dolarjev za surovine, ostalo pa za opremo.

Letošnje investicije se bodo nadaljevale tudi v prihodnjem letu in zanje predvidevamo blizu 30 milijonov dinarjev. Več kot dve tretjini vrednosti predstavljajo investicije v vseh treh železarnah.

Zaključek. V letu 1986 bodo osnovne naloge zniževanje potroškov, čim večja izkoriščenost naprav, boljše vzdrževanje in manjšanje zastojev, naprej pa: dvig produktivnosti, boljši asortiment, kakovost

izdelkov ter izkoristek znanja zaposlenih. Naslednji ključni nalogi sta izvoz in investicije.

Vse to pa naj bi imelo za posledico izboljšanje poslovanja ter zaustavitev padanja realnega dohodka in osebnih dohodkov.

(Vir: gradivo za 8. sejo delavskega sveta sozda)

S SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

ZA DOBER USPEH VSEH TOZDOV

Delavski svet železarne je na svoji 11. seji sprejel naslednje pomembnejše sklepe in stališča:

● Železarna Ravne dovoljuje zazidavo na trikotni površini: reka Meža, dovozna cesta za betonarno Gradis in regionalno cesto Ravne—Prevalje z naslednjimi pogoji, ki jih mora Urbanistično biro Ravne vnesti v lokacijsko dokumentacijo:

— zgrajeni objekti morajo biti montažne izvedbe, ni dovoljena gradnja upravnih zgradb in podobnih zidanih objektov

— pred gradnjo mora investitor dobiti pisno soglasje železarne za projektirano gradnjo objektov

— poseben poudarek mora biti dan gradnji infrastrukture: dovoznih poti, kanalizacije, energetike, da bo v skladu s planiranim razvojem železarne

— posebej je treba paziti na prečkanje energetskega koridorja železarne (industrijska voda in plin)

— objekte je treba graditi tako, da bo podtalnica zavarovana pred onesnažitvijo.

● Rezultati poslovanja v treh kvartalih 1985 so pokazali, da poslovna uspešnost in produktivnost ne rasteta v vseh tozdih enako, zato naj poslovodni odbor sprejme ustrezne ukrepe.

● Delavski svet je izrekel pohvalo naslednjim najuspešnejšim tozdom: Kovačnici, Valjarni, Strojem in delom, TRO, Pnevmatičnim strojem in Orodjarni.

● Razpisal je referendum o združitvi DO Težki strojni deli Ravne in tozda Monter Dravograd z Železarno Ravne. (Izveden je bil v vseh tozdih in delovnih skupnostih 21. 11. 1985.) Hkrati je razpisal tudi volitve članov iz teh dveh organizacij v del. svet DO, skupno disciplinsko komisijo in odbor samoupravne delavske kontrole.

● Imenoval je Milana Zafošnika za ravnatelja Delovne skupnosti KSZ za nadaljnja štiri leta in dal soglasje k imenovanju Antona Vehovarja za ravnatelja tozda Energija.

● Zahteval je, naj se reši vprašanje parkiranja na vzhodni strani železarne.

(Vir: Sklepi in stališča 11. seje delavskega sveta železarne)

30-letni slavljenici dela

Trideset let dela pomeni za moškega tričetr delovne dobe, za žensko celo več. To res še ni čas za končni obračun, je pa priložnost za pogled nazaj in naprej, za pregled ustvarjenega in za še možne dopolnitve načrtov.

Letošnji jubilaranti so začeli delati v tovarni v petdesetih letih. Takrat je bila železarna pol manjša kot danes, pol manj je bilo v njej delavcev, delo pa v marsikaterih obratih dosti bolj naporno kot danes. Nesreč je bilo celo do 30 % na število zaposlenih. Malokdo še ve, da smo med našimi izdelki hvalili tudi krogle in kolesne stavke za vagončke. Le obratni zdravnik je daljnovidno vedel, da so »bolezni« lahko tudi posledica nesoglasij in sporov v obratu in zelo smo tudi takrat pozivali k povečanju produktivnosti dela.

Na Čečovju so že stali prvi bloki, novi Dom železarjev pa je bil naj-sodobnejša stavba na Ravnah. Letošnji jubilaranti so iz leta v leto glasovali za napredek železarne in kraja, pa tudi krepko delali za to, da je za

Čečovjem zrasla Gramoznica, nato Javornik, Dobja vas, Šance, Janeče in Kotlje, plot pa je bil zmeraj prekratek in preozek, tako je tovarna rasla na zahod. Doživljali so širjenje avtomobilizma in cest, odpiranje meje v Evropo in rast življenjske ravni, dočakali pa tudi stabilizacijo. Ker je rasel v dobi, ko je na vseh koncih manjkalo dobrin, dočakal dobo blaginje, da bi zdaj že davno spet okusil streznitev, ima ta rod vse pogoje za moder, izmirjen odnos do življenja. Veliko priložnosti torej za tehtanje svojih in tujih besed in dejanj v tem času, svojih in tujih odločitev, za razmislek o svojem vplivu ali nevlivu na tek dogodkov, na kakovost in dimenzije svojega in svojih otrok življenja v minulih desetletjih, za razbi-ranje dobrin in slabih let, kakor jih je prinašal in odnašal čas.

Iz takšnih presoj in tehtanj je pač mogoče najti poti in načine za smotrno ravnanje v nadaljnjih letih življenja in dela.

To iskreno želimo našim slavljencom v dobro njim in nam vsem.

TOZD JEKLARNA

ANTON MEŠNJAK

TOZD JEKLOLIVARNA

BENO FINK
RUDOLF KAMNIK
TIT KRAKER
ALEKŠ KRIVEC
AVGUST POBERŽNIK
ANTON POKLEKA
ERNEST PUŠNIK
PAVLA REK
IGNAC SIBEČNIK
AVGUST ŠULER
IVAN TRETJAK

TOZD KOVAČNICA

ALOJZ GROS
IVAN MIKLAVC
LEOPOLD PETAN
JOŽE POKRŽNIK
FRANC POTOČNIK
JOŽE STUDENČNIK
FRANC URŠNIK

TOZD JEKLOVLEK

JOŽE TROKŠAR

TOZD VALJARNA

ŠTEFAN BIŠKUP
KATARINA FUŽIR
LOVRO KERT
VIDA KRAMBERGER
AVGUST MARIN
ALOJZ ŠKALIČ
IVAN URANKER
IVAN URH
FRANC ŽUPANC

TOZD STROJI IN DELI

ŠTEFAN GREBENC
ŠTEFAN HUDOPIŠK
JOŽE JURAC
IVAN ODER
JOŽE POTOČNIK
TOMISLAV TASIČ
ROZALIJA VOGRIN

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

IVAN HIRTL
MIROSLAV SLATINEK

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

JAKOB KURMANŠEK

TOZD VZMETARNA

VIDA POŽARNIK

TOZD ENERGIJA

IVAN PLEŠEJ

TOZD ETS

ANTON BREG
IVAN ROBIN
AVGUST VAVČE

TOZD SGV

JOŽE ČAS
JOŽE KRIVOGRAD
IVAN LEPEJ
JOŽE PODBEVŠEK
KAREL PROJE
ANTON ŠTREKELJ

TOZD TRANSPORT

PETER VOGEL

TOZD TRO

KATARINA LADINEK
JOŽE LAPUH
IVANA PARADIŽ
MAKS STRMČNIK
PETER SVETINA

TOZD PII

DRAGO CVITANIČ

TOZD RPT

FRANC HRASTNIK
ROMANA MEDVED
MARTIN PŠENIČNIK
JOŽICA POLANC

TOZD KOMERCIALA

PAVLA CESNIK
PETER ŠETINA
IVAN ŠTANDEKER
MARIJA ŠTRUC

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

MARIJA KORN
JAKOB ŠAVC
ANTON ZDOVC

DEL. SKUPNOST ZA RAČUNOVODSTVO

ANICA FIŠER

DEL. SKUPNOST ZA GOSPODARJENJE

PETER GRÖGL

DEL. SKUPN. KSZ

FRANC PEPEVNIK
ADELA URNAUT

Jubilanti v letu 1985

TOZD - DS	10 let	20 let	30 let	SKUPAJ
Jeklarna	13	6	1	20
Jeklolivarna	12	16	11	39
Valjarna	18	11	9	38
Kovačnica	10	6	7	23
Jeklovlek	-	6	1	7
Kalilnica	2	-	-	2
Orodjarna	2	4	-	6
Stroji in deli	32	21	7	60
Ind. noži	8	5	2	15
Pnevm. stroji	8	3	1	12
Vzmetarna	4	4	1	9
Energija	5	3	1	9
ETS	6	6	3	15
SGV	21	16	6	43
Transport	3	5	1	9
TRO	18	8	5	31
PII	2	1	1	4
RPT	6	11	4	21
Komerciala	3	5	4	12
Kontrola kakovosti	2	10	3	15
Družbeni standard	-	3	-	3
Računovodstvo	3	-	1	4
Gospodarjenje	2	2	1	5
KSZ	6	5	2	13
PFS	3	1	-	4
DO TSD	7	3	-	10
Kovinarstvo	14	-	-	14
SKUPAJ:	210	161	72	443

Naše delo v oktobru

V oktobru smo dosegli predvideni plan skupne proizvodnje 98,4 odst., v kumulativni 98,1 odst. Oprema smo dosegli 105,2 odst., v kumulativni 109,2 odst. Fakturirana realizacija je bila presežena za 64,6 odst., v kumulativni 29,2 odst., prav tako tudi prodaja na domačem trgu 77,0 odst., v kumulativni 37,7 odst. Za planom smo zaostali pri izvozu v dolarjih za 2,2 odst., v kumulativni 8,5 odst., pri dinarski vrednosti pa smo mesečni plan presegli za 14,5 odst., vendar še vedno zaostajamo v kumulativni za 5,1 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

JEKLARNA je dosegla predvideni mesečni plan v višini 99,9 odst., operativnega 92,9 odst. Pogoji v oktobru niso omogočili normalne proizvodnje. Vzroki so bili manjši odvzem jekla v Jeklovilarni, redukcija el. energije ter popravila dveh livnih žerjavov v jeklarni I. Nekoliko se je poslabšal izplen, izmeček pa je precej pod letnim poprečjem.

JEKLOLIVARNA je v oktobru dosegla 88,3 odst. skupne proizvodnje, v kumulativni 85,5 odst. Delali so v izjemno težkih pogojih, saj rekonstrukcija strojne kaluparnice še ni zaključena — izvajalci roke precej prekoračujejo. Isto velja za izgradnjo livarne težkih ulitkov. Tu kasnije pri montaži ključne opreme za regeneracijo, čiščenje in odpravljanje. Livarna dela zaradi tega z bistveno manjšo zmogljivostjo. Dodaten problem je tudi hiter prehod na visoko zahteven asortiment, ki povzroča v začetnih fazah izmeček in preveč defektne litine. Na povečanje slabe kakovosti v veliki meri vpliva zamujanje rekonstrukcije, saj morajo visoko zahteven asortiment strojne kaluparnice delati v drugih oddelkih na strojih, ki za to niso

najbolj primerni, ali pa litino nabaviti v kooperaciji, katere kvaliteta pa ni zadovoljiva.

V **VALJARNI** je bila proizvodnja gredic za 2,4 odst. nad načrtom, profili pa ne dosegajo mesečnega plana. Plan srednjih profilov je bil dosežen 97,2 odst., lahkih 51,1 odst. V izredno slabem stanju so strojni deli proge. Naprave so dotrajane, tako da je že skoraj vprašljivo obratovanje, saj vzdrževalci ne utegnejo sproti popravljati okvar in menjati iztrošenih delov. Asortiment srednje in lahke proge je zelo dober, kar se odraža pri finančnem rezultatu.

V **KOVAČNICI** predvidenega plana skupne proizvodnje niso dosegli, zaostanek 5,6 odst., v kumulativni 0,3 odst. Najbolj zaostajajo pri internih dobavah za domače tozde. Glavni vzrok je v pomanjkanju zahtevanih vrst jekla iz Jeklarne. Izmeček je nižji od letnega poprečka, a tako kovaški kot jeklarski v mejah normale. Zaradi pogostih okvar stikalnic in manipulatorjev se je čas ogrevanja vložka povečal za okoli 10 odst.

Proizvodnja v **JEKLOVLEKU** je zaostala 10,1 odst., v kumulativni 17,5 odst. Vložka je bilo v drugi polovici meseca sicer dovolj, žal pa se je pokvaril ravnalni stroj, popravilo pa se je zavleklo. Posledica tega je nižja proizvodnja vlečenega in brušenega jekla.

Od mehansko predelovalnih tozdov so predvideni plan presegli: **ORODJARNA** za 21,5 odst., **PNEVMATIČNI STROJI** za 7,0 odst., **TRO** za 5,8 odst., **KOVINARSTVO** za 11,2 odst., **ARMATURE** za 25,5 odst. in **INDUSTRIJSKI NOŽI** zaradi visoke proizvodnje gredic 34,6 odst. Za planom so zaostali le **STROJI IN DELI** 7,4 odst., **VZMETARNA** 27,7 odst., in **BRATSTVO** 25,3 odst. Pri Strojih

in delih so nastale težave zaradi spodrsnjaja pri naročanju materiala, dobavi ključnih pozicij in montaži. Kot že vsa leta nazaj je asortiment pri nožih droben, proizvodnja brzoreznega orodja pa je obsegala predvsem le segmente za žage. Vzemtarno pestijo majhne serije, pomanjkanje naročil — predvsem za vzmetne palice in zahtevnejši asortiment. V **TRO** je primanjkovalo naročil za krožne žage. Armature pa so povečale svoje zaloge s proizvodi, ki so namenjeni za Bolgarijo. V **Bratstvu** se je pokvaril stroj za izdelavo težkih pil ter kalilna peč, tako da je bil izpad proizvodnje precejšen.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Prodaja na domačem trgu je bila uspešna tudi v oktobru, saj je bil količinski plan presežen za 12,5 odst., v kumulativni 15,9 odst., vrednostni plan pa za 77,0 odst., v kumulativni 37,7 odst. Za količinskim planom so zaostali Jeklovilarna 8,4 odst., Vzemtarne 39,9 odst., **TRO** 5,9 odst., **Kovinarstvo** 2,9 odst., in **Bratstvo** 34,0 odst. Za vrednostnim planom pa je zaostalo le **Kovinarstvo** 3,3 odst. Naročil primanjkuje v mini

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

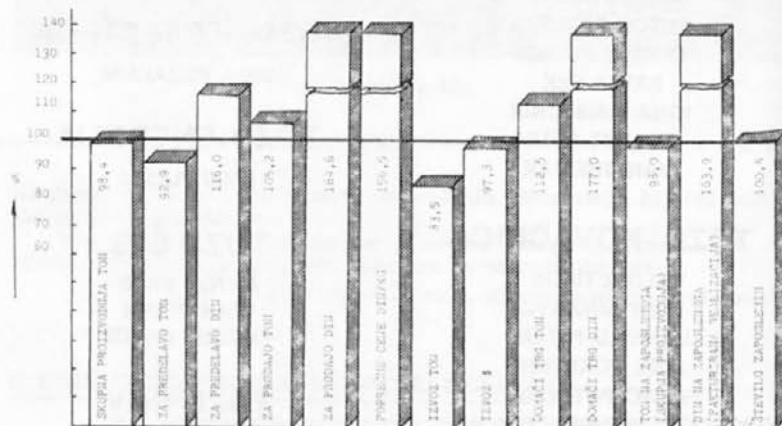
V oktobru je znašal izkoristek delovnega časa 83,18 odst., odstotnost 16,82. Odstotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	6,64 %
— izredno plačani dopust	0,55 %
— službena potovanja	0,50 %
— bolezn	7,90 %
— druge plačane odsotnosti	1,15 %
— neplačane odsotnosti	0,08 %

Ure v podaljšanem delovnem času pa so znašale 0,33 %.

livarni in livarni težkih ulitkov, v Kovačnici pri krčlinih odkovkih, Jeklovleku pri vlečenem jeklu. Manjše je tudi povpraševanje po izdelkih Strojov in delov, najbolj občutno pa je upadanje naročil za vzmeti. Ker Orodjarna in Armature prodajo precej svojih izdelkov s posredovanjem trgovskih hiš, te pa imajo vedno manj lastnih sredstev, je upadanje prodaje čutiti tudi tu. Poleg tega pa se je pri prodaji Armatur pričela pojavljati tudi konkurenca.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V OKTOBRU 1985

OSKRBA Z ENERGIJO

V oktobru je bila dobava primarnih energetskega medijev zadovoljiva. Dobavljen ni bil le propan-butan. Redna je bila tudi proizvodnja sekundarne energije, tako da so bili redno oskrbljeni vsi porabniki s primarno kot tudi s sekundarno energijo.

PORABA ENERGETSKIH MEDIJEV:

— elektro energije	20.882.279 kWh
— zemeljski plin	4.924.966 Sm ³
— butan-propan	104.420 kg
— mazut — kurilno olje	683.900 kg
— acetilen	4.866 m ³ n
— hladilna voda	1.537.440 m ³
— higienska topla voda	7.710 m ³
— para	5.468.380 kg
— kisik	519.198 kg
— komprimirani zrak	5.786.000 m ³
— dušik čisti	19.185 m ³ n
— dušik — tehnični	7.550 m ³ n
— argon	10.774 m ³ n

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DONAČI TRG DIN	
	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.
JEKLARNA	99,9	99,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	88,3	85,5	83,6	92,3	147,9	116,4	104,0	112,9	117,8	117,2	152,3	116,3
VALJARNA	99,9	98,7	107,2	116,6	170,6	140,8	128,3	95,8	147,2	99,8	177,1	152,4
KOVAČNICA	94,4	99,7	110,4	103,4	192,5	139,3	104,4	94,5	119,5	96,3	208,0	148,3
JEKLOVLEK	89,9	82,5	91,4	34,5	162,8	108,9	51,3	91,5	59,2	83,6	179,9	113,0
ORODJARNA	121,5	98,0	122,1	103,1	211,1	160,3	-	-	-	-	216,1	157,6
STROJI IN DELI	92,6	90,0	91,3	91,6	199,0	138,2	71,8	112,4	94,5	116,5	234,3	145,0
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	87,3	77,2	95,1	81,1	132,8	104,5	68,6	79,3	77,5	82,4	167,4	121,0
- GREĐICE	138,7	77,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	134,6	77,1	95,5	81,3	138,8	108,7	68,6	79,8	77,5	82,4	174,5	124,1
PNEVMATIČNI STROJI	107,0	93,3	100,0	91,3	190,9	151,2	-	98,3	-	101,1	194,0	152,0
VZMETARNA	72,3	79,6	71,8	30,3	121,7	105,7	226,6	109,6	291,0	94,6	111,5	107,1
TRO	105,8	119,5	82,2	102,6	126,4	112,5	97,3	85,7	97,1	88,3	134,7	119,4
KOVINARSTVO	111,2	90,9	96,5	89,4	94,7	90,5	48,0	55,9	56,2	60,6	96,7	92,0
ARMATURE	125,5	64,2	53,4	50,5	85,7	93,3	57,9	27,8	74,3	32,9	103,7	88,3
BRATSTVO VARVARIN	74,7	79,9	66,0	60,1	133,3	77,5	-	-	-	-	143,3	77,0
KALILNICA	-	-	-	-	133,5	198,8	-	-	-	-	133,5	99,8
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	36,6	98,9	-	-	-	-	36,6	98,8
DELOVNA ORGANIZACIJA	98,4	98,1	105,2	109,2	164,6	129,2	97,8	91,5	114,5	94,9	177,0	137,7

NABAVA

Dobave starega železa z domačega tržišča so se popolnoma umirile zaradi naše ustavitve. Zaloge na terminalu Surovine pa nam zaradi ostalih dobav kljub temu ni uspelo zmanjšati. Izboljšalo se je tudi stanje pri ferolegurah. Težave so le zaradi neustrezne granulacije in večje vlažnosti (zimске razmere).

Oskrba z raznim drobnim pomožnim materialom, kot so orodje, vezni elementi in ostali tehnični artikli, je zelo nesigurna. Tu so mišljeni predvsem izdelki, ki jih dobivamo prek tehničnih veletrgovin, saj so le-te izredno slabo oskrbovane, delno zaradi tega, ker jim proizvajalci ne dobavljajo na termin, po drugi strani pa trgovine danes zaradi visokih obrestnih mer znižujejo zaloge, kar seveda negativno vpliva na kvaliteto oskrbovanja in kar med drugimi občutimo tudi mi.

V oktobru smo imeli velike težave zaradi nepravočasne dobave elektromotorjev za stiskalnice zaradi obveznosti Severa do izvoza. Za poseben program pa so bili kritični nekateri odkovki iz Zreč. Tudi Železarna Jesenice je bila v zaostanku z nekaterimi materiali, vendar to še ni negativno vplivalo na potek proizvodnje.

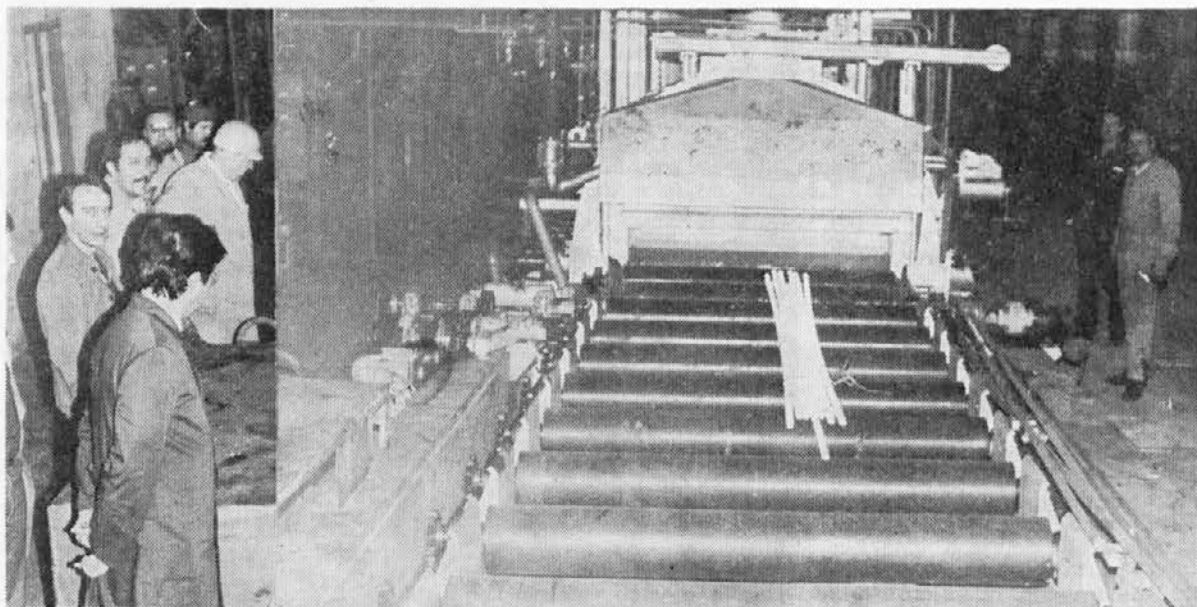
UVOZ

S 1. 10. 1985 je pričel veljati nov »mini« devizni zakon, ki je ponovno omejil razpolaganje z devizami, in sicer na 40 odst. (prej 46 odst.), pri maloobsejnem prometu z Italijo pa na 49 odst. (prej 73 odst.).

Te omejitve v oktobru še nisimo čutili, bo pa prišla ostreje do izraza v novembru in decembru 1985. Sicer smo bili v oktobru z A-materiali dobro založeni, uvozili pa smo jih v glavnem prek kooperacije S & B, kjer smo še imeli pozitivni saldo, livarske materiale, ki so izpadli iz kooperacije »Schmidt«, smo pokrili s terminskim nakupom deviz pri LB TKB Slovenj Gradec. Realizirali smo tudi naročilo Combusta prek SŽ, sredstva na naročilo Rexroth in Morgardshamar (rekonstrukcija Valjarne) pa bo verjetno zagotovil SSNO.

Poleg tega smo v oktobru prijavili uvozni posel »Kieserling« — vlečno — ravnalni stroj za

KONTI PEČ V VALJARNI DELA DOBRO

Konec oktobra je v Valjarni po več prestavljenih rokih začela obratovati žarilna konti peč. Prvi mesec so v njej termično obdelali okrog 1200 ton predvsem visoko legiranih jekel, polovico za Jeklovlek in približno polovico za izvoz. To je dobro, saj so med proizvodnjo odpravljali še nekatere zagonske pomanjkljivosti. Letno bo peč, ki je plinska in zato ekonomična, pri 7800 učinkovitih urah omogočila kaljenje, gašenje in normalizacijo okrog 20.000 ton jekla. Tako bodo lahko predvsem boljše dobave Jeklovleku, laže pa bodo zadovoljevali tudi potrebe domačega in tujega trga. H. M.

Jeklovlek, ki ga realiziramo prek kreditne linije IFC. Pogodbe za dobavo opreme za TRO pa bomo verjetno lahko prijavili v prvi polovici novembra.

IZVOZ

V oktobru smo dosegli največji mesečni izvoz v tem letu. Pri tem odpade največji delež izvoza na Valjarno, saj je v skupnem izvozu udeležena kar z 52 odst. Vzrok za tako visok izvoz Valjarne je v kvalitetnejšem asortimentu, predvsem povečanem izvozu orodnega in nerjavnega jekla. Tudi ostali tozdi metalurške predelave razen Jeklovleka so mesečni operativni načrt preseglji. Prav tako so svoje izvozne cilje dosegli skoraj vsi tozdi mehanske predelave. Ob ugodnem razpletu bi verjetno lahko do konca leta nadoknadili zamujeno in letni plan izvoza realizirali 100-odst.

JEKLARSTVO V SVETU IN DOMA

Krize v svetovni proizvodnji jekla naj bi bilo po napovedi po malem koncu. Čeprav se jeklarska industrija že lep čas seli v države v razvoju (l. 1973 je bilo takih proizvajalk 65, lani pa že 100), največ surovega jekla še vedno proizvajajo veliki: SZ 154 milijonov ton, Japonska 105 milijonov in ZDA 83 milijonov ton. Latinska Amerika napoveduje za letos 15-odstotno povečanje, presežek proizvodnje črne metalurgije v svetu pa ocenjujejo na 22 milijonov ton.

V Jugoslaviji je stanje precej drugačno zaradi vrste posebnosti. Še vedno namreč z uvozom pokrivamo 25 do 30 odstotkov potreb in tako naj bi bilo še okoli 15 let. Zaradi pomanjkanja deviz naše železarnne jeklo pogosto izvažajo, predelovalci pa ga spet uvažajo.

Ker naše železarnne stremijo za tem, da ima vsaka čim bolj zaokrožen proizvodni proces, se proizvodnja pogosto podvaja, serije pa so majhne in drage. Specializacija jugoslovanske črne metalurgije še ni blizu. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi z racionalno organizacijo samo s sedanjimi kapacitetami lahko proizvedli 10 do 15 odstotkov več kot zdaj.

Da so cene proizvodov jugoslovanske črne metalurgije višje od svetovnih, je razumljivo, če vemo, da je proizvodnja neracionalna, poraba energije na tono surovega jekla višja kot v svetu, produktivnost pa nižja. — Brez učinkovitega iskanja notranjih rezerv in brez sistemskih spodbud bo zaostanek še večji.

(Vir: Jeklo se kali po visokih cenah, Gospodarski vestnik št. 41, 1985)

Iz dela sindikata

Na dnevnem redu novembrske seje predsednikov osnovnih organizacij in izvršnega odbora sindikata v železarni so bile tri pomembnejše točke. Izzvale so živahno razpravo, dobre, nič forumske pripombe ter jasne sklepe in stališča.

● Na zahtevo zadnje seje sindikata v železarni je tozdi Družbeni standard poslal poročilo o uresničevanju usmeritev za izboljšanje družbene prehrane v železarni, njegov ravnatelj Jože Šater pa je na seji še osebno ocenil akcijo, ki je tudi po mnenju mnogih delegatov dala dobre rezultate. Tako smo v železarni s pomočjo Merxovih delav, ki smo

jih zaposlili na začetku leta, začeli pri pripravi toplih obrokov več delati sami, povečali smo ponudbo v prosti prodaji in zmogljivosti razdeljevanja v jedilnicah ob Valjarni in ob Meži, s 1. decembrom smo uvedli dietno prehrano itd. Ob tem pa so seveda še nerešene mnoge stvari. Tako npr. majhne razdeljevalnice higieno ne ustrezajo, velike so finančne težave itd.

Tudi delegati so pokazali na nekatere nerešene stvari, kot so: zasilna rešitev kadra, ki se zna v sezoni vrniti v Portorož, evidentiranje blokov — da ali ne, kdaj vendarle topli obroki v lastni režiji, nezadovoljstvo z avtomati itd.

Ker se te stvari že zelo dolgo vlečejo, je predsednik IO konference predlagal na to temo problemsko konferenco, a je po predlogu Frajzmana iz PII prevladalo mnenje, da ni potrebna. Priznati je treba, da se je družbena prehrana letos izboljšala in da resnih problemov s tem v zvezi ni, različna mnenja in predlogi pa bodo vedno, saj je to občutljivo področje. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so teže nekaterih problemov odvisne predvsem od nas, delavcev, saj vse preradi zanemarjamo disciplino, ki pa je še kako pomembna. Vsaj čas, določen za malico, bi lahko upoštevali.

Na vse to je seja izoblikovala sklep, v katerem priznava Družbenemu standardu delo, ki je bilo letos v večje zadovoljstvo delavcev, hkrati pa ponovno zahtevala njegovo še nadaljnjo angažira-

nost. Predvsem mora poskusiti prenesti pripravljanje toplih obrokov v lastno režijo in čimprej rešiti problem manjših razdeljevalnic.

V zvezi z Družbenim standardom je bila beseda še o sofinanciranju vozovnic na smučarskih vlečnicah, ki niso v lasti našega tozda. Sredstva za to je možno nameniti samo iz sklada skupne porabe. Ker je za letos že oblikovan, tega ni mogoče, drugo leto pa bo možno, če bo to v interesu vse delovne organizacije.

● Pred programsko-volilno konferenco OOS Železarnne Ravne, ki bo enkrat od 16. do 22. decembra, je bilo treba oblikovati predloge za delegate v občinskih in republiških organih ZSS, za organe konference sindikata v železarni ter predlog poročila o delu konference sindikata. Po njem bo po-

Železarna Ravne – tozd Kovinarstvo

Novembra 1977 so se delavci tozdv Železarne Ravne in Kovinarstva Ljubno ob Savinji na referendumih odločili za združitev v skupno delovno organizacijo. Od tedaj je Kovinarstvo eden tako imenovanih dislociranih tozdv ravske železarne. V osmih letih se je že ukoreninil v naši zavesti kot naš tozd, sorazmerna oddaljenost pa je največ kriva, da se to ne čuti v enaki meri tudi v naših glasilih. Da bi napako vsaj nekoliko popravili, smo izrabili priložnost in se pridružili članom IO sindikata železarne, ki so se konec oktobra podali na delovni obisk v Kovinarstvo. Iz pogovorov z delavci in ravnateljem povzemamo vrsto podatkov in mnenj o organiziranosti, kadrovski, proizvodni problematiki, načrtih in samoupravljanju v tem savinjskem tozdu.

Po besedah predstavnikov tozda Kovinarstvo imajo njihovi delavci že povsem izoblikovan občutek pripadnosti Železarni Ravne. Kot delavci te delovne organizacije se predstavljajo tudi pred svetom, šele na drugem mestu imenujejo »tozd Kovinarstvo«. Kljub temu pa ni mogoče prezreti dejstva, da deluje Kovinarstvo, tako kot drugi, od matične delovne organizacije oddaljeni tozdi, precej bolj samostojno kot tisti znotraj tovarniškega plotu. To mu prinaša določene prednosti pa tudi težave.

Kovinarstvo spada v občino Mozirje, ki je v letu 1985 podelila Železarni Ravne zlato plaketo, ker je »odločilno pomagala k ustreznim programsko proizvodni usmeritvi in razvoju Kovinarstva...«, kar je pripomoglo k temu, da je Kovinarstvo iz nekoč obrtne delavnice preraslo v sodobno in napredno strojno tovarno.

Taka obrazložitev sicer nad vse godi, obiskovalca, ki je viden nenehni novih gradenj in pehanja za vedno novimi posodobitvami proizvodnje in tehnologije v železarniških tozdih, pa ne pričra povsem.

Ko se približaš Kovinarstvu, res dobiš vtis, da si pred sodobno tovarno, saj so proizvodni

prostori novi in veliki. Ko pa si v proizvodni hali, te ta prostornost nekoliko zbega — ne ujema se s tehnologijo in proizvodnjo, ki si prilastka sodoben ne zaslužita v polni meri. Proizvodni

Aleksander Marcen

proces je namreč preveč razdrobljen in raznolik — le tehnološka linija proizvodnje zobatih vencev je nekoliko daljša — pro-

izvodne naprave in stroji pa so v glavnem prej stari kot novi. Ne moreš se znebiti občutka, da je nekomu, ki je tovarno želel posodobiti, zmanjkalo sape in je

KADRI — ODLIKA IN ŠIBKA TOČKA TOZDA

V Kovinarstvu je zaposlenih 169 delavcev, blizu sto jih dela v proizvodnji. Kadrovska struktura je dobra, saj je večina zaposlenih KV delavcev, le nekaj je priučenih. Primanjkuje pa jim strokovnjakov, saj imajo zaposlenega le enega strojnega inženirja, pa še ta je tako zavzet z drugimi deli in nalogami, da ima za razvoj tehnologije in konstruiranje premalo časa.

Zaradi oddaljenosti od matične delovne organizacije imajo v tozdu lastne »skupne službe«, od splošne kadrovske, finančno-računovodske, komercialne, do celotne priprave dela s tehnološkim, konstrukcijsko razvojnim oddelkom in operativno pripravo dela. Vzdrževanje je organizirano v sklopu proizvodnje, v tozdu pa imajo še lastno kontrolo kakovosti. Kot drugod delujejo v njem družbenopolitične organizacije in samoupravni organi, imajo pa še lastno disciplinsko komisijo.

Po mnenju ravnatelja se najbolj razlikujejo od »železarniških« tozdv po tem, da sproti ugotavljajo likvidnost, saj vodijo ne le kvartalno, temveč tudi mesečno poslovno bilanco. To močno vpliva na njihove poslovne odločitve: ne prevzemajo del, za katera že vnaprej vedo, da bi jim prinesla izgubo, le pri izvoznih poslih sprejemajo tudi ta rizik.

Zaradi težavnih gospodarskih razmer v zadnjem času ugotav-

obstal sredi poti. To stanje seveda ni in ne more biti dokončno; potreben pa bo močan zagon celotne delovne organizacije in še posebej delavcev Kovinarstva, da bo njihov tozd res to, kar so zapisali mozirski občinski možje v utemeljitvi priznanja: sodobna strojna tovarna.

ljajo, da so nekatere njihove strokovne službe prešibke. Predvsem velja to za komercialno, ki se pri prodaji naslanja na usluge trgovskega posrednika, ta pa je pri prodaji njihovih strojnih žag na tržišču premalo agresiven. Zato se je služba začela tesneje povezovati z ravskega Komercialo. Skupno so že izdelali reklamni prospekt, več pa v Kovinarstvu pričakujejo tudi od neposredne prodaje njihovih žag.

Prodaja pa ni odvisna samo od prodajalcev, temveč predvsem od kakovosti, uporabnosti in vsestranske konkurenčnosti izdelka. To pa je mogoče doseči le z nenehnim izboljševanjem tehnologije in posodabljanjem, kar je delo strokovnjakov, ki pa so, kot smo že ugotovili, šibka točka Kovinarstva. Prizadevajo si okrepi razvojno-konstrukcijski oddelk, vendar se inženirji na njihove razpise ne prijavljajo. V tozdu menijo, da strokovnjake bolj kot priznanje OD odbija odgovornost, ki bi jo imeli na takem delovnem mestu v majhnem kolektivu. Raje se zaposlujejo v večjih delovnih organizacijah.

Člani ravskega sindikata so sogovornikom v Kovinarstvu predlagali, naj se bolj povežejo s strokovnimi službami v Železarni Ravne, pa so dobili odgovor, da tovrstna povezava že pred leti ni uspela. Tozd RPT ima sam premalo konstrukterjev, da bi zadovoljil vse potrebe Strojev in delov in drugih ra-

ročilo o delu sindikata na konferenci obsegalo politično oceno, oceno dela osnovnih organizacij konference in izvršnega odbora konference. Na že oblikovano politično oceno je imel največ pripomb delegat iz Jeklovleka.

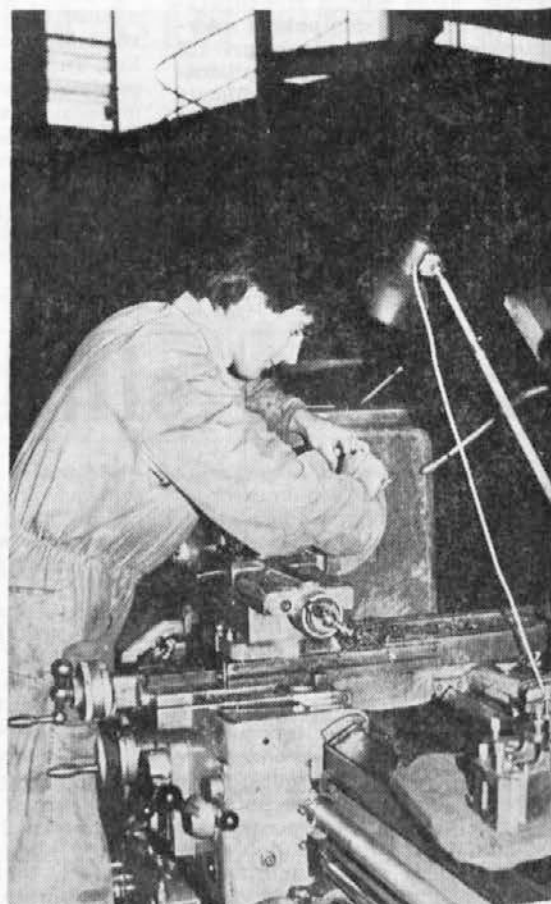
Prvič pa se je s tem v zvezi na seji pojavil tudi predlog o ukinitvi izvršnega odbora konference. Bila bi le konferenca, ki bi jo sestavljali predsedniki vseh osnovnih organizacij, hkrati s tem pa bi se zmanjšalo število komisij pri konferenci od zdajšnjih deset je zadosti pet, mogoče še manj, saj nima smisla imeti še komisijo, npr. za šport, kulturo, če imamo za to v železarni zaposlene profesionalce.

S tem zadnjim so se delegati takoj strinjali, o prvem predlogu pa precej razpravljali. Izrazili so bojazn, da konferenca brez izvršilnega organa, po zgledu in po izkušnjah z akcijsko konferenco ZK v železarni, ne zna prinesti boljšega dela, prej slabše. Poleg tega je izvršni odbor od zdaj svoje naloge dobro opravljal, in res ni treba sprememb. Bolj bi se morali pogovarjati o metodah dela, zlasti na področjih, kjer je bila od zdaj vsebina dela odmaknjena.

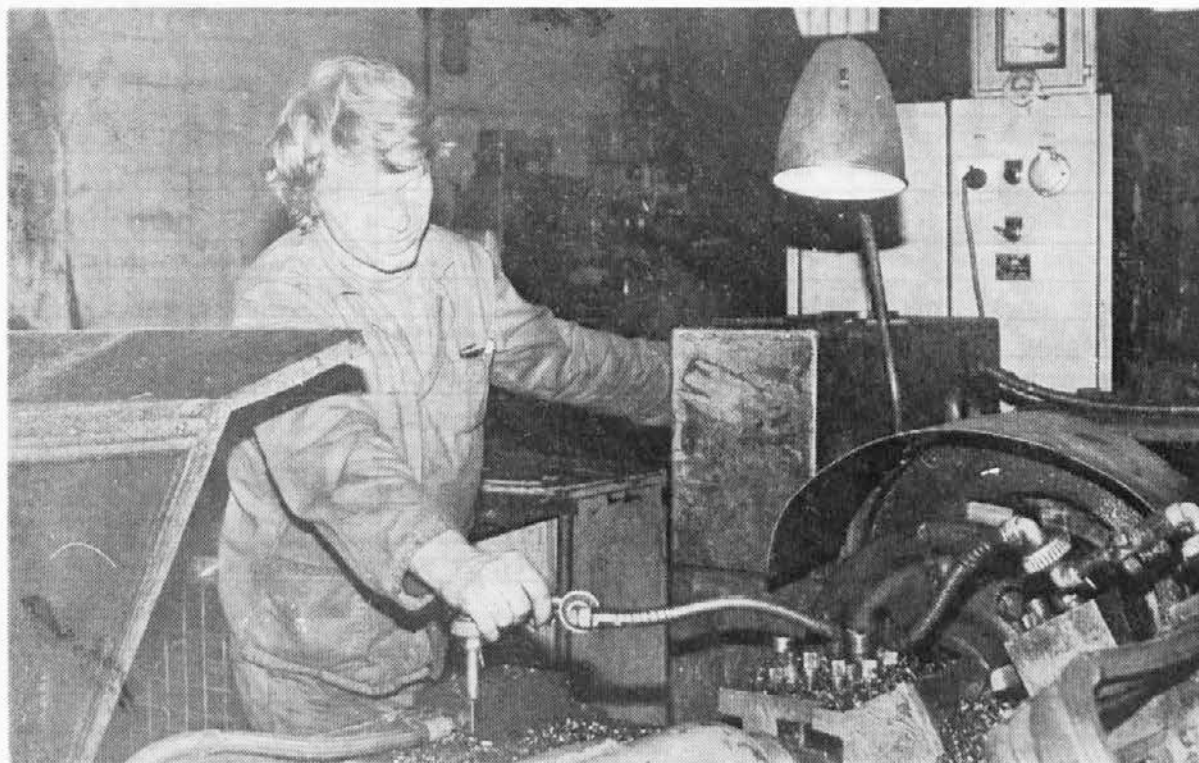
Zaradi vseh teh pomislekov o tem ni bilo rečene končne besede, le zahteva, da je treba sedaj veljavno organiziranost primerjati z novo in o tem razpravljati širše.

● Najbolj glasna na seji je bila razprava o predlogu priznanj, ki naj bi jih železarna za uspešno sodelovanje v letošnjem letu podelila drugim delovnim organizacijam. Sindikat kot nosilec akcije ni mogel vnaprej vedeti, da bo pri tem nastal problem, in je nič hudega sluteč zadolžil IO po tozdih in delovnih skupnostih, da posredujejo predloge za ta priznanja. In tako je prišlo 22 predlogov, 14 od teh z utemeljitvami. Toda — šele potem se je pojavilo to vprašanje — ali priznanj ne razvrednotimo, če jih podelimo vseh 14 ali celo 22? Zagotovo jih, a za letos je pozno tako razmišljati. Zato je sindikat predlagal DS DO v potrditev vseh 14 predlogov za priznanja, za drugo leto pa že zdaj določil drugo metodo evidentiranja: število priznanj in dobitnike predlaga poslovodni odbor, ki na osnovi delovne organizacije tudi najlaže sodi o vrednosti sodelovanj, tozdi in delovne skupnosti pa jih samo potrjujejo oziroma predlagajo druge, po njihovi presoji zaslužnejše.

(Vir: zapisnik s seje)

Izdelava pritržilnih ležajev za kolesne stavke

Izdelava kolesnih stavkov

venskih tozdov, kaj šele, da bi prevzel programske in razvojne naloge še za oddaljeno Kovinarstvo. Tako so oblikovali lasten razvojni oddelek in v kratkem času skonstruirali strojno žago, ki so jo uspešno začeli prodajati, zdaj pa so nastale težave — nekaj zaradi zasičenosti tržišča, nekaj zaradi nepripravljenosti kovinske predelovalne industrije, nekaj pa tudi zaradi neprilagodljivosti izdelave potrebam tega

RAZDROBLJENOST PROIZVODNIH PROGRAMOV

Čeprav je strojna žaga UKZ osrednji izdelek Kovinarstva, njihov ponos in kot upajo, tudi perspektiva, pa to ni edini proizvod tega tozda.

Najdaljšo tradicijo ima proizvodnja zobatih vencev za avtomobilsko industrijo. S tem izdelkom nimajo težav, tehnologija je ustaljena, prodaja zagotovljena — delajo jih največ za TAM. Prav tako normalno poteka proizvodnja kolesnih stavkov za rudnike.

Bolj se zatika pri zvarjencih za bagre, ki jih delajo za Torpedo na Reki. Tovarna prodaja stroje po tako nizki ceni, da Kovinarstvu ne more plačevati polne cene proizvodnih stroškov in materiala. Zato je tozda Torpedu odpovedal dobavo zvarjencev do konca leta (za november in december), proizvodnje pa tudi prihodnje leto ne bo obnovil, če se z naročnikom ne bo mogoče pogoditi za ekonomsko ceno.

Kovinarstvo je tudi proizvajalec industrijskih nožev. Usmerilo se je v izdelavo nožev za kmetijsko mehanizacijo in doseglo pri tem vidne uspehe. V zadnjem letu pa se je položaj naše indu-

strije kmetijske mehanizacije zelo poslabšal, kar se je takoj odrazilo tudi na tovrstnih naročilih. Nič bolje ne kaže za prihodnje leto.

Savinjski tozda si z Industrijskimi noži in tozdom TRO deli tudi izvozna naročila gozdarskih nožev za ZDA in Kanado. Čeprav pri izdelavi teh nožev ne dosega ekonomske cene, bi jih vendar želeli delati več, saj gre za obdelavo plemenitega domačega jekla, preizkušanje v doseganju kvalitete, izvoz pa pomeni tudi stimulacijo pri OD. Razen tega imajo pri proizvodnji v večjih serijah manj težav z vložnim materialom kot pri manjših količinah, ki jih težko dobijo sproti in pravočasno.

To težavo v Kovinarstvu še posebej občutijo pri namenski proizvodnji, za katero naročila niso kontinuirana, za tozda pa tudi ekonomsko niso zanimiva.

Razen s proizvodnjo teh in še nekaterih drugih izdelkov v Kovinarstvu zapolnjujejo kapacitete tudi z uslugami drugim tovarnam, npr. Železarni Store, predvsem v toplotni obdelavi.

ni stroški!) neekonomičen, ker je proizvodnja preveč materialno intenzivna in zaradi težav s prodajo, ki so nastale kar pri več izdelkih, pa je tak proizvodni program skoraj v celoti neperpektiven. Pravzaprav za noben

njihov izdelek trenutno ni mogoče reči, da je na njem mogoče graditi jasno perspektivo tozda.

Toda, kot je povedal ravnatelj Aleksander Marcen, so se v Kovinarstvu že odločili, da bodo gradili prihodnost na strojogradnji, in do konca prihodnjega srednjeročnega obdobja želijo res-

nično osvojiti naziv »strojna tovarna.«

Zavedajo se, da jih dotlej čakajo še velike naloge, toda v ljudeh je razen želje tudi volja, da jih uresničijo. V prvi vrsti bodo morali nameniti več sredstev in časa razvoju, učenju in standardu ljudi.

Potrebujemo sodobno strojno opremo, ki jim edina lahko omogoči hitrejši tehnološki in kvaliteten napredek. Temu sami ne bodo kos. Zastarelost strojne opreme, ki je posledica prenosa starih programov iz Železarne Ravne, jih bremeni strokovno, kvalitetno, količinsko in energetsko. Dohodek, ki jim ga prinašajo nekateri izdelki, morajo porabiti za kritje stroškov neekonomičnega dela proizvodnje, namesto da bi ga usmerjali v nadaljnji razvoj tržno perspektivnih izdelkov.

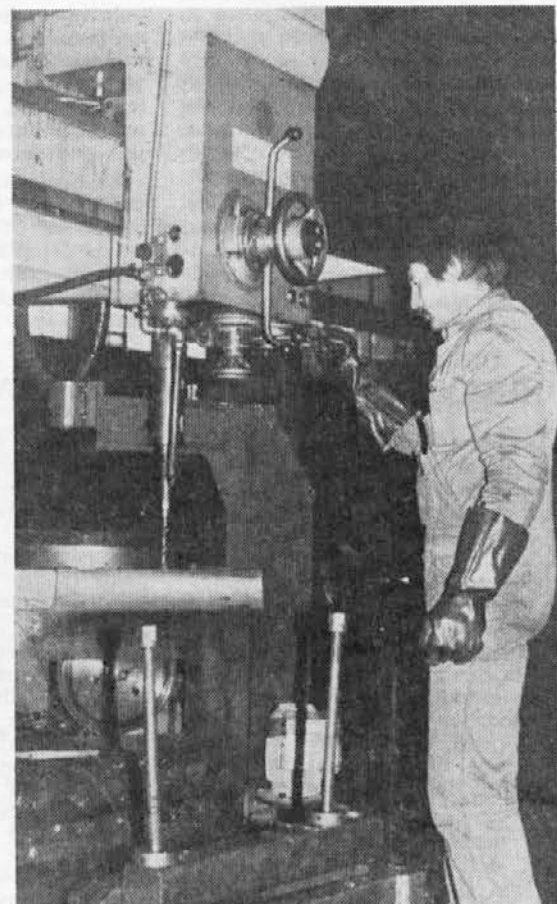
To je njihova težava, to jim onemogoča višje OD, ki bi privabili v tozda sposobne strokovnjake, ti pa bi mu omogočili hitrejši napredek in večje dohodke.

Kakorkoli že obračša, vedno se obrne tako, da tozda sam, brez pomoči matične delovne organizacije ne bo mogel naprej. Čeprav je kolektiv mlad in poln volje, bo zanj v prihodnjih letih tudi to neke vrste ovira: fantje se bodo ženili, potrebovali bodo stanovanja, ki pa jih tozda ni sposoben graditi, čeprav veliko vloga v stanovanjski sklad. Če bodo hoteli obdržati dobre delavce, bo pomoč železarne tudi po tej plati nujna.

KAKO V SREDNJEROČNO OBDOBJE

Iz vsega zapisanega bi marsikdo lahko razbral, da Kovinarstvo slabo posluje. Pa ni tako. Vse doslej so še solidno poslovali, tudi letošnje četrtletje so zaključili pozitivno. Nadejajo se,

da tudi ob koncu leta ne bodo imeli rdečih števil. Prodati pa bodo morali še 10 strojnih žag, ki jih bodo do takrat izdelali. Druga naročila za zadnji del leta pa niso ugodna, zato jih skrbi,

Vrtanje

KOVINARSTVO BO STROJNA TOVARNA

Že ob bežnem pregledu proizvodnega programa Kovinarstva je mogoče ugotoviti, da ni idealen. Za tako majhen kolektiv je preobsežen, zaradi oddaljenosti od matične delovne organizacije in surovinske baze (transport-

ni stroški!) neekonomičen, ker je proizvodnja preveč materialno intenzivna in zaradi težav s prodajo, ki so nastale kar pri več izdelkih, pa je tak proizvodni program skoraj v celoti neperpektiven. Pravzaprav za noben

KAZALCI REZULTATOV DELA OD 1. 1. DO 30. 9. 1985

Zap. št.	K A Z A L E C	Enota	Doseženo 1984	Plan 1985	Doseženo 1985	I n d e k s	
						4:2	4:3
1.	Dohodek na delavca	din	744.594,31	1.214.440,50	1.458.920,65	195,9	120,1
2.	Dohodek v primerjavi s PUPS	%	23,47	14,09	25,01	106,6	177,5
3.	Čisti dohodek na delavca	din	465.518,72	845.898,00	1.041.950,89	223,8	123,2
4.	Akumulacija v primerjavi z dohodkom	%	19,07	20,12	26,97	141,4	134,1
5.	Akumulacija v primerjavi s čistim dohod.	%	30,50	28,88	37,76	123,8	130,9
6.	Akumulacija v primerjavi s PUPS	%	4,48	2,83	6,75	150,7	238,5
7.	Osební dohodek in sredstva za SP na del.	din	37.534,89	66.924,91	78.695,54	209,7	117,6
8.	Čisti osebni dohodek na delavca	din	25.803,25	44.113,00	52.309,60	202,7	118,6
9.	Izločanja iz osebnega dohodka na delavca	din	8.948,55	15.920,91	19.087,42	213,3	119,9
10.	Izločanje iz dohodka na delavca	din	222.013,36	275.235,00	350.493,41	157,9	127,3
11.	Akumulacija z am. v prim. s PUPS	%	9,21	5,89	13,57	136,9	230,4
12.	Poprečno uporabljena sredstva na delavca	din	3.172.079,21	8.604.259,00	5.833.141,65	183,9	67,8
13.	Celotni prihodek proti porabljenim sred.	razmerje	1,21	1,19	1,19	98,3	100,0
14.	Celotni prihodek proti pop.upor. obr. sred.	razmerje	2,20	1,09	2,18	99,1	200,0
15.	Izguba na delavca	din	14.299,75	0,00	10.541,93	73,7	
16.	Sredstva za reprodukcijo v primer. s PUPS	%	9,90	5,89	13,57	136,9	230,4
17.	Odplačila za inv. kred. v prim.s sred.za rep.	%	23,14	0,00	4,47	19,3	

* PUPS - poprečno uporabljena poslovna sredstva

Kazalci po 140. členu Zakona o združenem delu in odloka zveznega izvršnega sveta (Ur. list SFRJ št. 8/78)

V izračunu za DO ŽR so upoštevana konsolidirana povprečno uporabljena poslovna sredstva.

kako bodo dosegli cilje, ki zagotavljajo 13. plačo.

V prihodnjem letu se proizvodni program Kovinarstva kljub tržnim težavam, ki so se začele letos, še ne bo bistveno spremenil. Še naprej bodo delali zobate vence, kolesne stavke, stroje in strojne dele, industrijske nože, mehansko obdelane zvarjence za strojogradnjo, pomagali si bodo tudi s storitvami.

Poslovanje nameravajo izboljšati s pomočjo računalniške obdelave podatkov, ki jo bodo uvedli v kratkem predvsem v vodenju skladiščne operative in v obračunu.

Za naprej pa, kot je povedal ravnatelj, se nameravajo usmeriti v skladu s smernicami srednjeročnega in dolgoročnega razvoja Železarne Ravne, to pa je

obdelava plemenitih jekel in kar največja finalizacija, kar je še posebno v interesu dislociranega tozda. Prihodnost vidijo v proizvodnji orodja za pripravo materiala v kovinsko predelovalni industriji, pri čemer ima velik delež prav razrez materiala. Zato si bodo prizadevali za izpopolnitev svojega izdelka — strojne žage — v smeri čim večje avtomatizacije. V tozd želijo pritegniti tudi izdelavo segmentov krožnih žag, saj menijo, da je prav, če hkrati s strojem izdelujejo tudi orodje zanj.

Za druge izdelke jim še ni povsem jasno, katere bodo obdržali, katere pa opustili, gotovo pa je, da je optimalizacija proizvodnega programa tako zanje kot za večino drugih tozdov Železarne Ravne — nujna.

ko pa ostaja preveč stvari po starem, čeprav določenih uspehov tudi nihče ne more zanikati.

Na ravni tozda deluje krožek kvalitete za usmerjanje. Prizadeva si izboljšati organizacijo dela in s tem povečati produktivnost. V proizvodnji krožkov kvalitete še niso ustanovljali, ker doslej tehnoloških problemov ni-

so večinoma kmečkega porekla. Težko pa se godi tistim, ki so dalj časa v bolniški.

Ravenski in ljubenski sindikalisti so obravnavali še vrsto drugih problemov in tem. Pogovor je sklenil predsednik IO sindikata železarne Franjo Miklavc s priporočilom vsem sindikalnim in drugim delavcem, naj kljub

OHRANITI SAMOUPRAVLJANJE ZA PRIHODNOST

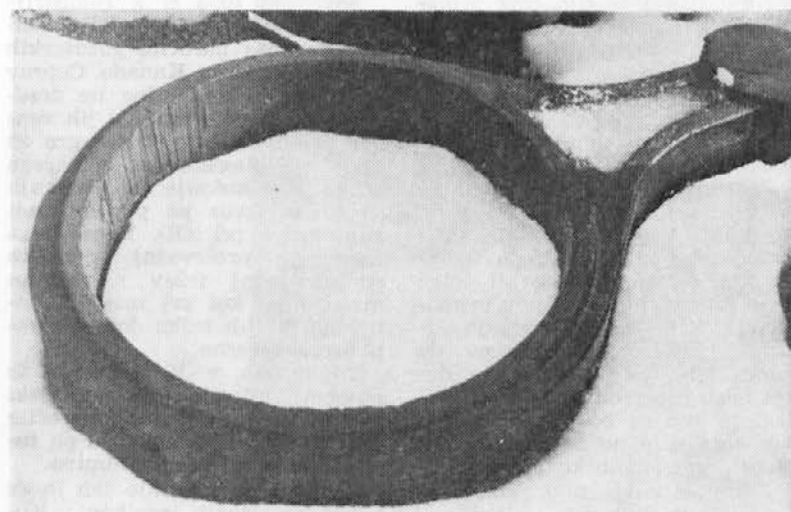
Čeprav so se predstavniki IO sindikata iz Železarne Ravne v prvi vrsti zanimali za proizvodno problematiko Kovinarstva, tudi priložnosti za pogovor o položaju samoupravljanja v tozdu niso izpustili.

Predstavniki OOS Kovinarstva so jim pojasnili, da dokaj dosledno uresničujejo delovni program, brez zapletov so izvedli 2. fazo evidentiranja kandidatov za prihodnje volitve. Skrbí pa jih, ali bodo predlagani kandidati funkcije tudi sprejeli in potem aktivno delovali kot samoupravljalci.

V tozdu imajo šest samoupravnih delovnih skupin, ki dobro delajo, ljudje na sestankih povedo, kaj jih žuli, kot mnogokje pa

se tudi pri njih pogosto dogaja, da prej vidijo napake drugih kot svoje. Proizvodnja kritizira režijce in obratno, ne pridejo pa tako daleč, da bi analizirali predvsem lastne probleme in napake in jih skupno z vodstvom tudi poskušali razčistiti in odpraviti.

Sproti obravnavajo ukrepe za boljše poslovanje in doseganje ciljev, ki jih določa poslovodni odbor DO z DPO in organi samoupravljanja. Delavci izražajo voljo po boljšem delu, ko pa preidejo na konkretne naloge, marsikaj ostane samo na papirju. Ko bi vsak dosledno opravljal svoje naloge, kot so zapisane, in bi bili tudi OD temu primerni, bi se marsikaj spremenilo. Ta-

»Lupa«

so imeli. Zbrali pa so že nekaj koristnih predlogov in nekatere tudi uresničili.

Obiskovalce z Raven je zanimalo, kako delavci Kovinarstva reagirajo na sorazmerno nizke osebne dohodke. Izvedeli so, da so delavci na Ljubnem v nekoliko drugačnem položaju kot na Ravnah, kajti njihova socialna varnost ni odvisna samo od dohodka iz delovnega razmerja, ker

gospodarskim in drugim težavam ne pozabimo na našo ustavno pravico in dolžnost — biti samoupravljalci. Čeprav se nam ta pot morda zdi kdaj neučinkovita, moramo hoditi po njej. Samoupravljanje je predragocena vrednota, da bi ga smeli zapraviti. Predvsem zaradi prihodnjih rodov si take napake ne smemo privoščiti.

Mojca Potočnik

KAKO ŽIVIMO

Vseeno je življenje lepo

Na obisku pri Ivanu in Jožici Pečnik

Ni jih malo med železarji, nekateri so že obnemogli, ki jih je tovarna zvabila s hribovskih domačij. Nekaj časa so merili vsakdanje dve in večurno pot od doma do fabrike pa nazaj, nato so se preselili v dol.

Ivan Pečnik je prišel z Ojstrice. Zgodnjo mladost je preživel v revni bajti, v družini z devetimi otroki. Ni še končal osnovne šole, najmlajša sestra pa se še rodila ni, ko jim je umrl oče. Potem je šola stopila v ozadje, čeprav je Ivan imel veselje do knjig. Treba je bilo spravljeti les in hoditi na furo, da se je družina ob krpi zemlje lahko preživljala. Do vojaščine je vztrajal pri konjih, ko se je vrnil od vojaka, se je zaposlil v železarni. Mlajši bratje in sestre so toliko dorasli, da so shajali tudi brez njegove pomoči. Hodil je na vlak v Dravograd:

»Začel sem delati še v stari vajarni. Delo je bilo težko, jaz pa sem vstajal že ob štirih zjutraj, da sem prišel pravočasno na šiht. Na poti domov sem bil včasih tako utrujen, da sem se ustavil ob čebelnjaku in si mislil, kako bi zmetal čebele ven pa legel vanj in zaspal.«

Tedaj so v železarni delali še po starem. Sobote in velikokrat tudi nedelje niso bile proste. Toda fant je bil mlad in močan, napor mu ni bil prehud, vztrajal je. Potem je doživel nezgodo in premestili so ga za menjalca valjev. Staknil je še obolenje na hrbtenici. Pri 35 letih so ga operirali. Operacija je uspela — še danes je na nogah — a postal je invalid tretje kategorije in moral si je poiskati lažje delovno mesto.

Delo v varnostni službi mu ni ustrezalo. »Videl sem stvari, ki jih nisem mogel gledati in biti tiho.« Zaposlil se je kot materialni referent v Kontrolni kakovosti. Misli je, da si bo tu učakal starostno penzijo, pa je ni. Po dvakratni operaciji želodca se je moral z 29 leti delovne dobe invalidsko upokojiti.

Ivan sprejema svojo usodo trezno, brez posebnega jamranja: »Je pač tako: če malega junca stisneš, ostane stisnjen. Če garaš od otroštva, si pomalem nabiraš poškodbe in bolezni in končno ugotoviš, da nimaš več tiste sposobnosti za delo, kakršno bi pri svojih letih še moral imeti.«

Žena Jožica ob moževi življenjski zgodbi največ molči. V svoji ne vidi veliko posebnosti, o katerih bi se splačalo govoriti. Odraščala ni kje daleč v hriboh, ampak v bližini Prevalj, pri Kravtu. Mama je komaj čakala, da je končala šolo in se oprijela dela na kmetiji. Bila je prepričana, da bo kmetica. Tudi še potem, ko sta se spoznala in poročila z Ivanom. Toda njegova bolezen jima je preprečila, da bi prevzela posestvo. Morala sta si drugje splesti družinsko gnezdo. Bila sta med prvimi stanovalci v »gramoznici«.

Jožica je nekaj časa ob svojih varovala še druge otroke, nakar se je honorarno zaposlila kot čistilka na bencinski črpalki. Čeprav je bilo dela za štiri ure, so ji priznali samo tri, da je ni bilo treba zavarovati. Pred dvanajstimi leti se je redno zaposlila v železarni, v tozdu ETS. Delo čistilke ji ne prinaša posebnega zadovoljstva.

»Kot da si oženjen s krpo in metlo. Od jutra do večera te spremljata. Dopoldne doma, po-

Primož je zdaj pri vojakih, v Sarajevu služi. Komaj čakata, da se bo vrnil. Čeprav ne tarna, da bi mu bilo hudo, je vojaščina le taka reč, da jo rad čimprej prežiš. Menda še najteže pogreša pevske tovariše pri Vresu. K njim se bo zagotovo vrnil, ko bo spet doma, prav tako med sodelavce v železarno, kjer si je začel služiti kruh po končani srednji šoli že pred odhodom k vojaku. Tudi hči Bernarda ima poklic. Laboratorijski tehnik v zdrav-

Pečnikova

poldne na šihitu. To ni delo, ki bi človeka brijilo.«

Bolj zadovoljna je bila, ko je delala v delavnici, v dopoldanski izmeni. Razumela se je s sodelavci, čutila se je enakovredno z njimi. Potem je morala zaradi moževe bolezni in stroge diete preiti na popoldansko delo. Šla je čistit pisarne. Delo je tu celo lažje kot v delavnici, težko pa prenaša opazke, ki ji dajo čutiti, da ni nič vredno. Pogreša stik s kolektivom. Ko ona pride, drugi odhajajo z dela. Navadno ni časa za pogovor, tudi s sodelavko, ki dela v isti stavbi, prideta med delom bolj malo skupaj.

Ker boleha na živcih, ji je zdravnik priporočil, naj bi se vrnila v dopoldansko izmeno, da bi bila več med ljudmi. Pa je težko najti delo, ki bi bilo primerno njenim letom in zdravstvenemu stanju. Delala bo tu, dokler bo zmogla, saj tega, da bi ostala doma, si tudi ne more privoščiti.

»Tako, vidite, je v naši družini,« je povzel Ivan, »bolezen nas kar naprej drži v kreppljih, zdaj tega, zdaj onega. Pa vseeno nismo čisto na psu. Nekako se že pretolčemo.«

Pravzaprav z njegovega obraza veje neko notranje zadovoljstvo. Jožica se na zunaj nekaj jezli, a tudi ona ne more skriti ponosa ob pogledu na urejeno stanovanje, ki je sicer v bloku — pa kaj, tudi tega se navadiš — in ob misli na že odrasla, osamosvojena otroka.

stvenem domu je. Dela ima veliko, zgodi se celo, da ne konča vsega v rednem delovnem času in mora nategovati šiht.

»Pred nekaj dnevi se je zgodilo,« pravi Ivan, »da je ob dveh ni bilo domov. Čakal sem pol ure, pa še pol in ko je ni bilo, sem urezal kruha in dal še nekaj jabolk v vrečko pa šel v zdravstveni dom. No, tam pri mostu sva se srečala.«

Jožica se zaradi svojega delovnega časa čuti tudi od družinskega dogajanja nekako odrezana. Ko sta bila otroka majhna, sta bila povsem v njeni oskrbi, pozneje pa je mož vse bolj prevzemal vlogo vzgojitelja.

»Narobe je,« razlaga Ivan, »če otrokom govoriš po otročje. Le nekaj časa si mu samo mati, oče, potem mu moraš biti predvsem prijatelj. Moraš se znati pogovarjati z njim, mu razložiti, kaj je prav in kaj ni. Predvsem pa vztrajati pri svojih načelih.«

Zdaj, ko je toliko doma, večkrat sedi na balkonu in opazuje, kaj se dogaja okoli blokov. »Moram se sam pri sebi nasmejati, ko slišim, kako kak oče pozno zvečer kliče in išče otroke. Kaj takega se ne bi smelo zgoditi. Pri tem mora biti red, otrok mora vedeti, kdaj je treba biti doma.«

»So pa današnji otroci čisto drugačni, kot smo bili mi včasih,« pripomni Jožica. »Vse ti rečejo nazaj, mi pa si na besede staršev nismo upali črhiniti.«

»Saj je prav,« meni Ivan, »treba se je pogovoriti in razčistiti,

če komu kaj ni jasno. Tu v našem bloku je 25 strank. Med njimi so bili profesorji, inženirji in drugi, ki so zaslužili precej več kot midva. Njihovi otroci so imeli razne stvari. Prihajala sta otroka in spraševala, zakaj tudi mi ne kupimo tega in onega. Ne moremo, nimamo toliko denarja, sem jima povedal in razumela sta. Morda jima je bilo kdaj zaradi tega hudo, toda pomagalo jima je, da sta se navadila trezno gledati na življenje.«

Bernarda se je po osnovni šoli sama odločila, da ne bo šla v tako srednjo šolo, da bi morala po njej še študirati. »Ne vem, kaj se mi v teh štirih letih lahko zgodi, moram si zagotoviti poklic.«

Uspela je in Primož tudi. Oba sta vedela, da vodi v njuno šolo le dvoje vrat, prva so vhodna in druga izhodna ob koncu šole. Skozi oboja sta tudi šla.

Starša še ne vesta, kako si bosta otroka uredila življenje. Zatenkrat si želita, da bi bili še skupaj, čeprav je na 53 m² nekoliko tesno. Ko si bosta ustvarila svoji družini, seveda pri njih ne bo prostora za vse.

»Večkrat sem že razmišljal,« sklene Ivan naše kramljanje, »kaj mi je prineslo življenje. Veliko težav je bilo, bolezen nam ni prizanesla, navsezadnje moram pa le reči: bilo je lepo in lušno. Rad sem delal, včasih sem imel veliko veselje z režiranjem iger, potem sem šival gobeline, zdaj največ časa porabim za branje. Preberem vse, kar mi pride v roke, še papir pregledam, ko ga pobrem na cesti.«

»Ja, tako je zavzet z branjem, da še za pogovor z menoj nima časa,« si ne more kaj, da mu ne bi oponesla Jožica.

»Saj za to imaš pa sosede,« ji mož ne ostane dolžan. »Kar rade prihajajo na klepet.«

Pa ni hud nanje. Vesela sta jih oba. Pravita, da je tudi zaradi razumevanja s sosedi življenje v bloku prijetno. Vedno se najde kdo, ki je pripravljen pomagati, če je pomoč potrebna. Zato si ne pustita reči, da so danes ljudje slabi, sploh pa ne slabši kot nekoč.

Kdor pa tako gleda na svet in ljudi, mu je življenje kljub težavam lepo.

Mojca Potočnik

KITAJSKE MODROSTI

Bolj preprosto je obvladati narod kot lastnega sina.

K mirni družini pride sreča, ne da bi jo klicali.

Živijo samo tisti, ki se borijo.

V življenju je lepo prav to, da ga vsak pokvari po svoji pameti.

Med dobrimi ljudmi je lahko prenašati bremena življenja.

Da bomo v življenju uspeli, se moramo delati neumne in biti modri.

DELAVCI IMAJO BESEDO

Narediti črto pod preživeto leto je logično za december, tudi za december v železarni in tudi za decembrska mnenja delavcev.

Zato jo delamo, res, da še zdaleč ne za vse pomembno iz letošnjega leta, a vendarle, kot se za konec nekega našega obdobja spodobi.

TEŽKO NAJDEN LEP DOGODEK, VREDEN SPOMINA

Želje za srečo v prihodnjem letu so ob njegovem prelomu tisočere in jih ni težko izrekat. Lahko so iskrene, lahko so fraze, so. In kaj je sreča v letu? Kaj je bila sreča za vas?

Marta Vrenčur, obračunarka OD tozda SGV, Računovodstvo:

»Na to vprašanje ni lahko odgovoriti, veliko težje, kot želeči srečo na začetku nekega leta.

Sreča je bila najbrž tisto, česar se še zdaj radi spominimo, tisto, kar nam je ostalo v lepem spominu.

Morda je meni iz letošnjega leta ostala v najlepšem spominu prireditve, ki smo jo mladinci tozda SGV čisto sami organizirali, njen izkupiček pa smo namenili starostnikom v črnekem domu.

Sama v sebi sem namreč že dolgo nosila željo, da bi starejšim ljudem nekako pomagala, saj se mi zelo smilijo. Ker mi kultura v življenju veliko pomeni, sem dala pobudo za kulturno-zabavno prireditve. Organizirali smo jo v Titovem domu na Ravnah in je zelo uspela. Tako je bil izkupiček kar precejšen, in podarili smo ga starostnikom za njihovo delovno terapijo, npr. za volno itd.

Marta Vrenčur

Za vedno mi bodo ostali v spominu njihovi srečni obrazi, tiskani rok in besede hvale, ko smo jih šli obiskat in smo jim ob tisti priložnosti pripravili tudi krajši kulturni program. To je bilo res doživljeno in reči moram, da sem bila takrat ponosna na svoje delo. Občutek, da si naredil nekaj koristnega, je bil lep, in zagotovo bomo kaj podobnega še naredili. Za novo leto bomo prodajali koledarje z lesnimi podstavki, izkupiček pa spet namenili starostnikom v Črnekah. Za doživljeno ob srečanju z njimi se to vsekakor splača.»

KONSTRUKTERJI V ŽELEZARNI POSTALI DEFICITARNI

Letos sploh, ko je postala prodaja znanja ena prvih usmeritev časa, smo začeli v Železarni Ravne bolj ugotavljati, da nam manjka konstrukterjev.

Po planu kadrov železarne za leto 1986 bo kadrovska služba najprej ugotovila, kakšnih kadrov za razvoj

novih izdelkov, strojev in naprav glede na vrsto in raven konstrukterskega dela najbolj primanjkuje, na tej osnovi pa bo določila politiko zaposlovanja konstrukterjev za prihodnja leta.

To je načrt, ki obeta novo vrednotenje dela tudi konstrukterjem v železarni in zagotovo je prav tako, saj se problem zelo tiče tudi njih.

In kako naš razvojni kader glede na svoj deficit in kje išče vzroke zanj?

Gojko Melanšek, razvojni projektant v tozdu RPT, meni takole:

»Pomanjkanje konstrukterskega kadra je splošen pojav, vzroke zanj pa je možno najti v mnogočem.

Gojko Melanšek

Najprej v naravi dela samega. Konstrukterjevo delo se namreč ne konča z načrtom, ampak moraš sodelovati tudi pri montaži, izdelavi podrobnosti, skratka tako dolgo, da stroj ne začne v redu delati. Tudi ob dveh, ko greš domov, tvoje delo ni končano, pač pa si s problemom, ki ga rešuješ, obremenjen nepretrgoma do rešitve. Velika je tudi odgovornost, saj se pod načrt podpišeš, in zato krivca za napake, če so, ni težko najti, za dobro delo pohvalnih besed pa zelo težko. Toda napake so žal pri razvojnem delu zelo pogoste, so neko nujno zlo, čeprav jih pravice delati nimaš.

Drugi vzrok, da pri nas manjka konstrukterjev, je po mojem v negativnem vrednotenju tega dela v železarni. Čeprav je CK ZKS poudaril, da je treba razvojno delo ustrezno nagraditi, tega v železarni nočemo upoštevati. Za naše delo nas ne nagradijo in ne kaznujejo ustrezno. Konstrukterji se ne bojimo kazni za slabo delo, saj vemo, da je našega dobrega dela veliko več.

Tretji razlog, da železarni manjka razvojnega kadra, je prav gotovo v zdajšnji neustrezni kadrovski politiki železarne. Pred 10 leti, ko sem prišel v železarno, je bila ta neprimerno boljše. Bil je drugačen odnos že do študentov, kaj šele do tistih, ki so se zaposlili. Ko si prišel, si zagotovo dobil stanovanje, kar sedaj niti približno ni primer, in sedaj veliko prej dobi stanovanje topilec kot konstrukter.

Da ta problem čimprej rešimo, je pomembno tudi zato, ker je znano, da je konstruktersko delo družbeno zelo koristno, saj je v splošnem znano, da je prodaja nečesa 70-odstotno odvisna prav od konstrukcije, le 30-odstoten je lahko vpliv prodajne službe, torej gre za zaslužek, za dohodek ali drugače rečeno: samo dobro projektirani izdelki gredo dobro v prodajo.

Da stanje na našem področju resnično ni urejeno, se vidi tudi po tem, da le malokdo hoče delati nadure, ker se jih ne splača. Ze za to, kar naredimo za osebne dohodke, kot jih imamo, moramo biti veliki entuziasti.

Za konec pa bi rad izpostavil še dve stvari: slab odnos srednjega kadra, ki je prepričan, da lahko dela tudi brez načrtov, in pojem inovatorstva v zvezi z nami, ko je vsako naše delo takoj delovna zadolžitev, inovacija pa nikoli, pa čeprav je vse delo v bistvu sestavljanje inovacij.»

ZIVAHNA SEMINARSKA DEJAVNOST

Čeprav je Raziskovalni center za samoupravljanje pri Republiškem svetu ZSS ugotovil, da je v Železarni Ravne izobraževanju delavcev in razvoju kadrov namenjena še mnogo premajhna pozornost, je bila letos v železarni dokaj živahna seminarjska dejavnost.

Med drugimi je bilo tudi pet seminarjev za delavce na reelekciji: Srednjeročni in dolgoročni razvoj Slovenije in železarne, Programiranje razvoja organizacije po projektnem pristopu, O alkoholizmu, Temelji marketinga za investicijske izdelke in stroške.

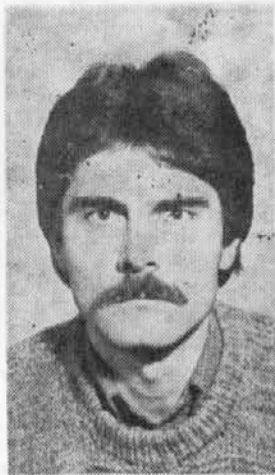
Njihov namen je bil obnoviti in izpolniti pridobljeno znanje.

Avugust Krajnc, vodja programiranja v službi APP, Gospodarjenje, o teh seminarjih meni:

»Moje splošno mnenje je, da je takšna oblika dopolnilnega izobraževanja za vodstvene in vodilne kadre zelo dobrodošla, predvsem zato, ker vsako znanje zelo hitro zastari, in ga je treba dopolnjevati.

Menim, da so bile teme seminarjev aktualne, tudi s predavatelji je imel organizator v večini primerov srečo, čeprav so bili morda nekateri preveč strokovnjaki in premalo pedagogi.

Oblika seminarjev je bila zanimiva, a sem zelo pogršel gradivo, mogoče povzetke, s katerimi bi predavanjem lažje sledili. Nekateri predavatelji so za nazornost sicer uporabljali tehnična sredstva, kot npr. episkop, a so bili učinki teh vidni le v prvih klopek.

Avgust Krajnc

Po mojem je veliko vprašanje tudi, za koga take seminarje organizirati. Mogoče bi bilo prav, da bi omejili obseg poslušalcev, da bi morda drugo leto vzeli drugačen ključ za izbiro udeležencev. So namreč npr. teme, ki se tičejo samo vodstvenih, vo-

dilnih, pa takšne, ki bi morale zanimati še več koga, npr. marketing vso Komerčialo. Teme same pa bi po mojem mnenju kdaj lahko bile bolj konkretne: npr. konkretni problemi v železarni.

O izvedbi bi rekel, da je vprašanje, če ni zato, ker je moral ves vodilni in vodstveni kader naenkrat na predavanje, proizvodnja v železarni trpela. Mogoče bi bilo treba seminarje organizirati popoldne, kako motivirati ljudi, da se jih bodo udeleževali, pa je dodatno vprašanje. Možno jih je tudi imeti v dveh delih, stroške, ki bi bili zaradi tega večji, pa je treba primerjati s škodo, ki v proizvodnji nastane zaradi odsotnosti ljudi, in se potem odločati. Zagotovo pa se bi dalo kdaj kakšno predavanje tudi skrajšati, že na račun pripravljene literature, npr.

Menim tudi, da Hotel Merx ni najprimernejše mesto za predavanje in da ni nujno, da najemamo vedno zunanje predavatelje, kajti tudi v železarni imamo veliko strokovnjakov.»

PRI PRIZNANJH NIČ NOVEGA

Nič drugače kot vsa leta doslej ni letos v železarni pri podeljevanju priznanj. Delo se spodobi, za sluge so tudi, in podelitve se vrstijo, najbolj novembra in decembra, ko ocenjujemo preteklo delo. S tem pa še ni rečeno, da priznanja svoje namene tudi dosejajo in da vsakemu veliko pomenijo.

Anton Bertalančič

Kaj pomenijo Antonu Bertalančiču, vodji Oddelka elektroenergetskega gospodarstva, ETS, kje so po njegovem nevarnosti njihovega razvrednotenja?

»Zame pomeni priznanje predvsem spodbudo za nadaljnje delo in manj zahvalo za preteklo. Zato menim, da mora biti podeljeno takrat, ko je človek najbolj ustvarjal, ko največ da od sebe.

Poseben problem je izbira kandidatov za priznanja. Evidentiramo jih navadno več, potem pa jih izločamo in pravimo, »če letos ni dobil, bo pa drugo leto.« Mislim, da tako ne bi smeli ravnati, saj so to občutljive stvari, pa še priznanja s tem razvrednotimo. Izvršni odbori sindikata bi morali biti pri evidentiranju zelo skrbni, potem pa vsem evidentiranim priznanja tudi podeliti. Teže je seveda pri višjih priznanjih, kjer je selekcija nujna.

Niso pa priznanja danes razvrednotena samo zaradi napačnega evidentiranja, ampak tudi zaradi svojega števila. Preveč različnih vrst priznanj za vsako malenkost gotovo ni več vrednota. Menim pa, da je meje pri tem zelo težko postavljati. Mogoče bi eno merilo za to, ali je priznanje upravičeno ali ne, lahko bil čas, ki bi pokazal, ali je tvoje delo v času, ko si priznanje dobil, res bilo koristno.

Ob mejah za vrste priznanj je zelo težko postavljati tudi merila, po katerih se potem določajo kandidati. Izbrana morajo biti skrbno, saj preširoka znajo priznanje spet razvrednotiti.

Po mojem so največ vredna priznanja znotraj tozda ali delovne skupnosti. So najbolj realna, saj te ljudje, ki te predlagajo, najbolj dobro poznajo.

BEŽANJE PRED POKOJNINAMI IZ BENEFICIRANE DELOVNE DOBE

Prvič letos se je v naši železarni bolj pojavljala želja po odpovedi beneficirane dobe.

Se ve, da zato, ker so pokojnine nizke, in se ljudje bojijo upokojiti. Če so še vsaj kolikor toliko zdravi, želijo delati naprej.

Toda težje delati še potem, ko si dosegel leta za pokoj s povečanim štetjem, dajo misliti, predvsem delavcem, ki nimajo benefikacij. So benefikacije na mestih, kjer se želje pojavljajo, sploh upravičene? In splošno: ali je prav, da odpovedi sploh dovolj jemo?

O tem govori **Danijel Kret**, valjar težke proge v Valjarni:

»Meni se šteje delovna doba s povečanjem, in mislim, da je prav tako, saj je delo v prisiljeni držbi, večinoma se sedi, zato trpi predvsem križ. Je vročina, je prepah, ciklus je večzmenjski, zato se ti spremeni bioritem itd. Menim, da imajo tisti, ki na takem delovnem mestu zdržijo 32 let, kar srečo, in pri nas še ni bilo primera, da bi se kdo želel odpovedati benefikirani dobi. Prej je nasprotno, saj ljudje komaj čakajo, da se upokojijo.

Danijel Kret

Skušam pa vseeno razumeti tiste, ki še hočejo nadaljevati z delom. Glede na življenjski standard je to upravičeno, saj so pokojnine nizke. Vedeti moramo, da morajo nekateri delavci, četudi upokojenci, vzdrževati še otrok itd. in potem je za denar res težko. Zato takih ljudi ne bi obsojal, še sam ne vem, kaj bi naredil, če bi bila odločitev pred mano. Verjetno bi, če bi le mogel, še hotel delati.

Z mnenjem, da je upravičeno beneficirano le tisto delovno mesto, ki »proizvaja« same take, ki niso več sposobni delati, se ne strinjam. Po mojem je to, kako delo koga izčrpa, zelo odvisno od konstrukcije človeka, od njegovih fizičnih in psihičnih sposobnosti.

Problem bi po mojem lahko odpravili samo z višjimi pokojninami.

HITER SNEG IN Z NJIM HITRE (NE)RADOSTI SMUČARJEV

Ze novembra je letos za razliko od let, ko še dedek Mraz ni bil bel, prišla zima. Ob težavah z njo so se tako

začele smučarske radosti, in bolj kot prej — predvsem zaradi dragega bencina — so se v železarni začele slišati želje, da ne bi bila regresirana le smučišča, ki jih upravlja tozd Družbeni standard, ampak da bi imeli regresirano smučanje na svoji sedežnici tudi naši delavci iz Mežice, na svoji vlečnici v Črni Črnjani itd.

Bojana Mlakar, referentka meničnega poslovanja v Posebni finančni službi, o tem meni:

»Smučarji iz Mežice, menimo, da bi nam lahko naša delovna organizacija regresirala smučanje tudi v Mežici, saj vendar skupno ustvarjamo sredstva, ki se v te namene delijo. Res je sicer, da smo vlagali v smučišča, ki jih zdaj upravlja tozd Družbeni stan-

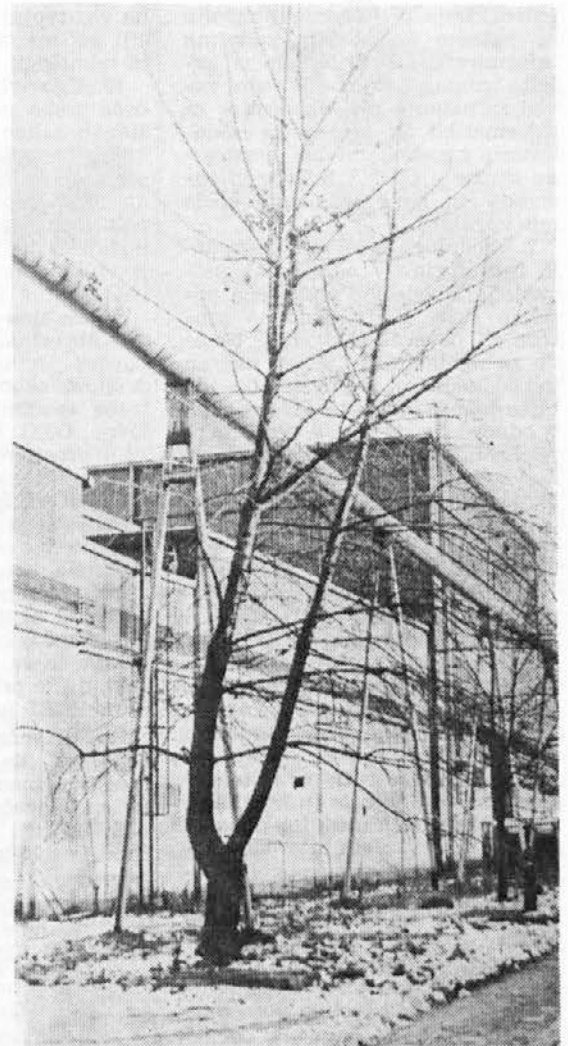
Bojana Mlakar

dard, in načrtovali, da jih bo lahko vsak delavec obiskal za regresirano ceno, a časi so se žal spremenili. Danes ne pride v poštev, da bi se iz Mežice vozil smučat na Ravne, saj je bencin predrag. Če plačaš tega, ti potem regresirana karta za smučanje ne koristi veliko, in rajši ostaneš na domačem smučišču, ki pa ni regresirano. To velja tudi za Črnjane, najbrž pa še za delavce iz katerih drugih krajev, bolj oddaljenih od Raven.

Ne rečem, da je investicija v izgradnjo skupnih smučarskih objektov zgrešena, a vseeno menim, da bi moral v zdajšnjih časih tozd Družbeni standard najti neko varianto tudi za nas. Smučanje namreč danes nikakor

ni poceni, je že tako ali tako vprašanje, kdo si ga bo lahko, kljub regresirani karti, še sploh privoščil. Predvsem je draga oprema, čeprav se da na smučarskih sejnih že dobro kupovati. Bi se mi pa zdelo škoda, če bi smučanje postalo le privilegij nekaterih, saj je to zdrav šport. Sicer se da nadomestiti z drugimi cenejšimi oblikami, kot so drsanje, teki, sankanje, a vseeno. Vprašanje je, kaj ima človek rad.

Helena Merkač

Prvi zimski dan

Inovacije in produktivnost

Na to temo je bila v Mariboru konferenca v začetku novembra. Na njej so se zbrali predstavniki del. organizacij iz vse države. Slišali smo njihove izkušnje s področja produktivnosti in razvoja inovacijske dejavnosti. Iz referatov je bilo razvidno, da spadamo glede na ustvarjeni inovacijski dohodek v vrh novatorstva v Sloveniji in Jugoslaviji. S številom prijavljenih inovacij pa se ne moremo preveč pohvaliti in moramo tu še dosti narediti. Na konferenci so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Obstoječa gospodarska situacija in prepočasno ustvarjanje programa ekonomske stabilizacije nas obvezuje, da se angažiramo z vsemi močmi za hitrejši tehnološki razvoj države. Zelo hiter tehnično-tehnološki razvoj v svetu nam narekuje potrebo po boljšem organiziranju razvojno — raziskovalnega dela in vsestranskem razvoju inovacij in izumiteljstva v naši državi, da bi

zmanjšali zaostajanje v tehnološkem razvoju za razvitimi državami. To se predvsem nanaša na osvajanje vrhunske tehnologije, proces industrializacije in osvajanja novih virov energije in surovin.

2. Udeleženci konference smo ocenili, da se inovacijska dejavnost in izumiteljstvo v OZD nahaja v taki razvojni fazi, v kateri je potrebno znatno hitreje in učinkoviteje reševati probleme planiranja in organiziranja te dejavnosti, pri čemer se morajo uspešnejše obvladovati odpori, ki zadržujejo njihov hitrejši razvoj in dvigovanje na višji kvalitetni nivo.

3. Čeprav naša država razpolaga s pomembnim številom strokovnih kadrov, se ocenjuje, da je nezadostno število tistih, ki so angažirani v neposredni proizvodnji na razvijanju novih tehnoloških postopkov in novih proizvodov, na spremljanju procesa proizvodnje, razvoju inovacij in izu-

miteljstva. Posebno se ocenjuje, da je število OZD, ki imajo organizirane posebne službe za razvojno — raziskovalno delo in spremljanje inovacijske dejavnosti, zelo majhno. Nezadostna informiranost o gibanju inovacij in izumiteljstva oziroma uporabi in rezultatih uporabljenih izumov predstavlja resen problem za hitrejšo kroženje znanja.

Pomanjkanje informacij in tem pogledu se občuti od OZD do zveznih organov.

4. Za sodobno strategijo »intenziviranja« inovacijske dejavnosti so potrebna interdisciplinarna raziskovanja, ki bi edina lahko predstavljala sigurne kazalce v izboru ciljev dolgoročnega razvoja in poti, da pridemo do njih. To kaže na potrebo vsestranskega pristopa k raziskovanju problematike za strategijo razvoja tehnoloških inovacij pri nas.

5. Udeleženci konference smo ocenili, da je nujno, da OZD razmislijo o dolgoročni razvojni politiki in se opredelijo za tehnološki proces z organiziranjem inovacijske dejavnosti skozi edinstveni inovacijski proces, ki povezuje ustvarjalnost v znanosti, raziskovalno-razvojnem delu in množični inovacijski dejavnosti v proizvodnji.

6. Organiziranje inovacijskih procesov ne gre v korak s porastom iniciativ delavcev. Očitna je precejšnja počasnost pri reševanju prijavljenih zahtev in prijav za inovacije in izume celo v OZD, ki so normativno regulirane ta vprašanja. Vsekakor počasnost v reševanju zahtev destimulativno deluje na delavce, da bi predlagali inovacije. Prav tako je očitno, da pri prijavljanju izumov za

patentiranje pri Zveznem zavodu za patente ne obstaja zadostna informiranost o kriterijih za zaščito izuma. Zato mora Zvezni zavod za patente, posebno sektor za informatiko in služba za sodelovanje z gospodarstvom in ustrezne službe v OZD v bodoče intenzivne in širše sodelovati glede teh vprašanj.

7. Vrednotenju inventivnega dela inovatorjev in odnosu na ustvarjeni dohodek je posvečena posebna skrb. Postavljene so zahteve za povečanje spodnje osnove za ugotavljanje višine nagrad in odškodnine (nadomestila), da bi se dohodki inovatorjev povečali v odnosu na današnje. Prav tako je neobhodno treba prikazovati inovacijski dohodek od inovacij ugotovljenih izumov, izboljšav in spremeljati, kako vpliva na OD ostalih zaposlenih delavcev v OZD.

8. Aktivnosti za razvijanje inovativne dejavnosti ni treba omejit samo na tehnične in tehnološke inovacije in izumiteljstvo, temveč jih razširiti tudi na ostala področja, predvsem pa na organizacijo dela in druga področja poslovanja.

9. Dosedanja raziskovanja kažejo, da obstajajo ozke korelacijske povezanosti med funkcionalnim izobraževanjem in produktivnostjo oziroma ekonomskim razvojem, kar nam pove, da posebno funkcionalno izobraževanje kadrov postaja glavni faktor gospodarskega procesa. Za razvoj inovacijske dejavnosti je usposobljenost kadrov posebno pomemb-

na v razvojni in poslovodni funkciji za uporabo sodobnih metod in tehnologij pri delu.

10. Ugotovljeno je, da je v bodoče treba nujno dosledno upoštevati zakon o skupnem prihodu in dohodku tako, da se s posebnim prikazovanjem dohodka na osnovi inovacij omogoči popoln vpogled v pridobivanje dohodka na tej osnovi in s tem večji vpliv delavcev za razvoj inovatorstva v gospodarstvu.

S kreditno politiko in ugodnimi obrestnimi merami, ukrepi davčne in carinske politike in drugimi ekonomskimi merami je treba spodbujati osnovne in delovne OZD k razvoju inovacijskih procesov in lastne tehnologije, in k racionalnemu obnašanju pri ugotavljanju poslovne politike in izbora strateških smeri tehnično-tehnološkega razvoja.

11. Na konferenci je prišla do izraza potreba, da naj bo v bodoče ena nagrada za najuspešnejše izume (inovacije) na nivoju države in se v tem smislu predlaga, da se pripravi predlog skupščini SFRJ (pristojnim organom).

12. Konferenca (udeleženci) predlaga, da se v naslednjem srednjeročnem planu izdelajo mere za povečanje produktivnosti dela in cilji o tehnično-tehnološkem razvoju.

13. Odločeno je bilo, da se naslednja konferenca o produktivnosti sestane na temo: KVALITETA IN PRODUKTIVNOST.

Damijan Berložnik,
tozd RPT

POSPEŠEVALCI INOVATIVNE DEJAVNOSTI

V Železarni Ravne razvijamo tako individualno kot tudi množično inventivno dejavnost. Tako ločimo pod sisteme inovacij, tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in krožkov.

Predvsem inovacije nam prinašajo precejšnje materialno korist, vendar gre pri tem za relativno ozek krog ljudi. Izhajajoč iz stališča, da ljudje dobro poznamo svoje delo in da na drugi strani obstaja precej nerešenih stvari, je normalna potreba po vključitvi najširšega kroga sodelavcev v proizvodnjo novih idej in konkretnih rešitev.

V ta namen obstajajo razne oblike množične inventivne dejavnosti od koristnih predlogov do inovativnih krožkov (za izboljšanje proizvodnje, za kvaliteto, usmerjene inovacije...), kjer gre za skupinske oblike dela. Krožke smo si pri nas zamislili kot delovno metodo samoupravnih delovnih skupin. Običajno se krožki lotijo problemov, ki so povezani z:

— izboljšanjem proizvodov (kakovost, konstrukcija itd.)

— izboljšanjem proizvodnje (zastoji, stroški, varnost, delovni pogoji itd.)

— izboljšanjem poslovanja (organiziranost dela, metode, disciplina, upravljanje itd.)

Rezultat dela krožkov so odpravljeni ali zmanjšani problemi, ki jih je krožek obravnaval, ter preprečevanje problemov. Od vrste rešitev je odvisna materialna stimulacija. Rezultat pa je tudi vse tisto, kar so člani krožka z delom v njem pridobili: nov način dela, nova spoznanja, boljša vključenost v delovni proces,

večja upoštevanost in manjša odtujenost od dela. Ker pa je treba ljudi za delo v krožku usposobiti in ustvariti pogoje za delo krožkov in prav tako za ostale oblike inovativne dejavnosti, bomo predvidoma v prvi polovici januarja prihodnje leto na posebnem seminarju usposobili pospeševalce inovativne dejavnosti. Le-ti bodo delovali v sodelovanju z vodstvom tozda, družbenopolitičnih organizacij, službo za inovacije in odborom za razvoj. Pri izbiri pospeševalca v tozdu naj se upoštevajo naslednje značilnosti: vsaj srednja izobrazba, dobro poznavanje delovnih procesov, komunikativnost, veselje za delo z ljudmi in seveda interes za to delo, ki bo del rednih delovnih obveznosti in ustrezno materialno stimulirano.

Med naloge pospeševalcev inovativne dejavnosti spadajo:

— Informiranje v tozdu o namenu, koristih in načinih inventivne dejavnosti. Pri tem gre za ustno informacijo, oglasne deske, tovarniška glasila, plakate; nadalje o razširjenosti inovativne dejavnosti (učinki, število vključenih sodelavcev, vsebina rešitev).

— Pospeševanje inovativne dejavnosti. Predlaga ustanavljanje krožkov in spodbuja delavce in vodje za razne oblike inovativne dejavnosti, odpravlja morebitne ovire pri hitrejšem razširjanju inovativne dejavnosti, organizira posvete na to temo, usmerja itd.

— Usposabljanje za nov način dela, ki ga inovativna dejavnost zahteva (usmerjenost k iskanju novega, delo v skupini, metode

dela) in lastno usposabljanje pospeševalcev.

— Koordiniranje v fazi nastajanja rešitve, pri njeni realizaciji, pri ugotavljanju višine denarnih nadomestil. Pri tem sodeluje s strokovnimi službami, ravnateljem, službo za inovacije, odborom za razvoj.

— Vodenje evidence o inovativni dejavnosti v tozdu.

POIZKUS POLEMIZIRANJA

DEMOKRATIČNOST V POVEZAVI Z USTVARJALNOSTJO

Najbrž ne bo preveč narobe, če rečemo, da je malo področij, ki bi bila predmet tolikšnih polemik, kot je to demokratičnost, pa naj gre za demokratičnost pri odločanju o rezultatih dela, demokratičnost upravljanja, demokratičnost vodenja ali demokratičnost nasploh. Glede demokratičnosti o odločanju o najpomembnejših stvareh najbrž ne kaže izgubljati besed, saj se že javno priznava, da o najpomembnejših stvareh na jugoslovanski ravni odloča 80 do 100 tisoč ljudi, ali povedano drugače, teh 80 do 100 tisoč ljudi ima večjo moč odločanja kot ostalih 20 milijonov.

Previdno bi se poizkusil dotakniti povezave med demokratičnostjo vodenja in ustvarjalnostjo, pri tem pa ostati živ. O stilih vodenja, kot so avtokratski, anarhični in demokratični, je bilo že dosti povedanega. Iz povedanega pa sledi, da je prav zadnji stil tisti, ki najbolj motivira ustvarjalnost. Pa vendar, če se malo ozremo naokrog, ne bo pretežno ugotoviti, da imamo pri večini vodij opraviti s prvima dvema stiloma, demokratični stil vodenja pa nastopa bolj kot izjema. Najbrž ne bo odveč v tej zvezi povedati, da so spoznanja o prednostih demokratičnega vodenja nastala v kapitalizmu in ne v socializmu. Iz tega spoznanja pa najbrž ne bo pretežno ugotoviti, da demokratičnost pri vodenju ni sama sebi namen, temveč je vpleta v funkcijo kapitala in dobička. V tej zvezi bi lahko celo rekli, da služi demokratičnost izkoriščevalskemu razredu kot eden izmed pripomočkov izkoriščanja. Morda res, morda lahko tudi sklepamo, da je kapitalist spoznal, da je lepa beseda učinkovitejša kot palica. Bodi karkoli že, nekaj je najbrž povsem jasno — mnogo prijetneje je biti v kolektivu (ne glede na družbeno-politično ureditev), kjer vladajo demokratični odnosi, kot v kolektivu, kjer vladajo razne oblike prisil, šikan, spletk, zmerjanj, uporab argumenta moči itn.

Najbrž je nekoliko absurdno, da so do teh spoznanj prej prišli v kapitalističnih družbah kot pri nas, saj pravimo, da je prav demokratičnost na vseh ravneh eden glavnih temeljev naše ureditve. Če se povrnemo k povezavi med demokratičnostjo in ustvarjalnostjo, najbrž ne more biti dvoma, da samo demokratična atmosfera pogojuje ustvarjalnost, pa naj gre za raven oddelka, tozda ali širše. Če se še tako trudimo, da bi z raznimi akcijami in kampanjami vzpodbudili ustvarjalnost, ne bomo uspeli, če se ne bo od slehernega zahtevalo ustrezne odgovornosti, obenem pa se mu

V začetnem obdobju bodo pospeševalci inovativne dejavnosti morali največ časa posvetiti krožkom kvalitete. Njihov uspeh pri razvijanju oblik inovativne dejavnosti pa bo v prvi vrsti odvisen od ravnatelja in ostalih nivojev vodenja ter sodelovanja družbenopolitičnih organizacij.

S. Š.

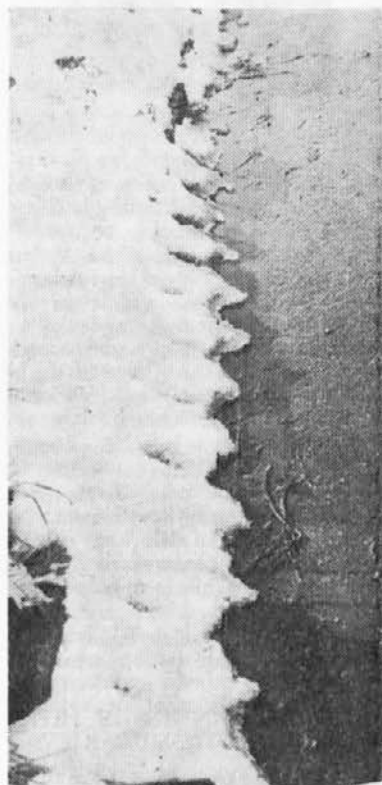
dalo tudi ustrezno mero pristojnosti. Tudi brez ustrezne mere zaupanja ne gre. Pa vendar se del naših vodij na raznih ravneh obnaša tako, kot ne bi še nikoli slišali za ta osnovna pravila sodobne organizacije. Kaj pogosto se zgublja čas z malenkostmi, odzema pristojnost delavcem, ki se na svoje delo spoznajo, vsiljuje rešitve kljub moči nasprotnih argumentov itn. Ali niso lastnosti, kot so nezaupanje do sposobnosti drugih, želja vse prekontrolirati in se izgubljati v malenkostih, želja po oblasti, lastnosti povzpetniških poprečnežev?

Pa da ne bi slikali vsega tako črno; najbrž le lahko ugotovimo, da sta v železarni tako demokratičnost kot ustvarjalnost v vzponu. Eden od dokazov za to je tudi pričujoča rubrika.

Sem in tja pa bi na kakšen pojav le veljalo opozoriti; če namreč kdo brez zadrege avtoritativno izjavi, da če ne bo šlo drugače, se bo pač uporabil argument moči, ali če se vršijo pritiski, da je treba gradivo za kakšen samoupravni organ pripraviti tako, da bo komu vseč, se moramo le vprašati, kam to pelje.

Morda za konec še provokativno vprašanje; ali je za stanje v naši družbi, kakršno pač že je, kriva prevelika, ali premajhna mera demokratičnosti?

Franjo Krivec

Cik-cak s ceste

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XII

Ravne na Koroškem, 13. decembra 1985

Št. 12

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Pred 12. kongresom ZSMS

Ko je oktobra obiskala Železarno Ravne delovna skupina RK ZSMS, v kateri je bila tudi Dušanka, smo njen obisk izkoristili za kratek pogovor. In bil je kar prijeten, pa še v predkongresnem vzdušju povrh.

Dušanka Weiss je po poklicu diplomirana pravnica, pred prevzemom dolžnosti podpredsednice RK ZSMS pa je bila tajnica na Temeljnem sodišču v Novem mestu. Bila je aktivna že v srednji šoli, pozneje pa je opravljala vrsto funkcij vse do danes.

»Osnova naših izhodišč za družbenopolitično delovanje in ocenjevanje družbene vloge in pomena dela ZSMS je družbenoekonomski in politični položaj delavskega razreda in delovnih ljudi ter družbenoekonomski in politični razvoj mladih znotraj tega in uveljavljanje specifičnih družbenih interesov in mlade generacije znotraj njih. Najbrž je prav, da se spomniva našega 11. kongresa.«

»Na 11. kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije leta 1982 v Novem mestu smo v ključnih usmeritvah (resoluciji) opredelili najbolj bistvene smeri delovanja in aktivnosti Zveze socialistične mladine Slovenije v naši družbi, kot glavno pa razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov, v okviru tega pa reševanje tistih problemov in vprašanj, ki opredeljujejo specifičen družbeno-ekonomski položaj mlade generacije in s tem uveljavljanje enakopravnega položaja in odnosa.«

»Staro revolucionarno geslo je, da si ljudje zastavljajo samo tiste cilje, ki so uresničljivi, ki jih lahko dosežejo. Katere glavne cilje smo si mladi zastavili na 11. kongresu?«

»Težko je v nekaj točkah omeniti vse cilje, rada pa bi posebej omenila:

— razreševanje brezposelnosti z izredno aktivnostjo ZSMS pri pripravljanju in odločanju o temeljnih plana OZD, ki obsega tudi plan zaposlovanja in štipendiranja oziroma kadrovske politike OZD ter zagotavljanje socialne varnosti brezposelnih

— ustrezno vodenje stanovanjske politike z gradnjo družbenih stanovanj in zadovoljevanje stanovanjskih potreb mladih, pri čemer imajo prednost mlade družine

— uresničevanje reforme vzgojno-izobraževalnega procesa s povezovanjem šol z združenim delom, z izboljševanjem kvalitete pouka, z uveljavljanjem raziskovalne dejavnosti pri pouku in učenja kot samostojnega subjekta pri odločanju v svetih

— preseganje v načelu neenakopravnega položaja mladih kmetovalcev tako, da bo njihov položaj opredeljeval ustvarjeni dohodek in ne samo lastninska pravica na kmetiji

— uveljavljanje vseh teh stališč in pobud mladih prek delegatskega sistema v delavskih svetih, skupščinah DPS in SIS, KS, svetih šol in organih Zveze socialistične mladine Slovenije ter z množično aktivnostjo v Socialistični zvezi delovnega ljudstva kot fronti vseh organiziranih socialističnih sil

— razvijanje množične, frontne, samostojne organizacije Zveze socialistične mladine Slovenije s pritegnitvijo najrazličnejše množice mladih z odpiranjem prostora za uveljavljanje njihovih oziroma naših mnogoterih interesov.«

»Pred sabo imava teze za naš 13. kongres. Prosim, da jih na kratko oceniš.«

»V tezah za 12. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije ugotavljamo, da predstavljajo programske in ključne usmeritve 11. kongresa ZSM Slovenije nepreseženo dolgo-

ročno programsko analitično osnovo za angaziranje in delo mladinske organizacije, kar je treba razumeti tako, da je to precej natančno predvidevanje družbenega razvoja in vloge Zveze socialistične mladine Slovenije v njem. Obenem pa, da jih je treba glede na doseženo dograjevati, konkretizirati z upoštevanjem dogajanj v družbi.

V svojem bistvu bodo dokumenti za 12. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije pomenili analizo in oceno tega, kar smo v tem času dosegli, uveljavili in kje smo. Pri tem pa je prisotna kot determinanta in ovira za še vzpodbudnejše rezultate družbeno in ekonomska kriza v svetu in doma, ki v veliki meri ohranja vzroke specifičnega družbenoekonomskega položaja mladih.

Ze iz tega je videti, da so naše ključne usmeritve take, da zahteva njihovo uresničevanje čas, postopnost in načrtnost akcije. Lahko rečemo, da smo večino usmeritev uveljavljali v delegatsko-skupščinskem sistemu, na temelju razprav v Zvezi socialistične mladine Slovenije, tudi v osnovnih organizacijah, občinskih konferencah ZSM Slovenije, na problemskih konferencah o vprašanih načrtovanja družbenega razvoja ter v konkretnih zakonskih opredelitvah na posameznih področjih. Nekaterre ključne usmeritve so vezane na osebne potrebe mladih, ki pa zahtevajo ustrezno družbeno zagotavljanje pogojev pa vzgojno-izobraževalnega sistema v povezavi z združenim delom (štipendije, pripravništvo, PD in DP), stanovanjske politike (gradnja družbenih stanovanj, ustrezna kreditna politika, subvencioniranje, enakopravno upoštevanje vseh proslincev ne glede na delovno dobo...), zaposlovanje in kadrovske politiko, pa do različnih načinov preživljanja prostega časa.«

»Mladi naj bi bili nosilci razvoja. Kako gledaš ti to misel?«

»Smo v obdobju, ko v planih določamo smeri razvoja do leta 2000 in za srednje-

V NOVEM LETU
ŽELIMO VSEM MLADIM
V ŽELEZARNI
VELIKO SREČE,
ZDRAVJA IN
DELOVNIH USPEHOV

KOORDINACIJSKI SVET
OO ZSMS ŽELEZARNE RAVNE

Nekdanji mladinski aktivisti sozda na Ravnah

ročno obdobje, v čemer vidimo priložnost večjega uveljavljanja strokovnega znanja, sposobnosti, spretnosti in hitre prilagodljivosti mladih pri uvajanju, uporabi in razvijanju sodobnejše tehnologije, dosežkov znanstvenotehnološke revolucije.

Uveljavljanje takšnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi bi pomenilo tudi kvalitetnejšo osnovo za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih družbenih potreb.

»Za konec najinega prijetnega klepeta še misel, kako je z uveljavljanjem naših — mladinskih stališč?«

»Pri uveljavljanju naših stališč smo morali in še vedno moramo upoštevati ob družbeno-ekonomskih pogojih tudi razmerja družbene moči, ki večkrat presega idejo o pluralizmu samoupravnih interesov in njihovem usklajevanju.«

Pripravil Božo Šetina

Mladi in gledališče

Uvod

Več motivov me je vodilo, da sem zapisal ta sestavek o gledališki vzgoji za mlade. Morda se bo kdo vprašal, od kod mi pogum, da začnem pisati o tematiki gledališča, ko pa še sam nisem prodril niti v osnove te obsežne snovi. Čisto preprosto in odkrito bi na to odgovoril tako: zavedam se, da ob meni v moji okolici živi še mnogo takšnih, ki do sedaj niso imeli prilike, da bi se spoznali z gledališčem vsaj v takšnem obsegu, kot sem si to skušal sam. Vem pa tudi, da bodo zapisane besede spodbudile te in podobne, da se bodo začeli spopadati s fenomenom gledališča.

Ugotovitve, napotki in zapiski, ki sem jih prinesel s seminarjev, naj bodo samo kažipot, svetilnik, ki naj usmeri prizadevanja v določeno smer. Pozneje, če se bosta skupina in režiser — mentor ujela, bo vsak našel svojo izvirno pot in to je tudi prav. Bolj kot kjerkoli drugod je namreč v gledališču zaželenja izvirnost in prisotnost, osvobojena vseh šablon.

Zato nikoli nisem bil pristaš posnemanja, a se kljub temu zavedam in to priporočam tudi drugim, da je za uspešno predstavo potrebno poznati gledališko abecedo, kot moramo poznati abecedo, če hočemo pisati, moramo poznati tudi temelje, da na njih zgradimo predstavo.

Kakšen bo vrh, je stvar vsakega posameznika, a če zgradba nima pravih temeljev, niti vrh ne more biti dober. Nekaj malega pa čuti tudi dolžnost, da znanje, ki ga premorem in ki sem ga pridobil tudi s pomočjo sredstev za kulturo in ob razumevanju v delovni organizaciji, na ta način vsaj malce upravičim.

1. POGLAVJE: režiser — mentor

Ob vsaki gledališki predstavi, ki jo udobno zleknjeni v dvorani gledamo, se navadno ne zavemo, kako je to delo nastajalo, koliko je bilo potrebnih ur, truda, koliko ljudi je

bilo zraven poleg teh, ki jih vidimo na odru, in podobno. Kar dosti je skrivnosti, seveda, če se začnemo za to zanimati.

Pravo gledališče, takšno, ki ga imamo priliko videti bolj redko, ima poleg igralcev še celo armado ljudi; kostumografe, scenografe, inspiciente, lektorje... Seveda je najbrž jasno, da o takem gledališču ne bom pisal. Ko skupina začne, ima navadno samo režiserja in od njega je potem odvisno, ali bo znal v skupino pritegniti tudi še koga drugega, da mu bo pomagal, če ne, bo vse delo opravil pač sam in s tem tvegalo, da bo predstava slabša, kot pa bi lahko bila, saj je le težko pričakovati, da bi vse zmožni sam. Obstaja pa še druga pot, dosti težja, a daje zato dolgoročne rezultate. Kader si je treba vzgojiti skozi sistem gledališke vzgoje. Najlažje je v tem primeru režiserju — mentorju v solah, ko lahko v okviru rednih krožkov izvede začetni in poznejši tudi nadaljevalni tečaj, v katerem že nastane gledališka predstava kot rezultat krožka. Seveda pa ni to pravilo, celo zaželeno bi bilo, da bi se takšnih oblik dela posluževali v vseh odraslih gledališčih, saj bi moralo biti vsem jasno, da kader na področju gledališča ni muha enodnevnica in ga je treba vzgojiti. Žal tega nočemo vedeti in se zanašamo na to, da iz šol pobereemo najbolj obetavne in včasih imamo celo srečo, da nam jih drugi vzgojijo. Seveda pa to ne pomeni, da bo vedno tako.

Če pa govorimo o gledališki vzgoji, potem moramo tudi besedo režiser izpustiti in uporabiti besedo mentor. Beseda daje slutiti, da gre v tem primeru za človeka, ki bo usmerjal in nadzoroval delo skupine, ki za cilj ne bo imela gledališke predstave, četudi ta ni izključena in je odvisna od mentorja in njegovega dela. Mentor ni klasičen režiser, ni pa tudi učitelj v šolskem pomenu besede. To sem poudaril, ker nam po osnovnih solah vodijo gledališke krožke učitelji. To ni napačno, če se tedaj, ko to počnejo, zavedajo, da v gledališkem krožku niso tovariši, ki dajejo ocene, ampak mentorji.

MLADINSKA POLITIČNA POČITNIŠKA ŠOLA V MARIBORU

Letošnje mladinske poletne politične šole, ki je potekala septembra v Mariboru, se je udeležilo 5 članov predsedstva občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem. Delo je potekalo deloma po skupinah, deloma na plenarnih zasedanjih. Po skupinah smo obravnavali petero vsebinskih sklopov, od priprav na volitve v ZSMS, o prvi »dokončani« generaciji usmerjencev, o znanstvenotehnološki revoluciji, o problemih kmetijstva ter o mladinskem prostovoljnem delu. Na plenarnih zasedanjih smo razpravljali o mladinskih organizacijah in gibanjih v Evropi, o štipendiranju in dolgoročnem kadrovskem planiranju ter o delovnem gradivu za 12. kongres ZSMS, ki bo aprila prihodnje leto. Teme za letošnjo poletno politično šolo so bile izbrane pač glede na to, kar mlade v tem trenutku najbolj zanima, najbolj tare in obenem vzpodbuja k aktivnosti. Zelo živahen pogovor je tekkel o problematiki usmerjenega šolstva ter o delovnem gradivu za 12. kongres ZSMS.

Koliko je mladinska poletna politična šola uspela, je težko reči, ker je tri dni premalo za tako obsežen sklop vprašanj. Veliko je ostalo samo nakazanega in nedorečenega. Vendar pa mislim, da je takšen način izobraževanja mladih potreben. Mladi iz posameznih občin Slovenije prinašajo svoje izkušnje in jih dajejo v razmišljanje drugim. Pogovarjajo se tudi o stvareh o katerih do sedaj sploh niso razmišljali.

Politična šola ima dvojno korist. Vsakemu nekaj da in vsak udeleženec ji prispeva nekaj svojega. Pomembno je tudi, da je potekala v času priprav na kongrese. Tu smo lahko ugotovili, ali nam je v teze za pripravo mladinskega kongresa uspelo vpeti ključne mladinske probleme, ki so obenem tudi družbeni problemi.

Končal bom z mislijo Petra Winklerja, direktorja republiškega zavoda za šolstvo:

»Mislim, da je takšna šola z načinom okroglih miz, razprav in izmenjave misli izredna spodbuda za premišljanje in izražanje mnenj, česar na vseh področjih pri nas manjka. Mladi so pokazali, da znajo biti sproščeni in prihajajo do tehtnih spoznanj, ki jih velja upoštevati.«

Edi Lužnik,
sekretar OK ZSMS
Ravne na Koroškem

Mentor, ki bo prevzel takšno skupino, pa mora biti v prvi vrsti le eden izmed otrok, njihov tovariš. V sebi mora torej čutiti tako, kot čutijo njegovi varovanci. Kako je odraslemu človeku včasih težko biti na isti ravni z miselnostjo otroka, vemo vsi, ki se s tem ukvarjamo.

Toda čim bolj se bomo temu približali, tem lepše bo delo v skupini. Moral se bo smejati z njimi, biti vesel ob skupnem uspehu. Žalosten bo, kadar bo kaj narobe ali se določena stvar ne bo pustila. Torej mentor mora čutiti s skupino, mora postati njihov soustvarjalec. Ni receptov, kako to doseči, ampak jih je treba poiskati. Tisto, kar pa moramo poiskati, je soustvarjalnost, ki dela življenje — življenje in človeka — človeka.

Tu je torej tudi narejen prvi korak k normalnosti naše družbe v sedanjem socialističnem sistemu; navaditi našega mladega človeka na njegove naloge v poznejšem življenju. Zgraditi človeka res v človeka, ne pa v človeka s tabuji in omejitvami.

Seveda je to teoretično gledanje, ki se za hip oddaljuje od teme, a če se bomo pri gledališki vzgoji zavedali, da iz našega dela ne bo nastala samo predstava, in s tem naš uspeh, ampak da bomo s svojim delom po-

magali pri vzgoji mladega človeka v dobro ustvarjalno osebnost, se bomo dela še bolj z veseljem lotili pa tudi z večjo mero osebne odgovornosti. Če pregovor, ki ga tolikokrat slišimo, ponovim še sam: »Mladi so ogledalo starejših«, potem vemo, kako je s to rečjo.

Kako pa je v naši skupini? Vaje imamo popoldne, žal v času, ko ustvarjalna moč človeka pada. Sam prinesem na vaje vse svoje težave, ki se jih včasih ne da kar pustiti pred vrati dvorane. Enako je z mojimi mladimi tovariši. Tako se srečamo včasih napeti in razdražljivi, ko navkljub vsem dobrim željam vaje ne gredo. Za mentorja začetnika je to kar težavna naloga in postane včasih resen problem, ki ga ne gre podcenjevati. Avtoriteta, pridobljena s strahovanjem, je namreč najlažji način za dosego miru in resnosti, a je navadno le kratkotrajna rešitev. Če mladi ljudje ne bodo prihajali na vaje zaradi sreče, ki jo tam doživijo, je bolje, da takoj prekinemo z delom; naredili bomo več škode kot korist.

Morda bo kdo oporekal in bo postavil v prvo vrsto avtoriteto. Avtoriteta že, ampak pridobljena na pravi način, ne pa s prisilo.

MOJA PRVA LJUBEZEN

Že nekaj časa sem opazovala fanta rjavih las. Po posredovanju prijatelja se mi je izpolnila velika želja: nekoga petka sva se namreč spoznala. Ko sem premišljevala o njem, sem stalno prišla do ugotovitve, da sem zaljubljena vanj.

»Delam, delam, delam...« me je naslednji dan spremljala glasba ob likanju perila. Čeprav je bila sobota, je bil zame delovni dan. Med likanjem bluze me je zdramil telefon. Dvignila sem slušalko in zaslišala:

»Ali lahko dobim Heleno?« Jaz pa, vsa s srcem v hlačah, sem hitela odgovorjati:

»Ja, pri telefonu!« Iz slušalke je odmevalo: »Ali greš v kino?« Medtem sem zavohala neki neprijeten vonj. »Samo malo počakaj! Nekaj se mi smodi na štedilniku,« sem odgovorila in stekla v kuhinjo. A štedilnik je bil prazen. »Kaj se mi sanja?« Šele takrat sem zagledala bluzo, ki se je lepo »pekla« pod likalnikom. »Presneto!« sem vzkli-

Tak avtoritativen pristop nam daje predstave, ki jih gledamo z začudenjem, saj v njih ni tiste igrivosti, ki je značilna za mlade, ampak je to šablonska predstava, na oko celo lepa, a manjka ji nekaj — življenje.

Iz vsega tega sledi nekaj napotkov vsem mentorjem. Kakšen človek sem? Ali bom zmogel? Bom znal premagati svojo slabo voljo? Kaj hočem doseči, kakšne ambicije me vodijo? Kakšno je moje znanje? Zakaj se lotvam dela z mladimi? Zakaj?

Če na to odgovorim po svoje, bi rekel tako: Ker ljubimo gledališče in vemo, da s tem, ko delamo s skupino, gradimo tudi sebe. Da je navsezadnje delo potrebno tudi nam in nam ni prisila. Uspeh, če pride, ne sme biti na prvem mestu, bolj je važno, da se dela lotimo pošteno in z mnogo dobre volje. Da smo sami prepričani in da nas tudi težave ne bodo omajale. Veseli bomo, če bodo srečni naši mlajši tovariši.

Otrck — igralec je namreč ustvarjalen šele tedaj, ko je osebno svoboden.

(Prihodnjic 2. poglavje; Začetek dela v skupini in izbor dela)

Rudi Mlinar

se je prikazala na pragu mama in me poklicala: »Helena!« Oba sva obstala kot okamenela, moj dragi pa je le dejal: »Jutri se dobiva! Ampak sigurno!« »Dobro, poklič me!« sem še odvrnila in šla domov. Mama naju sicer ni videla, klicala pa me je, da mi je pojasnila: »Stric je bil na obisku. Prinesel ti je čokolado.«

Takoj sem se spomnila tiste pesmi in še sama začela: »Ti si moja čokolada, jaz sem tvoja čokolada...« Želela sem si le, da bi si to pesem lahko pela čim več mesecev, in to se je tudi uresničilo. Še danes se, kadar slišim to pesem, spominim svoje prve ljubezni in tedaj vzdihnem: »Ah, bil je res sladka čokolada!«

Helena Orlič

LETO VESELJA – LETO ŽALOSTI

Vsi smo v napetem pričakovanju, kaj nam bo prineslo novo leto, ki je vse bližje. Še nekaj dni starega, obrabljenega in preživetelega leta, in ko bo odbilo polnoč, bomo polni upanja in želja zakorakali v komaj rojeno leto 1986.

Pa vendar bo v naših srcih ostalo toliko lepih spominov na srečne dogodke leta, ki smo ga zavrgli kot staro igračo, toliko trenutkov, odtisnjenih v našo zavest, toliko bolečin, ki so se zarezale v srce. Spominjali se bomo in živeli naprej.

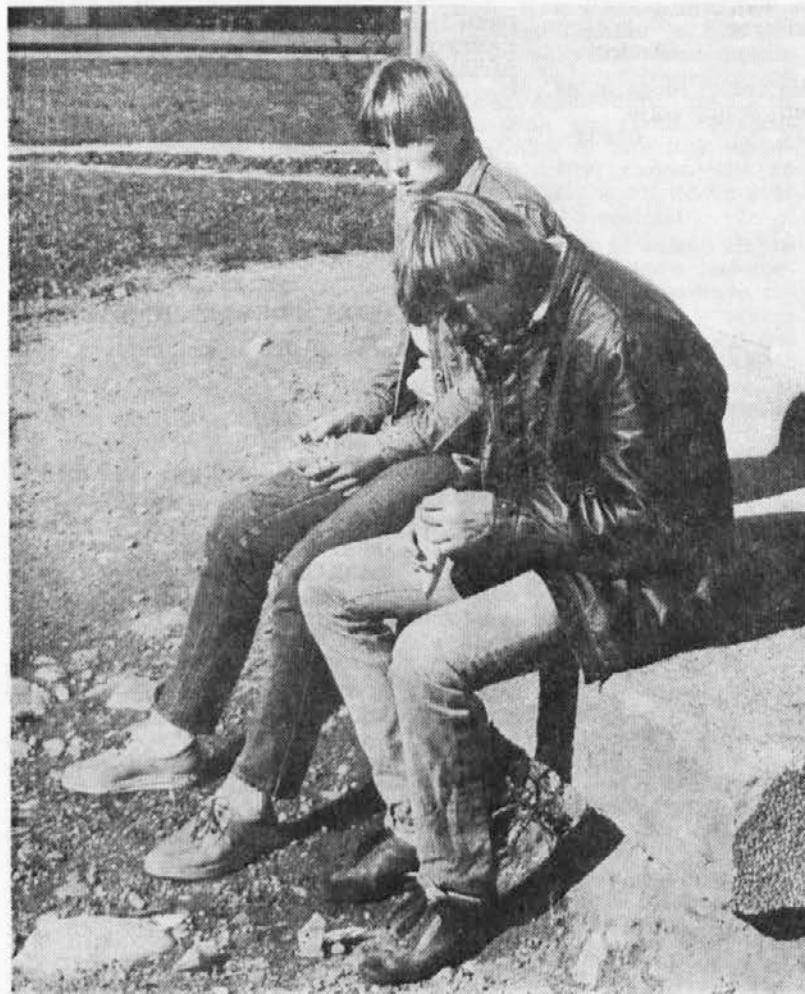
Minuta — sekunda — mesec — leto! Le še nekaj vsakdanjih dni, dolžnosti in treba bo napisati: pozdravljeno bodi novo leto! In ne ugasni s svojo svežo močjo, daj nam še več upanja, da bomo nadaljevali in nadoknadili vse zamujeno, poslušali in slišali sočloveka — tudi tistega, ki nam je doslej bil tujec. Utrdi prijateljstvo, ljubezen, bratstvo! O, novo leto, veselimo se te, ker bomo s tvojim prihodom lahko »ubili« slabosti preteklosti, si kot ljudje odpustili žalitve in nepozornost.

Novo leto. Veliko nam nosiš. In predvsem od nas samih bo odvisno, kako bomo sprejeli tvojo vsebino, kako bomo z njo živeli, se spopadali. Bodimo ljudje! Ne sramujmo se solze, ki nam bo kanila iz oči, ko se bo kazalec na uri približeval dvanajsti. Vzemimo s seboj v novo leto vse, kar nam daje, kar je življenjska nuja in potreba.

Bodimo taki, kakršni smo, dobri in slabi, to je čisto življenjsko. Trudimo pa se, da bo v nas več dobrega, da bomo v letu, ki je pred nami, dajali kar največ zadoščenja, saj bo s tem v nas živela prava sreča.

Poslavljam se od starega leta. Dvignimo čaše za slovo, in trčimo na novo prihodnost!

Julka

Na avtobusni

SREČNA SEM

Srečna sem,
ker ljubim.
Ljubim tisto,
kar potrebujem,
in tisto
kar imam.
Srečna sem,
ker imam
hrepenenje
po tistem,
česar nimam.

ELEGIJA JESENI

Nad obokom gore
vzhaja sivo obzorje sonca.
Smreke so skoraj črne
in zemlja je mrzla
in tuja;
njena utrujenost
je hlepenje po smrti,
ki se vpije vate,
Jočeš,
ker je gora umrla
in je zemlja tuja.

Julka

Učenci osnovnih šol pišejo

PRIJETNO IN KORISTNO SREČANJE

17. srečanje pionirjev dopisnikov je bilo v Slovenskih Konjicah. Za zvesto in uspešno sodelovanje je dobil naš novinarsko-dopisniški krožek povabilo za to srečanje iz treh uredništev: Pionirski list, TV —15 in Večer. Udeležile smo se ga: Betina iz 8. razreda ter Mateja in Anita iz 5. razreda. Na srečanje smo potovale z avtobusom. Dan je bil sončen, lep in poln pričakovanj. Med vožnjo smo veselo kramljale, zato je čas hitro minil in že smo bili na cilju. Zbrali smo se na OŠ Dušana Jereba. Porazdelili smo se po uredništvih, ki so nas povabila. Tu pa smo tudi spoznali naše gostitelje. Sprejem je bil zares prisrčen. Pri večerji smo se dobro ujeli in bilo je prijetno vzdušje.

Ogledali smo si še film o konjiški občini. V šolskih prostorih pa je postalo precej živahno, slišati je bilo prijetno glasbo, smeh, klepet. Tak je bil naš spoznavni večer. Čeprav neradi, smo morali oditi z gostitelji k počitku, saj smo imeli pred seboj še dva dni prijetnega, a malce napornega srečanja.

Vse tri smo imele srečo. Naši gostitelji so bili enkratni; prijazni in gostoljubni. Tako smo se že kar prvi večer počutile kot doma.

Drugi dan srečanja pa je bil najbolj bogat in zanimiv. Ogledali smo si kulturno prireditev. Mladi Konjčani so nam v kulturnem programu zelo zanimivo predstavili svoj kraj. Zatem pa smo se srečali s profesorico visoke šole za novinarstvo Manco Košir in karikaturo Božom Kosom. Sestavljali smo časopis. Po dolgem prerekanju smo ga poimenovali »Oči na pečlu«. Predstavljal pa je naše radovedno in vedeželjno novinarsko življenje. Spoznali smo tudi časopisne rubrike, ki naj bi jih vsebovalo dobro šolsko glasilo. Srečanje s prof. Manco Košir in Božom Kosom je bilo poučno. Zaželela sta nam uspešno delo. Učenke OŠ Prežihovega Voranca iz Ljubljane pa bodo sestavile glasilo o tem srečanju.

Na razstavi glasil smo opazili tudi naše Samorastnike. Naš program smo popestrili z ogledom delovne organizacije za predelavo usnja Konus. Delo v tej tovarni je zaradi smradu težavno.

Po kosilu smo bili prosti. Ta čas smo izkoristile za ogled mesta. Zvečer smo se srečali z uredniki mladinskih uredništev. Prijetno smo kramljali o delu naših krožkov.

Za spomin smo dobili nekaj reklamnih predmetov in spominsko značko. Dan smo zaključili z disko plesom. Utrujeni smo se vračali na domove gostiteljev.

Zadnji dan smo bile nekoliko žalostne. Našle smo si nove prijatelje, od katerih se bo treba posloviti.

Dopisniki pa nismo pozabili na NOB. Z našimi spremljevalci smo si ogledali grobove stotih talcev v Stranicah. Tu je padlo med vojno sto Slovencev za enega nemškega vojaka.

In še zadnja točka našega srečanja — zaključna prireditev, na kateri so svečano razglasili najboljša šolska glasila in podelili priznanja. Na skupnem kosilu pa še nekaj toplih besed in že smo se razkropili proti domu, kjer so nas že nestrpnost pričakovali starši.

Menimo, da je 17. srečanje pionirjev dopisnikov zelo uspelo. Hvaležne smo vsem, ki so nam to srečanje omogočili. Naučile smo se precej novega in sklenile nova prijateljstva. Vse to pa bo gotovo pripomoglo k uspešnemu delu našega krožka.

Članice novinarsko-dopisniškega krožka Betina JAMŠEK, Anita KUŠEJ in Mateja AČKO OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem

V 4. C RAZMIŠLJAMO O NOvem LETU

Za novo leto si želim, da bi bila svoboda. Komaj čakam to leto, ker se bo vrnil moj brat iz JLA. Zelo ga pogrešam.

Ingrid

Imam bolno babico in si samo to želim, da bi ozdravela.

Petra, Boris, Dragana

Moja največja želja je, da bi bil v šoli uspešen.

Iztok

Rada bi, da bi bil mir na svetu in da bi zapadlo čim več snega.

Urška

Želim, da bi gledala TV brez poročil o vojni, brez krvavih prizorov.

Andreja

Rada bi, da bi zapadlo veliko snega in da bi bila tovarišica pogosto dobre volje.

Breda

Moja mama

Mislim na dedka Mraza. Želim, da bi mi prinesel drsalke.

Marjana

Imam samo eno željo: da bi vsi ljudje živeli v miru.

Petra

Deklice se rade med seboj prepiramo in obrekujemo. Zaradi tega mi je pogosto hudo. Rada bi, da bi v novem letu s tem nehale.

Bojana

V novem letu 1986 želim vsem ljudem na svetu in sebi, da bi vladali mir, ljubezen in spoštovanje. Želim, da bi moji vrstniki v Afriki in drugod ne trpeli lakote in pomanjkanja.

Grega

Rada bi, da bi se vsi otroci na svetu lahko igrali.

Vesna

OŠ Prežihov Voranc

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV

Letos mineva 40 let od ustanovitve združenih narodov. To je organizacija, ki se bori proti vojni, nasilju, lakoti. Cilji in načela OZN so zajeti v ustanovni listini, ki so jo sprejeli na konferenci v San Franciscu.

Članice OZN naj bi reševale vse medsebojne spore po mirni poti in ne s silo, sicer zaseda varnostni svet, ki skuša pomiriti sprti državi.

Glavni organi OZN so generalna skupščina, varnostni svet, skrbniški svet, ekonomsko-socialni svet, mednarodno sodišče in sekretariat.

OZN se bori tudi proti lakoti, ki pesti predvsem Afriko. S pošiljanjem hrane in zdravil skušajo pomagati prizadetim Afričanom.

OZN se bori tudi zoper rasno diskriminacijo.

Ta organizacija je vsekakor zelo pomembna, zato je prav, če se vključujemo v krožke OZN. Tudi jaz sem član krožka OZN na šoli Koroški jeklarji in sem z delom v njem zelo zadovoljen.

Iztok Potočnik, 8. b.
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

Enega je sram

BREZKONČNE MOŽNOSTI INOVACIJ

Hinko Fužir je eden izmed letošnjih 17 nagradencev Odbora za pospeševanje raziskovalne in inventivne dejavnosti pri Občinski raziskovalni skupnosti Ravne. Iz železarn je poleg njega še šest, in tudi te bomo predstavili v prihodnjih številkah Informativnega fužinarja.

»Zadeva dopisa Železarni Ravne je bila Podelitev nagrad in družbenih priznanj inovatorjem, animatorjem raziskovalne in inventivne dejavnosti ter raziskovalcem. Zanima me, h kateri skupini sodite vi in kaj ste prejeli, nagrado ali priznanje?«

»Dobil sem finančno nagrado za več inovacijskih predlogov.«

»Je zaradi denarja zadovoljstvo ob priznanju kaj večje?«

»Denarna nagrada zame ni najvišje priznanje. Največ je zadovoljstvo, da nekaj narediš, da probleme pri delu odpraviš.

Reči pa moram, da sem bil zelo zadovoljen na Muti, ko so nam častno podelili priznanja. Tam si res dobil občutek, da te cenijo. Škoda le, da nas je bilo inovatorjev tako malo.«

»19 let ste bili vzdrževalec SGV v Valjarni, zdaj ste leto dni delovodja montaže v TSD. Inovacije ste prijavljali v Valjarni, prijavljate jih na novem delovnem mestu. Ali nudi po vašem mnenju vsako delo možnosti za inovacije?«

»Nudi jih vsako delo, vendar ne vsako istih. Zelo velike možnosti za iskanje novega, boljšega imajo po mojem vzdrževalci. Na leto lahko velikokrat naletijo na isto napako pri istem agregatu ali stroju. Če začnejo iskati vzroke zanjo, so že na poti k inovaciji, ko pa te najdejo in odpravijo, je to navadno že inovacija. Poleg vzdrževalcev imajo precejšnje možnosti za inovacije gotovo tudi delovodje, manj najbrž tisti, ki delajo na normo.«

»Pa človek, more biti vsakdo inovator?«

»Mislim, da bi lahko bil vsakdo inovator, če bi le imel voljo za to. Namreč — če delaš s srcem, ne hote zraven razmišljaš, kako bi delo sebi in proizvodnji olajšal. Je pa res, da je prvi pogoj za inovatorstvo praksa in da je novincem zato, ker je nimajo, težje. Če leta in leta stroj opazuješ, ga namreč spoznaš in to ti mora dati ideje, kako kaj izboljšati. Toda žal je večina delavcev pasivnih, ne opazujejo, samo čakajo, da bi kdo kaj naredil namesto njih.«

»Kaj bi bila po vašem mnenju prava motivacija, da bi bilo zanimanje večje?«

»Denar je zagotovo še glavna motivacija, sploh pri današnji draginji. Drugače pa, ko si enkrat že med inovatorji, opaziš mnoge pomanjkljivosti, ki te odbijajo. Če bi bile te urejene, bi nas najbrž bilo več. Ena negativna plat je npr. čisto predolgo reševanje prijavljenih inovacij. Zna trajati tudi do pet mesecev, preden ti inovacijo, od katere pa ima železarna že koristi, plačajo. Ne vem, kaj je narobe, mogoče bi morala

biti za to močnejša služba. Inovatorji tudi zelo pogrešamo prototipno delavnico, v kateri bi lahko svoje ideje, predno gredo v redno proizvodnjo, preizkusili.

Hinko Fužir

Tako pa jih moraš preizkusiti na kraju samem in s tem veliko tvegaš. Zakaj? Če bi z inovacijo npr. naredil škodo, bi jih dobil po grbi, in to odbija. Mnogi zato raje niti ne poskušajo.«

»Toda vi ste vseeno inovator.«

»Sem, ker imam s tem veliko veselje. Rad se lotem problemov, na katere naletim pri delu.«

»Vam kdo pri uresničitvi ideje, ki vam šine, pomaga?«

»Delam vedno z nekom, ki je teoretik, saj sam to nisem. Zato nagrado potem navadno delim.«

»Razmišljam takole: zdaj delate v TSD, kjer so sami novi stroji. Človek bi pričakoval, da zato ne bi smelo biti problemov pri proizvodnji, torej tudi možnosti za inovacije ne bi bile velike...«

»Ne, to pa sploh ne drži. Pri vsakem delu je možno najti probleme. Četudi so stroji novi, čeprav je tehnologija super, ni nujno, da proizvodnja teče brez problemov. Ali pa: prav zato, ker so novi stroji, ker je nova tehnologija, so še mnoge pomanjkljivosti, in te je treba iskati.«

Sodeč po zadnjem vprašanju in odgovoru sploh ni neumno včasih neumno vprašati. Šele to je namreč dalo bistveno ugotovitev v pogovoru s Hinkom Fužirjem, da mej za inovatorstvo ni.

Zato je treba zanj, katerega učinki so praviloma pozitivni in torej koristni, nujno več narediti.

Helena Merkač

INOVACIJE

V septembru in oktobru so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD JEKLARNA

Ivanu Krof, Marjanu Zdovcu in Andreju Lesniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 80.000 din za uvedbo centralnega mazanja elektrodnih zaščit na vakuumskih napravah. Povečanja dohodka ni bilo moč ugotoviti. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Krof s 60, Zdovc s 30 in Lesnik z 10 odstotki.

Ivanu Lepeju in Jožetu Habru je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 84.671 din za izboljšavo tesnjenja na VF pečeh. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.018.040 din. Pri delitvi sta udeležena Lepej s 60 in Haber s 40 odstotki.

Anton Kovaču in Ivanu Repniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 245.268 din za izboljšavo obzidave obokov 50 t EOP. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 8.778.716 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD VALJARNA

Jožetu Plohu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 25.612 din za predelavo obračalnika ingotov na težki prog. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 541.380 din.

Jožetu Krivogradu, Stanku Triglavu in Mirku Verdniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 35.290 din za predelavo zasteklitve komandne kabine na težki prog. V prvem letu uporabe ino-

vacije je bil povečan dohodek tozda za 1.296.655 din. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

Eriku Ottu in Jožetu Plohu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izboljšavo dviganja protižeži na težki prog. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Av gustu Potočniku in Janezu Kovačiču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izboljšavo krožnih vodil z valjčki. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo pa si avtorja delita na polovico.

Milošu Tandarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 10.000 din za zaščito pri transportiranju vročih gredic. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Skupini 13 avtorjev na čelu z Vladom Hrnčičem je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za uvedbo žarjenja s prekrizalizacijo. Inovacija je bila uvedena v tozdih Valjarna in Kovačnica. V Valjarni je bil v prvem letu uporabe inovacije povečan dohodek za 85.758.343 din, v Kovačnici pa za 33.638.260 din. Nadomestilo iz obeh tozdov znaša 717.564 din, pri delitvi pa so avtorji udeleženi od 2 do 20 odstotkov.

TOZD KOVAČNICA

Štefanu Pečniku, Kristijanu Knezu, Albinu Čebularju in Jožetu Kovačecu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 39.772 din za izboljšavo hlajenja na zalagalnem in razlagalnem stroju. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 567.930 din. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 118.269 din za izboljšavo na zalagalnih valjčnicah. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.953.236 din. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 44.885 din za izboljšavo mazanja na rezalki v vročem v avtomatski kovačnici. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 681.516 din. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

Jožetu Merkaču in Zdravku Mlakarju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 186.536 din za izboljšavo orodja za kovanje kolotov. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 6.363.993 din. Pri delitvi sta udeležena Merkač s 60 in Mlakar s 40 odstotki.

Viljemu Irmanu, Francu Gostenčniku IV, Albinu Rečniku in Ivanu Pungartniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 120.880 din za obzidavo dna na krožni peči v avtomatski kovačnici. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 6.723.053 din. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

TOZD JEKLOVEK

Vidu Rataju, Karlu Vugrincu in Janku Mithansu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 60.000 din za predelavo pogona transportne plošče na stroju za končno brušenje MC 50. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Erhardu Srebotniku in Robertu Zrmzlaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 20.552 din za izdelavo priprave za vrtnanje zunanjih vpenjalnih izvrtin za diske premera nad 1250 mm. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 278.713 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 27.535 din za spremembo tehnologije vrtnanja spojnih cevki 425 053 in 424 153. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 790.970 din. Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno tudi drugo nadomestilo 14.780 din za spremembo tehnologije za izdelavo vsadnih puš. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 159.663 din.

Jožetu Kosu, Ivanu Gostenčniku in Francu Hirtlu je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo 42.463 din za izdelavo priprave za kalibriranje in ravnanje zaskočnikov vrtnih kladiv. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 603.982 din, v drugem in tretjem letu pa poprečno letno za 602.569 din. Pri delitvi so avtorji udeleženi Kos in Gostenčnik s 30, Hirtl pa s 40 odstotki.

TOZD STROJI IN DELI

Mihu Hovniku in Feliks Špeju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 40.000 din za vgradnjo dušilca za odpravo hrupa na roč-

LETO KVALITETE V OGLEDALU

Namesto uvoda preberimo pismo, ki nam ga je poslal kupec našega jekla iz ZRN. Ne govori o kakovosti jekla, pač pa o naših napakah pri odpremljanju.

Te napake je kupec v pismu razvrstil tako:

1. Označevanje vezov

Napisi so pomanjkljivi in že po krajšem času skladiščenja nečitljivi. Vtisnjenje bi bilo boljše. Etikete so nezadovoljivo pritrjene in se po navadi že med transportom izgubijo.

2. Dolžine materiala

V ZRN se največkrat uporabljajo dolžine od 6 m ± 100 mm. V poštev pridejo tudi palice, dolge 3—4 m ali 5—6 m. Čeprav je Železarna Ravne s tem že leta seznanjena, se le včasih drži teh zahtev, v zadnjem času pa se znova občutneje nagiba k neugodnim tolerancam dolžin.

Če gre za material za ZRN, je treba temu glasno reči ne! Žal ima Železarna Ravne tudi navado, da poveže različne dolžine v enem svežnju. V en sveženj so lahko povezane le palice enakih dolžin.

3. Vezanje v svežnje

Svežnji so delno povezani z žico, delno pa z jeklenim trakom. Pograjati je treba prerahlo vezanje. Palice v svežnju drsijo ter onemogočajo nakladanje in skladiščenje, lahko pa se tudi ukrijujo.

Uporaba žice pri vezanju (ostri robovi koncev žice) pa predstavlja nevarnost telesnih poškodb ob manipulaciji blaga v skladišču.

Kupci pa tega ne želimo. Priporočamo vezanje z jeklenim trakom. Na koncih in na sredini svežnja je treba dovolj dobro (2X) povezati.

4. Ravnost

V Nemčijo se lahko dobavlja le zravnani material. To velja tudi, če v naročilu ni posebej omejeno.

5. Konci palic

Konci palic morajo biti gladko in hladno odrezani (odžagani). To velja še posebej za brušen material.

Komentar k pismu skoraj ni potreben.

Napisano je z dobrim namenom. Tudi mi moramo imeti do kupca korekten odnos. Izvažati moramo, višje cene naših izdelkov pa ne bomo dosegli samo s kakovostjo naših jekel, ampak tudi z upoštevanjem dobavnih rokov in ustreznim embalaranjem. Vse naštetje je v svetu običajen poslovni odnos med proizvajalcem in kupcem. V času, ko na Zahodu zaradi manjšega povpraševanja zmanjšujejo proizvodnjo jekla, bi morali še posebej paziti na takšne »malenkosti«, če hočemo obdržati dolgoletne kupce. Iz izkušnje vemo, da tistega, ki si iz nezadovoljstva poišče drugega proizvajalca, dolgo ali pa nikoli več ne bomo pridobili. Še več škode pa nam naredi »slab glas, ki seže...«

Pomanjkljivosti moramo tako odpraviti.

Vsi tisti, ki so zadolženi za pravilno odpremo materiala, zaokrožujejo delo celotne tehnološke verige — od priprave vložka, izdelave jekla, vroče in hladne plastične predelave, toplotne obdelave, kontrole... — zato so odgovorni vsem sodelavcem iz tega procesa, da bo njihovo vloženo delo dalo ustrezne rezultate v obliki dohodka.

Služba za standardizacijo

nem vrtnalnem stroju. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Dragu Klemencu in Francu Grubelniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 131.649 din za odpravo brušenja in uvedbo struženja radiusov na sendzimir valjih. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 7.304.931 din. Pri delitvi sta udeležena Klemenc z 80 in Grubelnik z 20 odstotki.

Milano Košeljniku, Branku Leitgebu, Francu Videtiču in Stanku Mlakarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 80.000 din za uvedbo razplaščanja valjev na stroju za indukcijsko kaljenje. Povečanega dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorji dele enake dele.

Anton Repotočniku in Jožetu Škorjancu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 41.676 din za izdelavo dovodnice zraka za zavore FA za stiskalnice s počasnim hodom. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 6.964.464 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Dragu Klemencu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 78.757 din za predelavo rezkalne glave.

šavo tehnologije pokrovov. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 287.574 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD TRO

Štefanu Prorencu in Adolfu Bračunu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 9.916 din za izdelavo okvirjev za vpenjanje perforiranih nožev pri brušenju na dolžino. V četrtem in petem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda poprečno letno za 153.716 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD KOVINARSTVO

Jožetu Podkrižniku in Petru Ribiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 167.570 din za izdelavo priprave za vtiskavanje črt in števil v stopinjsko skalno na vrtljivi mizi pri žagi UKŽ 130. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za

4.143.400 din. Pri delitvi sta udeležena Podkrižnik s 60 in Ribič s 40 odstotki.

TOZD ETS

Marjanu Živiču, Milanu Krevhu, Dragu Brložniku, Ernestu Tandlerju, Marti Valente in Antonu Detečniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 50.000 din za osvojitve tehnologije previjanja koračnih motorjev. Povečanega dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Pri delitvi so avtorji udeleženi Živič s 25, Krevh in Brložnik z 20, Tandler s 15, Valentejeva in Detečnik pa s po 10 odstotki.

TOZD SGV

Anton Ažniku in Stanku Rahšanu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 70.000 din za izdelavo mešalnika za mešanje surove gume z benzenom. Pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanega dohodka. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Bojana Arcet

SOLIDARNOST IN POMOČ MANJ RAZVITIM — TEMELJNA POJMA SAMOUPRAVNEGA SOCIALIZMA

Noben človek ne more obstajati sam zase in reči: »Drugi me ne brigajo.« Ni možno križemrok gledati sosedu ali sodelavcu v stiski; samo po sebi se razume, da mu pomagamo. Tudi naše otroke učimo tako. Ne more pa sama zase obstajati niti krajevna skupnost niti temeljna organizacija, ampak lahko živi in se razvija samo znotraj občine oziroma delovne organizacije. Ker pa niti te ne morejo reči: »Kaj nas brigajo vsi drugi,« veljajo kaj šele, ko so združene v republiko oziroma v širše poslovno združenje.

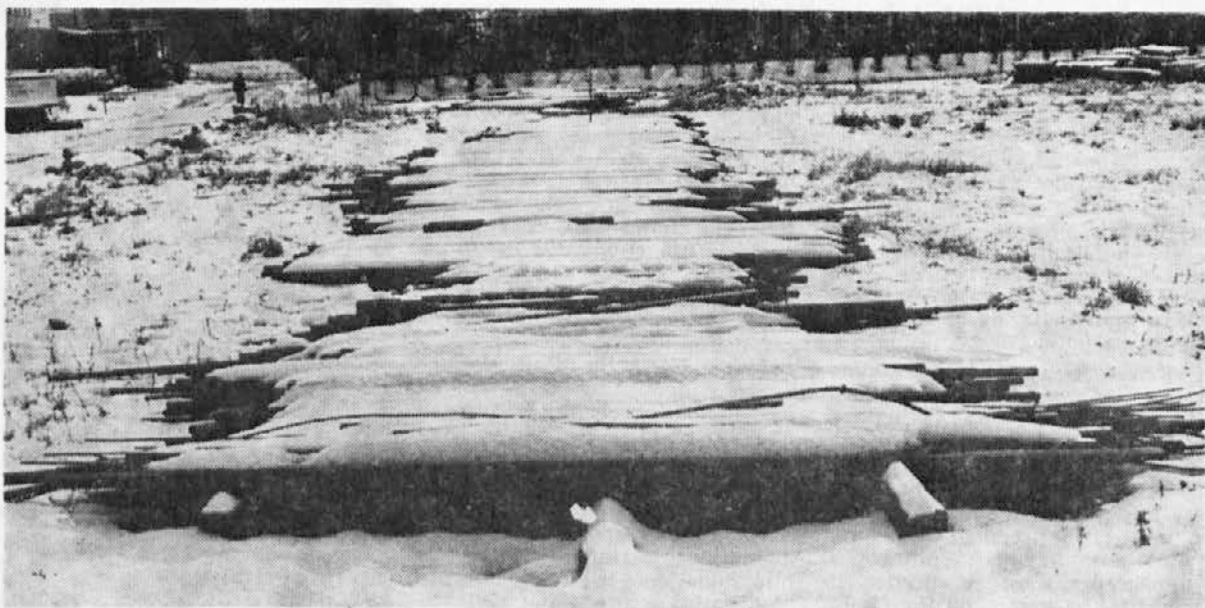
Že med vojno je bilo tudi jasno, da se vsaka zase ne morejo osvoboditi niti Srbija niti Hrvaška ali Slovenija, zato smo sklenili zvezo, današnjo SFRJ. V to državo smo prinesli različne dote, kakršne nam je dala zgodovina. Sklenili smo drug druge-

mu pomagati, kakor smo si pomagali med vojno, ko makedonski, črnogorski in bosenski partizani niso nehali streljati na sovražnika na meji svoje republike, ampak so ga vsi družno preganjali do konca. Potem smo pomagali skupaj obnavljati, kar je vojska uničila, skupaj pa smo gradili tudi novo.

Na tej osnovi smo potem našo državo uredili tudi pravno, sprejeli smo ustavo in zakone.

ZA SEBIČNOST NI PROSTORA V NOBENI DRUŽBI

Ta zelo šolski uvod je bil potreben zato, ker je zadnji čas v železarni več vprašanj v zvezi z delom in sredstvi za solidarnost in s pomočjo manj razvitim kot kdaj prej. Tudi tu smo ravnali po ustaljenem načinu: strokovne službe na vprašanja od-

Ko prekrije zalogo

govorijo, mi odgovore objavimo. V tem primeru smo seveda navedli zakone, ki jih izvajamo.

Tokrat z odgovorom ni bilo zadovoljnih nekaj posameznikov in delovna skupina. Ta je nezadovoljstvo zapisala tudi v zapisnik. Glavna misel je takšna: če bi manj odvajali drugim, bi več ostalo nam za potrebe v občini.

ZAKONOV NE MOREMO SPREMINJATI PO MILI VOLJI

Kdor vsaj malo lista časopise ali gleda TV, ta mora vedeti, da večine zakonov ne sprejememo po hitrem postopku. Od osnutka prek predloga do sprejema v skupščini je kar dolga pot. Vanjo smo prek naših delegatov vključeni vsi. Kadar pa nas kakšna stvar posebno živo zanima, se vključimo tudi s pomočjo sindikata, kakor smo se npr. pri lestvicah za lastno finančno udeležbo pri pridobitvi stanovanj. — Seveda pa sprejeti zakoni potem veljajo za vse.

Prav tako ni novost, da si v Sloveniji precej prizadevamo, da bi pri pomoči manj razvitim uveljavili nove oblike, saj je naš gospodarski interes hitrejši razvoj manj razvitih republik in pokrajin. Tako smo npr. v okviru sozda pred časom sprejeli samoupravni sporazum o združevanju sredstev z RMK Zenico. V ta namen je naša železarna združila 255,5 milijona din, s Siliko Gostivar pa 51,7 milijona din. Gotovo pa ne bomo ostali samo pri tem.

Zato pač ni mogoče pristajati na to, da bi poljubno zanikali zakone, pozabljali preteklost in dosežke vsega povojnega skupnega razvoja ter govorili in ravnali sebično in kratkovidno. Kakor povsod se je tudi na tem področju mogoče pogovarjati samo na podlagi argumentov, po samoupravni poti in v duhu samoupravnega socializma za skupno dobro. »Skupno« pa seveda pomeni vso državo.

Uredništvo

O SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPINAH V ŽELEZARNI RAVNE V LETU 1985

Z reorganizacijo samoupravnih delovnih skupin (SDS) smo v Železarni Ravne začeli januarja 1985. Takrat so po tozdih in delovnih skupnostih potekali razgovori med strokovnimi delavci in družbenopolitičnimi predstavniki o možnostih boljšega delovanja. O tem so razpravljali tudi delavski sveti, ki so sprejeli sklepe o preoblikovanju SDS, skupine pa so izvolile nekatere nove vodje.

Lani je bilo v Železarni Ravne okrog 200 SDS. Letos se je število nekajkrat spremenilo. Takoj po reorganizaciji jih je bilo 242; v septembru se je zmanjšalo na 240, oktobra pa povečalo na 243. Do sprememb bo prišlo še v Jeklolivarni.

Število SDS po tozdih in delovnih skupnostih je zelo različno. Največ jih je v Jeklarni (21) in Valjarni (17), najmanj v Orođjarni, Gospodarstvu in TSD (4) ter Bratstvu (2). Največja skupina šteje 60 delavcev, najmanjša pa 4. Ugotavljamo, da manjše skupine delajo bolj kot večje, zato bi se morale slednje preoblikovati, tako, da bi vsaka štela največ 20 delavcev. Problemi se pojavljajo tudi pri sestajanju SDS in oblikovanju zapisnikov. Kljub večkratnim opozorilom nekateri tozdi še vedno pišejo zbirne zapisnike.

V začetku so se delovne skupine sestajale le takrat, ko so bile posebej izzvale in malokrat po lastni iniciativi. Zadnja dva meseca pa se sestajajo tudi zaradi lastnega interesa. Vse več se pogovarjajo o delu, rezultatih, stroških, disciplini, kvaliteti itd., zato bo treba narediti več na področju informiranja v okviru tozdov in delovnih skupnostih o vprašanju dela in gospodarjenja ter začeti oz. nadaljevati z izobraževanjem posameznih struktur delavcev.

SDS je prava baza za delegate, zato je treba spodbujati delo enih in drugih, da bo prišlo do obojestranskega obveščanja.

K boljšemu razumevanju in delovanju bi veliko pomagal priročnik, ki bi bil namenjen predvsem vodjem SDS. Več pozornosti pa je v bodoče treba nameniti tudi terenskemu delu delavcev, ki se strokovno ukvarjajo s samoupravo.

Nada Žunec

(Vir: zapisniki in mesečna poročila o delu SDS)

IZ OBČINE RAVNE

KER REFERENDUM ZA SAMOPRISPEVEK NI USPEL, BOMO GRADILI POČASNEJE

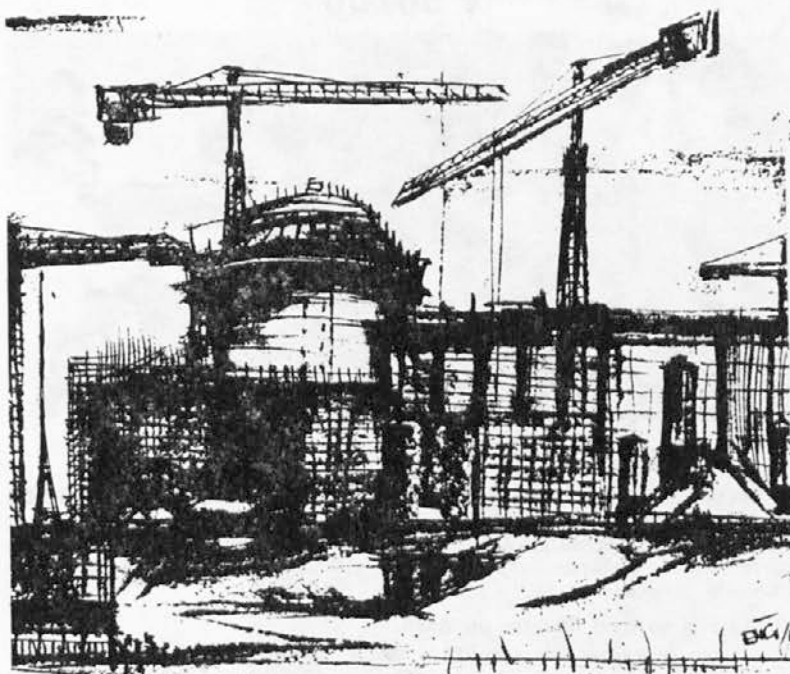
Na seji razširjenega koordinacijskega odbora za izvedbo referenduma 14. novembra je bila po daljši razpravi sprejeta naslednja usmeritev:

Zaradi počasnejšega pritoka sredstev ne bo možno uresničiti skupnega programa izgradnje objektov družbenega standarda v občini v naslednjih petih letih. Iz programa zato izpadejo objekti za potrebe krajevnih skupnosti, kjer je bil izid glasovanja

na referendumu negativen. Objekti, ki so skupnega pomena za celotno območje občine (OŠ Jurčičeva Dječka, Glasbena šola in Srednja šola TNPU) ostanejo v programu.

Potrebe po objektih, predvsem na področju osnovnošolskega izobraževanja v tistih krajevnih skupnostih, kjer ne plačujejo samoprispevka, ostajajo še naprej. Za izgradnjo teh objektov bo treba iskati sredstva iz drugih virov. Dejstvo pa je, da jih bomo lahko gradili ali adaptirali

40 LET GRADISA

ŽELEZARNA Ravne

Gradbeno industrijsko podjetje GRADIS vam izreka PRIZNANJE za dolgoletno in uspešno sodelovanje

V Ljubljani, 4. oktobra 1985

Prisednik
POSLOVNEGA
ODBORA DO
FRANČ KOSITER

Dolga in lepa doba je to. Iz Guštanja so zgradili Ravne, iz fužin sodobno železarno. Toliko samo pri nas, koliko drugje; njihova delovna sposobnost je znana doma in v tujini.

Veliko jih je iz Slovenije in drugih republik. Lep kulturni program so pripravili za obletnico. Vres jim je čestital s pesmijo, KUD Bratstvo je zaplesal in recitiral.

Zaslužnim delavcem so podelili nagrade in priznanja. Takim, ki so dolga leta mešali malto, se vzpenjali po odrih in polagali zidakе.

Cestitamo in želimo še mnogo delovnih in uspešnih let.

Danica Kristan

bistveno počasneje, kot če bi referendum uspel.

(Vir: zapisnik seje razširjenega koordinacijskega odbora za izvedbo referenduma)

V 9 MESECIH OBČINA RAVNE GOSPODARILA BOLJE KOT SRS

Gospodarstvo v občini Ravne je bilo v 9 mesecih leta '85 po fizičnem obsegu in po finančnih rezultatih nekaj uspešnejše kot ono v SRS v enakem obdobju. Poprečni OD je znašal v gospodarstvu 50.130 din. Izgubo sta imela dva tozda Rudnika Mežica

in Grafika Prevalje. Za slednjo odgovorni tehtajo dohodkovno boljše proizvodne programe, medtem ko je pri rudniku zadeva bolj kompleksna, saj mora biti ekologija sestavni del sanacije.

Kar zadeva varstvo okolja v občini, je prva naloga ta, da se stanje ne sme poslabšati. Predvsem to pomeni, da smemo načine kurjenja spreminjati samo na boljše, ne pa se vračati na individualna kurišča. V občini moramo izdelati tudi kataster onesnaževanja.

(Vir: zapis s tiskovne konference na SO Ravne 21. 11. 1985)

45 LET JE MINILO

Petinštirideset let je minilo od ustanovnega sestanka okrožnega komiteja KPS za Mežiško dolino. V spomin na ta dogodek smo Lešani pripravili skromno slovesnost 26. oktobra 1985 v dvorani osnovne šole na Lešah. Med gosti sta bila tudi zakonca Andri-

na in Pavle Zaucer. Andrina Zaucer je še edina preživela članica tega ustanovnega sestanka.

Na slovesnosti, kjer smo počastili spomin na dogodek, za katerega mnogi med nami še ne vedo, so ji predstavniki OK ZKS

AKTUALNE POŽARNOVARNOSTNE NALOGE V SOZDU

Svet za požarno varnost sozda

Oktoberja je bila na Ravnah 12. seja sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice. Udeležili so se je predstavniki vseh OZD v SOZD, razen Jesenic in Žične, od posebej vabljenih pa Berta Kovač, medobčinska požarna inšpektorica iz Dravograda, in Milan Srna, republiški inšpektor dela.

Na seji so med drugim poudarili:

- ker je kadrovska struktura tistih, ki delajo na področju požarne varnosti, neustrezna, naj bi začeli na VTVŠ v Ljubljani požarno varnost poučevati
 - vodstvene in vodilne delavce, ki imajo pomanjkljivo znanje o požarni varnosti, bo treba strokovno izobraževati
 - med požarno in delovno varnostjo ni prave povezave niti v eni od delovnih organizacij v sozdu
 - število požarov pada, saj jih je bilo v devetih mesecih letos (brez Žične Celje) 141, lani v celem letu pa 321
 - ugotoviti je treba, kje so v posameznih delovnih organizacijah uskladišcene snovi, ki vsebujejo poliklorirane bifenile in naftalene, in delavce poučiti, kako ravnati z njimi, gasilce pa, kako jih gasiti
 - obleka Vunoteksa iz Belog polja, odporna proti ognju, ki so jo preizkusili v Rudniku svinca in topilnici Mežica, je zelo kvalitetna
 - treba je organizirati seminar za reševanje delavcev z višine
 - predsednik sveta naj bi bil še eno mandatno obdobje Vitomir Rems iz Verige Lesce
 - do prihodnje seje je treba razmisliti o vsebini kontrolnega lista za preventivno požarno-varnostni pregled in o črpalkah za agresivne in občutljive stvari.
- Naslednja seja sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice bo enkrat spomladi v Ljubljani.

(Vir: zapisnik 12. seje sveta)

podelili plaketo II. kongresa SKOJ, ki je bil v Kefrovem mlinu.

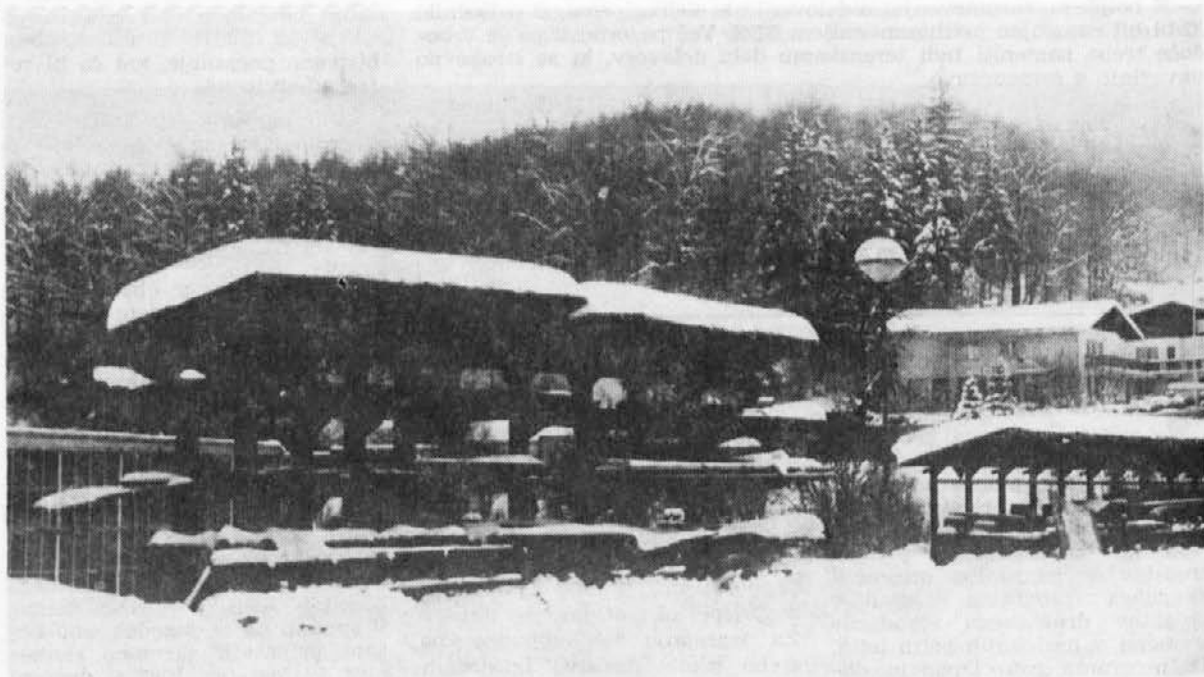
Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki družbenopolitičnega življenja v občini, imeli pa smo tudi priložnost pozdraviti predstavnike iz pobratenih občin Probištipa, Varvarina in Čačka, ki so se udeležili otvoritve 19. srečanja amaterjev ABRAŠEVIČ. Slovesnost pa je bila za Lešane pomembna še iz drugega vzroka.

22. julija, na krajevni praznik krajevnih skupnosti Leše, smo na svečani seji skupščine KS proglasili za častnega krajana tudi Pavleta Žaucerja-Matjaža. Ker pa je bil tedaj odsoten, smo mu diplomu in plaketo častnega krajana naše krajevnih skupnosti izročili na tej slovesnosti.

»Pavel Žaucer-Matjaž je bil leta 1939 med tistimi študenti, ki so organizirali narodno-obrambni tabor BRANIMIR na Lešah, je pa tudi eden najvidnejših organizatorjev NOB na Koroskem...« je zapisano v obrazložitvi.

Slovesnost je potekala v sproščenem vzdušju. Kulturni program, ki sta ga pripravila Hedvika in Blaž, nam bo vsem še dolgo ostal v lepem spominu.

Kljub dobremu obisku pa vendarle ne morem mimo tega, da se je slovesnosti udeležilo tako malo mladih.

Police

Zato naj zapišem Titovo misel iz leta 1960, ki jo je za konec svojega govora uporabila tudi Andrina:

»Najzlahtnejša lastnost mladine tega predvojnega obdobja je bila visoka morala, čist moralni lik. Predvsem pa pripravljenost na žrtve, pripravljenost, da vse svoje dejanje posvetijo temu delu. To je tisto najvrednejše, to naj bi oblikovalo tudi našo današnjo mladino, ne glede na to, da danes ni revolucionarno obdobje, v katerem bi bilo treba več podirati kakor graditi.«

In še misel tov. Andrine:

»Danes je spet čas, ko naj mladina pogumno poseže v naše

družbeno dogajanje, da bomo izplavali iz težke gospodarske, moralne in duhovne zagate. Le to nam vsem starim in mladim odpira vizijo in jamči za uspeh, za boljši jutrišnji dan.«

Sprašujem pa se, koliko zaupanja si današnji mladi rod zasluži. Vem, da je mnogo izgovorov, vem pa tudi, da pravega opravičila ni. Slovesnost smo zaključili s pristnim tovariškim srečanjem pri kmetu Pristavu, kjer smo ob spremljavi Blaževih harmonike tudi zapeli.

Lepe slovesnosti in tovariškega srečanja ne bomo tako kmalu pozabili.

Rudi Mlinar

Z D R A V J E

BOJ PROTI PREHLADU

O prehladu se lahko pogovarjamo ne glede na letni čas. Za tak pogovor nikoli ni prezgodaj ali prepozno. Proti prehladu, vključno z gripo, še vedno najbolj pomaga tisto, kar naša narava povzema proti povzročiteljem bolezni — predvsem povišana telesna temperatura. Vročine ne smemo istovetiti z boleznijo, nasprotno! Vročina je obramba proti bolezni, zato jo je treba znižati samo takrat, kadar je tako povišana, da bi utegnila škodovati celemu organizmu.

Recimo, da smo se okužili s povzročiteljem prehlada. Začnemo drhteti, oči se nam solze, iz nosu se cedi, mi pa se počutimo izčrpani.

Zapisi bomo nekaj nasvetov za zdravljenje prehlada, pridejo pa v poštev samo za sicer zdrave odrasle osebe in otroke. Osebe z oslabilnim krvnim obtokom morajo biti previdne oz. se morajo o zdravljenju posvetovati s svojim zdravnikom.

1. Znojenje

Način zdravljenja z znojenjem je do nedavnega padel v pozabo zaradi prevelike vere v zdravila,

vendar ga sodobna medicina zopet postavlja v ospredje.

Lipov čaj je izvrstno »notranje« sredstvo za znojenje. Treba je popiti 1 liter čaja, tako vročega, kolikor vzdržimo. Enak učinek ima tudi salicilna kislina (navaden aspirin), zato ju je zelo dobro kombinirati. Z lipovim čajem vzamemo 1–2 g salicilne kisline.

Sledi program kopanja.

Prehlajena oseba se potopi v kad z vodo, ogreto na 35°C. Prve 3–4 minute se pazljivo doliva vroča voda, dokler ne doseže temperature do 40°C. V tej kopeli ostane bolnik okrog 3 minute. Po kopanju se ovije v veliko ogreto rjuho ali brisačo. Leže v posteljo in se pokrije z volneno odejo, na katero namestimo še pernico. Če je zaželeno močno znojenje, namestimo v posteljo tudi termoforje z vročo vodo. To dodatno gretje je potrebno za otroke. Ne bo dolgo, ko se bo čelo bolnika orosilo. Znojenje se je pričelo in bo trajalo približno pol ure.

Po tem znojenju je treba bolnika dobro zbrisati, če pa vzdrži,

IZ OBČINE IN REGIJE

OBČINSKE PRIZNAVALNINE V LETU 1985

Od letošnjega januarja do oktobra je bilo porabljenih 15.518.443 din za 286 upravičencev do stalne priznavalnine. Poprečna priznavalnina je znašala 5.240 din, število upravičencev pa se je od januarja do maja zvišalo od 260 na 310. Za enkratne priznavalnine 152 upravičencev je bilo porabljenih 806.000 din.

KOROŠKA INDUSTRIJA V SEPTEMBRU IN DEVETIH MESECIH 1985

V občini Ravne je bila septembra industrijska proizvodnja za 1,2% pod letošnjim mesečnim povprečjem in je za 3,5% presegala lansko poprečje. Septembrska proizvodnja je bila za 27% višja od avgustovske. V devetih mesecih deset tozdov ni doseglo primerljive lanske proizvodnje. Zaloge gotovih izdelkov se nižajo. Večje so le v TOZD Dren in v Lepenki.

DRAŽJE GEODETSKE STORITVE

Izvršni svet SO Ravne je na podlagi Republiške geodetske uprave o enotnih cenah geodetskih storitev sklenil, da se bodo po oktobru cene geodetskih storitev povečale za 50%.

V DEVETIH MESECIH PRIMANJKLJAJ SIS ZA KOMUNALNO IN CESTNO GOSPODARSTVO V OBČINI

SIS za komunalno in cestno gospodarstvo občine Ravne je do 30. 9. 1985 realizirala 72% letnega plana, odhodki pa so v istem obdobju znašali 77% letnega plana. Primanjkljaj je bil okrog 56 milijonov din.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra, november 1985)

naj se na hitro stušira s hladno vodo. Zatem se preobleče v suho in ogreto perilo. V postelji ostane še najmanj 1 uro.

2. Vroč tuš in masaža s ščetko

Tuširanje ima prednost pred kopanjem v kadi, kajti z vročim tušem še močneje posušimo delo glavne krvne žile in s tem kožnih krvnih žil, kar je zaželeno zlasti v borbi proti prehladu. Pred tem popijemo lipov čaj s salicilno kislino. Pod tušem spuščamo vedno bolj vročo vodo, kolikor pač prenesemo. Istočasno tremo kožo s srednje trdo ščetko, čeprav koža boli ali malo peče. Zatem je postopek v postelji enak, kot smo prej opisali.

3. Vratne obloge

Če se je prehlad razširil v globlje dihalne organe in se je poleg izcedka iz nosu pojavil tudi suh kašelj, se priporoča vlažna toplota. Kos lanene tkanine (tako velik, da se lahko ovije okrog vratu) nekolikokrat preložimo in namočimo v čim bolj vročo vodo. Malo odcedimo in ovijemo okoli vratu. Prek te obloge namestimo volneni šal.

Pred oblogo popije bolnik vroč lipov čaj s salicilno kislino. Z oblogo leže v posteljo in jo pušči na vratu vso noč, tudi ko se je posušila oz. ohladila.

4. Otiranje prsi (masaža)

Če je prehlad zajel tudi bronhe, prsi dobro zdragnemo s posebno mastjo ali emulzijo, ki jo dobimo v lekarni. Ta zdravila vsebujejo eterična olja, ki prodirajo skozi kožo v bronhe in pljuča, razbijejo vnetja in razredčijo sluz.

Po otiranju se na prsi položijo suhe obloge ali se obleče volnen pulover. Pri otrocih, starih pod dve leti, eteričnih olj ne smemo uporabljati.

5. Inhalacije

Namesto utiranja v kožo se lahko eterična olja tudi vdihava-

jo, najbolje s pomočjo posebnih aparatov. Lahko pa to storite tudi enostavneje.

Skuhajte kamilični čaj, zlijte ga v posodo, nagnite nad njo glavo in se prekrijte z brisačo. Pare vdihavajte 10 minut.

6. Kapljice za nos

Zadnje čase imamo na tržišču veliko število raznih kapljic za nos. Nekaj se jih dobi celo brez recepta. Proti kratkotrajni uporabi kapljic nimamo nič, nikakor pa ne priporočamo dolgotrajnejše uporabe. Po dolgotrajni aplikaciji nastanejo namreč na nosni sluznici spremembe, sluznica se osuši, postane trda, celice odmrejo. Tiste kapljice, ki vsebujejo eterična olja, pa lahko pri malem otroku in dojenčku povzročajo spremembe v dihanju in krvnem obtoku.

Ko kupujete kapljice za nos, se prej posvetujte s svojim zdravnikom o vrsti in dolžini uporabe.

In še nekaj nasvetov

— Čuvajte se hladnih nog, prstov in hladnih tal. Ne »šokirajte« želočne sluznice z ledenimi pijačami. Ohladitve posameznih delov telesa namreč obremenjujejo toplotno regulacijo celega telesa, s tem pa se slabšajo njegove obrambne sposobnosti.

— Tudi vlaga znižuje telesno toploto, zato je treba mokro obleko takoj sleči, še posebno to velja za mokre nogavice in čevlje. Tudi na kopanju ne bi smeli hoditi v mokri kopalni obleki. Razložite to tudi otrokom, ki tako radi plavajo.

— Utrdite se z izmeničnim kopanjem ali tuširanjem (toplo-hladno-toplo), z zračnimi kopelmi (sprehodi po svežem zraku), s suhim ščetkanjem kože in s savno enkrat tedensko!

— Segrevajte zlasti tiste dele telesa, kjer ležijo velike krvne žile tik pod kožo (vrat, zapestja rok, pod kolena). Prilagajajte ob-

leko temperaturi okolja, čeravno greste le za trenutek iz toplega v hladen prostor ali obratno. Poskrbite za primerno vlažnost zraka v bivalnem prostoru, da se sluznica ne izsuši (običajne posode na radiatorjih niso dovolj).

— Poskušajte si utrditi sluznico ust, žrela in nosu! Grgrajte hladno, še boljše osoljeno vodo!

Potegnite to vodo izmenoma tudi v levo in desno nosnico!

— Ne verjemite notranjemu gretju telesa z alkoholom. S tem se ne zaščitite niti proti prehladu niti proti infekciji. Nasprotno! Vi se počutite zagreti, a v resnici niste in še samo povečate sprejemljivost za prehlad.

Referat za zdr. vzgojo

Ivje

KULTURA

MITOLOŠKI SVET MIROSLAVA PRODNIKA

Miroslav Prodnik, študent 4. letnika ALU v Ljubljani, doma iz Črne, je od 15. do 22. novembra 1985 razstavljal v ravnem Likovnem salonu skulpture in slike. (Ob otvoritvi razstave jebral svoje nove pesmi Franc Pečnik s Prevalj. Nekaj njegovih pesmi objavljamo v tej številki, nekaj jih še bomo, kaj več o njih pa ob drugi priložnosti.)

Razstava je bila tridelna. V prvem prostoru so bile razporejene kiparske upodobitve človeka na stari, dobri realistični način, kakršnega poznamo od antike in renesanse naprej in kakršnega še danes vneta gojijo v državah vzhodnega socializma. Obvladati ga mora vsak akademski kipar in Prodnik je s svojimi glavami in akti dokazal, da ga. Ta prostor pa je vseeno deloval bolj kot davek akademiji, medtem ko je bilo težišče razstave očitno v naslednjih dveh.

Drugi je bil zatemnjen z zavesami, na tleh pa so bile razporejene močno stilizirane bledikaste postavbe. Pred vsako je gorla sveča, iz ozadja pa je prodiral polglasna svečana glasba. Prostor bi lahko predstavljal poslednje ljudi na opustošeni zemlji ali izgubljenec v vesolju,

vsekakor pa je poudarjal grozljivo majhnost, minljivost in nepomembnost bitij naše vrste v neskončnosti prostora in časa.

Ponovitev tega občutja je ponudil zadnji prostor. Na stenah tribarvne slike: črna polje, na njem bele strukture in zlati trikotniki. Slika ob sliki, črnina ob črnini, vse same variacije istih sestavin: močno prevladujoča črna barva, v njej bele strukture, ki so lahko zdaj debela okamenela gozda, zdaj skeleti ali fosili, poapnele žile ali še mnogokaj. Skoraj v vsaki pa drobna sončna tolažba zlatega trikotnika. Toda verjetno bi bilo zelo narobe, če bi hotel človek tako ponostavljeno in dobesedno prevajati likovno govorico v jezik vsakdanjih pojmov.

Srečamo se s temeljnim umetnikovim občutenjem sveta in življenja, kakor traja v evropskem človeku od staroveških mitov naprej. Je to predstava o nordijskem ledenem peklju, še bliže pa primerjava z biblijskimi zgodbami. Tu je na začetku stvarjenje sveta iz temnega nič in tu je vesoljni potop kot prva zabeležena katastrofa v zgodovini. Nič čudnega, če se mlademu človeku, ki živi v senci možne atomske katastrofe, odpirajo pri-

merjava in vprašanja o smislih in nesmislih, če ne kar o tragični majhnosti in enodnevnosti človekovega bivanja — gledano iz vesoljskih dimenzij — pa o zlatih žarkih upanja v našo pamet ali dobro — božje — v človeku ali zunaj njega.

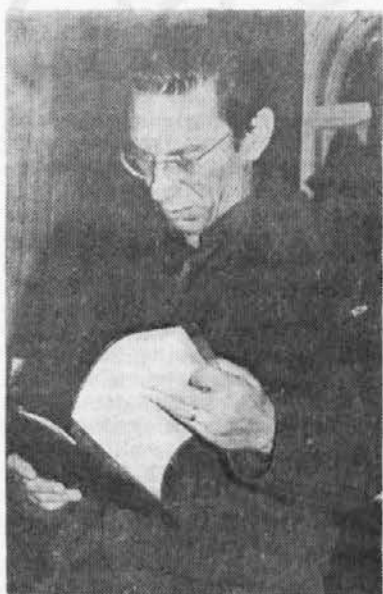
Razmišljanja te vrste seveda daleč presegajo okvir članka, ki naj samo zabeleži osebne vtise o likovnem dogodku. Ostane torej pomisel, da je takšna mitološka občutja najbrž zelo težko, če ne skoraj nemogoče učinkovito upodobiti na znane kiparske načine. Upodabljanje sveta (kozmosa) pač preraste s kiparskega na področje arhitekture (to misel je ponudil že drugi prostor na razstavi), saj je samo v zaključenih prostorih (templji, cerkve) mogoče ustvariti miniaturne svetove.

Zato bo tembolj zanimivo slediti razvojni poti mladega umetnika in videti, kako bo v prihodnje oblikoval svoja občutja in vizije.

Marjan Kolar

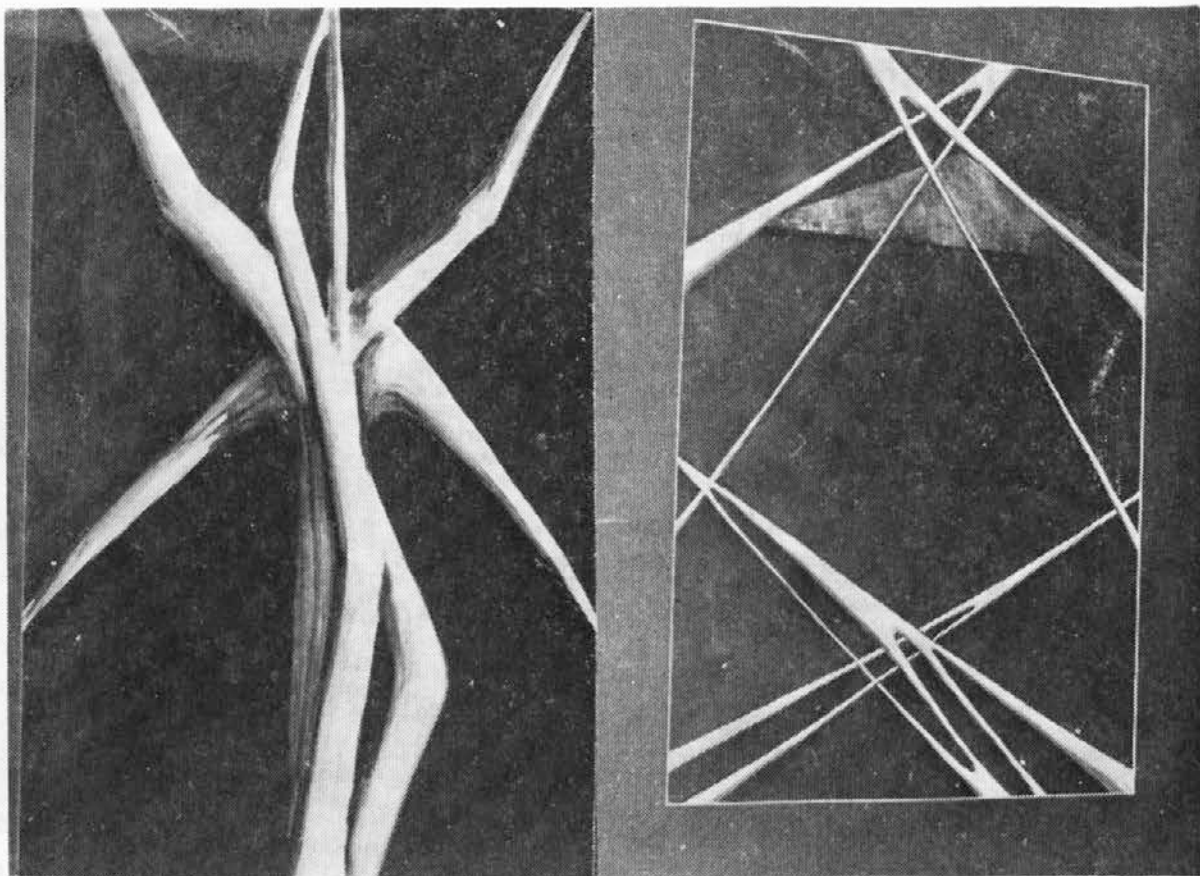
Sklepna prireditve ob mesecu knjige

V Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika je bila za konec meseca knjige '85 bogata sklepna prireditve. Oblikovali so jo Miloš Mikeln, slovenski dramatik iz Ljubljane, zvesti bralci občine in železarne ter Oktet TRO. Posebej je bila v isti namen na ogled razstava Izbor iz slovenske povojne dramatike.

Miloš Mikeln, slovenski dramatik, gost sklepne prireditve ob mesecu knjige na Ravnah.

Miloš Mikeln, znan predvsem po svojih družbenokritičnih in satiričnih delih, je najprej nastopil v vlogi vodiča po razstavi. Ni označeval razstavljenega, ampak je skušal v anekdotah orisati dramatike, katerih dela je prikazovala razstava. Z njemu lastno žilico za takšno predstavljanje mu je to dokaj uspevalo, čeprav je

imel za nekatere tudi on dlako na jeziku. Drugič se je nato predstavil še zvestim bralcem z odlomkom iz enega svojih zadnjih del.

Zveste bralce za letošnje leto so izbirale vse knjižnice v občini, posebej pa smo jih izbrali tudi v Železarni Ravne. Merila za prve so bila stalnost, pester izbor zvrsti in doslednost pri vračanju sposojenega, za železarje pa udeležba na okroglih mizah, ki smo jih v železarni letos uvedli kot novo metodo dela z bralci.

V Koroški osrednji knjižnici so za svoje zveste bralce izbrali Lidjo Dinič iz Kotelj, Dušana Pahorja, Veroniko Pušnik z Raven ter Jožo Vesničar s Prevalj, Pio-

nirska knjižnica Leopolda Suhodolčana se je odločila za Jožeta Iršiča, Betko Zver, Barbaro Kraševac in Cvetko Berložnik z Raven, iz Splošnoizobraževalne knjižnice v Črni so nagradili Metko Jug in Stanka Topalovec, v Mežici Štefana Lednika, Pavla Planinška, Slavka Žoharja in Andrejo Selišnik, v Žerjavu Angelo Brumen, na Prevaljah Antonijo Smonkar, Vlada Paradiža in Katjo Topalovič, na Lešah Marijo Ramšak in v Kotljah Milko Wresnik.

Knjižno nagrado za zvestobo branju v železarni pa so dobili: Monika Plestenjak, Danica Kristan, Slavka Popek, Ratimir Ilič, Ljubiša Topalovič, Djordjo Rado-

vič, Bogomir Založnik, Rudi Grabner, Fanika Navodnik, Danica Zdovc, Marija Petek, Sonja Hovnik, Štefan Počič, Rudi Mlinar, Silvo Kresnik, Leon Petrič, Helena Ramšak, Tomaž Dretnik, Marija Štruc, Mira Blodnik, Emilija Gorenšek, Marta Vrenčur, Ignac Keiser, Branko Kremzer in Ivan Večko.

Ob podeljevanju takšnih priznanj te razveseli, da je izbranih veliko, in razveseli te pozornost, ki se jim nameni. Gotovo razveseljuje tudi izbrane, zato je pričakovati, da bodo svojo zvestobo negovali naprej in mogoče z njo še koga oplemenitili. Da ne bi bilo vse samo mesec knjige.

H. M.

Zbrani na podelitvi nagrad za zvestobo knjigam

NOVE PESMI

JAGODE

Razklene pest
bolečina: znotraj
so njeni prsti
rožnati in nežni, vonj
po jagodah...
Le kdaj
sva jih skupaj pozobala?

NE VEDETI

Ne vedeti, kam,
ničesar ne vedeti,
tavati tavati
po tej črni stezi,
ob tej zapuščeni progi,
pa vendar kdaj pa kdaj
dvigniti zemljo in si
prisoniti tračnico ob uho!

KULTURNA KRONIKA

7. novembra so v Koroški osrednji knjižnici »Dr. Franc Sušnik« na Ravnah ob mesecu knjige podelili priznanja zvestim bralcem in železarjem, ki so sodelovali na okroglih mizah bralcev v Železarni Ravne. Na slovesnosti je govoril pisatelj Miloš Mikeln.

8. novembra je imel v Koroški osrednji knjižnici pianist Marko Letonja recital v počastitev evropskega leta glasbe.

12. novembra so v ravnem likovnem salonu odprli razstavo slikarskih in kiparskih del Crnjana Miroslava Prodnika, študenta Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Na otvoritvi je bral svoje pesmi Franc Pečnik s Prevalj.

15. novembra je bil v Družbenem domu na Prevaljah koncert mešanega in moškega zbora Društva upokojencev Prevalje. Z njim so pevci proslavili 25-letnico upokojenskega moškega zbora.

15. in 16. novembra je na Prevaljah in Ravnah gostovala lutkovna skupina LILU iz Litije z igrico Slon balon.

16. novembra je v Titovem domu na Ravnah nastopila amatersko gledališče iz Travnika s predstavo »Teater solo bez mesa, OOURA, društvena ishrana«.

19. novembra je gledališka skupina DPD Svoboda Mežica-Prevalje v ravnem Titovem domu ponovila satirično predstavo Alenke Goljevšček Pod Prešernovo glavo.

21. novembra so v ravenski kino dvorani predvajali za abonente angleški film Špijon, imenovan šivanka.

22. novembra je bil v Družbenem domu na Prevaljah koncert Komornega orkestra RTV Ljubljana. Pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta je orkester igral dela: Vivaldijev Concerto grosso v D-molu, Mozartovo Koncertantno simfonijo za violino, violino in orkester ter Bartokov Divertimento za godala. Koncert je pomenil višek prireditvev Koroške glasbene jeseni ob letu glasbe v ravenski občini.

23. novembra je bil v Pliberku koncert pobratenih moških pevskih zborov iz treh dežel — Tabora z Opčin pri Trstu, Franca Zgonika iz Branika na Vipavskem, Zarje iz Trbovelj, Vresa s Prevalj in Folteja Hartmana iz Pliberka. Srečanje je bilo pravi pevski praznik za pevce in za številne poslušalce, ki so se zbrali v pliberški šoli.

27. novembra so v ravnem likovnem salonu odprli razstavo Slikarske kolonije Ravne '85.

Ob koncu meseca so bile v vseh krajih občine kulturne prireditve v čast dneva republike. Osrednja občinska proslava je bila v Kulturnem domu v Črni.

M. P.

IZ PASJEGA

Iz pasjega življenja
se da kaj naučiti:
zakopljimo besede, preden
začno smrdeti
in zemlja sama bo
poimenovala stvari...
In naposled, preden nas vržejo
v jamo, sami zakopljimo
svoje kosti, da iz njih
nepreklicen molk vzcveti!

VELIKA TOMBOLA

Za tri v eni vrsti
moreče sanje,
za štiri potres,
za pet: ljubko
obsedno stanje
in droben mrčes
zmečkan med prsti,
trenutek slasti,
da tudi zadnji človek
ne pozabi, za kaj se bori!

Glavni dobitek: čudežni
daljnogled v prihodnost.
O, nihče ne ve, da bom
takrat ves en sam pogled,
nihče ne ve, da bom ves ena sama
prihodnost, ko bom pogledal
skoz daljnogled na napačni strani,
išoč kakšno ne preveliko
mišjo luknjo.

ODPRETI SE

Odpreti se, ne čakati
na morilca sanj, z jeklenim
žigom v rokah: točen
datum in ura spreobrnitve...
Odpreti se zemlji, kakor
se bo ona tebi, in jo neizmaljeno
v valovih in trdih grudah
pustiti skozi
kvišku in navzdol!

In ne čakati, da ti
v zadnji uri povrne dolg!
Odití zdaj z njo!
Kvišku, v razdano cvetenje
in h koreninam
v temno, zaupno bol.

Franc Pečnik

PESMI DELAVCEV

GOL STOJIM

Gol stojim
v vrsti
in čakam
na razprodajo.
Medtem
se seli
v stanovanje
krota,
računalnik
desete generacije,
v tovarno pa
samodelot
— robot.
Jaz idiot
sem sam sebi napot'.
Stiskam zobe:
ni več daleč
do ledene dobe.

Marjan Mauko

SREČANJE JUGOSLOVANSKIH AMATERJEV ABRAŠEVIČ NA PREVALJAH

V petek, 25. oktobra 1985, je bila v Družbenem domu na Prevaljah slavnostna otvoritev 19. srečanja jugoslovanskih amaterjev Abrašević. Predstavila se je po ena skupina iz vsake republike in pokrajine, za Slovenijo je nastopila folklorna skupina Pastirčki s COŠ Koroški jeklarji Ravne. Predstavila je splet pastirskih plesov in nagajvk.

M. P.

25 LET MOŠKEGA ZBORA DU PREVALJE

V petek, 15. novembra 1985, je bil v Druženem domu na Prevaljah slavnostni koncert ob 25-letnici moškega pevskega zbora prevaljskega Društva upokojencev. Zbor sta ustanovila Martin Sekavčnik in Ivan Lebič, ki ga je vodil do leta 1972, ko mu je začel dirigirati Jože Štrekelj. Pred 17 leti se je moškemu pridružil še mešani zbor, ki ga zadnja leta vodi Jožica Ovnič. Zbora nastopata na krajevnih prireditvah in na srečanjih upokojenskih zborov širom po Sloveniji, moški pa je skoraj nepogrešljiv na pogrebih pri Barbari.

z Raven, da so se lahko za minimalen znesek udeležili tega kostanjevega piknika.

Zadovoljni so se vsi v večernih urah vrnili domov.

USPEH NAŠIH UPOKOJENCEV — KEGLJACEV NA DESETEM JUBILEJNEM SREČANJU V CELJU

Zveza društev upokojencev Slovenije je 5. 10. 1985 priredila 10. jubilejno športno srečanje slovenskih upokojencev v Celju (kegljanje, balinanje, šah). Upokojenci, ki so se uvrstili na devetih območnih tekmovanjih, so lahko nastopili na tem tekmovanju. V izbirnem kegljanju našega območja so bili najboljši kegljaci DU Ravne ter se tako uvrstili na to tekmovanje. Pri tekmovalkah so lahko nastopile vse prijavljene ekipe. Lahko zapišemo, da so bili naši zelo uspešni.

Da pa je bila prireditev zelo uspešna, se vidi iz tega, da je na slovesni otvoritvi bivša svetovna prvakinja v kegljanju Eva Ludvik prižgala ogenj, zaslužna celjska športnika Zdove in Poropat sta na jambor dvignila zastavo, športniki upokojenci pa so tudi slovesno zaprisegli.

Tehnični rezultati — moški borbene partije (9 šestčlanskih ekip): 1. DU Celje 496, 2. DU Ravne 482, 3. DU Kočevje 451, 4. DU Koper 443, 5. DU Jesenice 442 podrtih kegljev.

Posamezno moški: 1. Vanovšek — Celje 437, 2. Kotnik — Ravne 410.

Zenske ekipno: 1. Kočevje 312, 2. Ljubljana 303, 3. Celje 301, 4. Ravne 280, 5. Grosuplje 266 podrtih kegljev.

Posameznice: 1. Spanžev — Ravne.

Prireditelji so nagradili najstarejšega udeleženca srečanja.

Najboljše ekipe in posamezniki so dobili pokale, vsa sodelujoča društva priznanja RZU Slovenije, celjska Cinkarna pa je vsem udeležencem podelila praktična darila.

Za našo ekipo so nastopili — moški: Jože Kotnik, Franc Kranjc, Jože Homan, Adolf Hanuš, Jože Grabner, Jože Samec in Mirko Vastl.

Zenske: Marica Jezeršek, Silva Homan, Marica Stropnik, Ana Spanžev.

Ervin Wlodyga

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV

SPORTNO POROČILO

Zveza telesnokulturnih organizacij — komisija za kegljanje Ravne je 12. in 13. 10. 1985 za obletnico otvoritve 8-steznega kegljišča priredila turnir parov za prvenstvo občine Ravne (2 × 100 lučajev mešano) za moške in ženske. Tega tekmovanja sta se udeležili tudi ena moška in ena ženska dvojica DU Ravne. Naši dve ekipi sta se zelo dobro odrezali, saj sta obe zasedli drugi mesti.

Pri moških (31 ekip) je zmagala dvojica Ivo Mlakar in Podojsteršek — Fužinar, pred Jožetom Kotnikom in Francem Kranjcem, DU Ravne, ter Marjanom Mežnercem in Danilom Savičem SPD.

Pri ženskah sta zmagali Silva Steharnik in Metka Jevšnikar, Jeklarna, pred Silvo Homan in Marico Stropnik, DU Ravne. Pari do 3. mesta so prejeli kolajne, do 6. mesta pa diplome.

POBIRANJE KOSTANJA

Pobrateno društvo upokojencev iz Ruš je 22. 10. 1985 povabilo člane našega društva na pobiranje kostanja na Pohorju. Več kot 50 upokojencev se je tega dne odpeljalo z avtobusom z Raven.

Upokojenci so se najprej okrepčali v domu DU Ruše, nato pa so se odpeljali do kmeta Franca Srnc na »Žvapovino« v Lobnici na Pohorju, kjer so pustili avtobus. Tu so upokojenci iz Ruš pred petimi leti odkrili spominsko ploščo ter jo tudi vzeli v svoje var-

stvo. Sem vsako leto na dan upokojencev Jugoslavije 26. julija priredijo izlet za svoje člane. Kmetija je bila leta 1945 požgana, hčerka na domačem dvorišču ustreljena, druga pa ranjena. Mater so odpeljali v koncentracijsko taborišče, od koder se ni več vrnila.

Tu so se naši upokojenci razdelili na več skupin ter pod vodstvom Rušanov odšli v bližnji

gozd. Pobiranje kostanja je trajalo približno tri ure. Kar precej si ga je vsak nabral.

Ponovno so se zbrali pri kmetu. Nekaj utrujeni, pa vendar dobre volje so se odpeljali v dolino, kjer jih je čakalo v domu DU Ruše dobro kosilo. To je bilo že četrtič, da so se naši upokojenci organizirano odpravili na takšno akcijo. Zahvala gre vodstvu in članom DU Ruše, ki so jo omogočili in sodelovali. Zahvala pa gre tudi domačemu vodstvu in društvu, ki je omogočilo upokojencem

REKREACIJA IN ŠPORT

PLAVANJE

Na tradicionalnem plavalnem troboju reprezentanc avstrijske Koroške, Furlanije in Slovenije, ki je bil v začetku novembra v Celovcu, so imeli največ uspeha slovenski plavalci. V zmagovalni ekipi Slovenije so nastopili tudi Fužinarjevi plavalci: Aleksander Ambrož je zmagal dvakrat, in sicer na 100 m hrbtno in 200 m mešano, Dijana Simonovič je bila prva na 100 m delfin, Darja Kop pa na 100 m hrbtno.

Plavalni klub Klima Neptun je 16. novembra organiziral mednarodni miting v 25-metrskem bazenu v Celju, na njem pa so z velikim uspehom nastopili tudi plavalci in plavalke Fužinarja. Izkazali so se zlasti Ambrož in Kopova z zmagami na 100 in 200

metrov hrbtno ter 200 m mešano ter Simonovičeva, ki je bila v disciplini 200 m delfin druga, na polovico krajši progi tretja. Najboljši rezultat mitinga je dosegel Kranjčan Darjan Petrič, v mlajših kategorijah pa se je odlikoval Ravenčan Krešo Božikov, ki je le za dve stotinki sekunde zgrešil državni rekord za mlajše pionirje B.

KARATE

Karate klub Ravne je 17. novembra že devetič organiziral odprto prvenstvo Koroške v karateju. Na tekmovanju, katerega pokrovitelj je bil občinski štab teritorialne obrambe, je nastopilo 30 karateistov iz petih slovenskih klubov. Tokrat je prepričljivo zmagal temnopolti mojster te

vzhodnjaške borilne večine Mutna Bringpande iz Ruš, ki je v finalu premagal Jerenca iz kluba Boris Kidrič iz Maribora.

NAMIZNI TENIS

Na Ravnah in na Muti sta bila druga republiška selekcijska turnirja za mladince in mladinke. Fužinarjev igralec Kotnik je bil v drugi skupini 6., Godec pa v tretji skupini 8. Bolje so se odrezale mladinke Fužinarja na Muti. Blanka Kovačec je bila v drugi kakovostni skupini 2., v tretji skupini pa je Placetova zmagala, Belajeva pa je osvojila odlično 2. mesto.

Sredi novembra sta na zveznih pozivnih turnirjih za mladince sodelovala tudi igralca Fužinarja

Darko Jamšek in Emil Sirovina. Jamšek, ki je igral v Kočevju, je osvojil 3. mesto in se uspel uvrstiti na zaključni zvezni finale mladincev, ki bo na Ravnah. To pa ni uspelo njegovemu klubskega tovarišu Sirovini, ki je bil v Uzdinu šele osmi.

Bržkone se niti največji poznavalci igre s celuloidno žogico niso nadejali tako uspešnega starta igralcev Fužinarja v II. zvezni ligi, saj so se Ravenčani v višji rang tekmovalja šele uvrstili. Mladostna zagnanost igralcev in ogromne izkušnje trenerja Jamška, ki ima na voljo kar pet kakovostnih igralcev, so prinesle uspeh novincev v ligi. Najprej so v uvodnih srečanjih zmagali v Pulju 6:3 in na Reki 5:4, kasneje pa še dvakrat tesno, v Ljubljani proti Iliriji in doma proti Kreki Jedinstvu iz Tuzle, obakrat s 5:4. Slednji dve srečanja sta bili sila razburljivi. V dvoboju proti Iliriji je bil najzaslužnejši za zmago Samo Bezjak, ki je trikrat zmagal, dve točki za Fužinarja pa je prispeval Darko Jamšek. V 4. kolu na Ravnah, proti odlični ekipi iz Tuzle, je bil junak dvoboja prav mladi Jamšek, ki je v osmi igri v dramatičnem zaključku tretjega niza uspel zmagati proti Fazličiu s 27:25. Končno zmago v naslednji deveti igri je izbojeval Bezjak, kar je pomenilo četrti zaporedni uspeh varovancev trenerja Roberta Jamška. Omenimo, da sta srečanje na Ravnah sodila priznana mednarodna sodnika domačina Andrej Pandev in Ludvik Bavče, ki sta nekaj dni prej delila pravico na tekmi evropske super lige v Ljubljani med reprezentancama ZR Nemčije in Jugoslavije. Po štirih kolih so bili namiznoteniški igralci Fužinarja v vodstvu z 8 točkami, v začetku decembra pa so odigrali še dve tekmi na tujem, proti Vitezu in Jajcu.

ODBOJKA

Odbojkarji Fužinarja so se po letošnjem slabšem startu v II. zvezni ligi le ujeli in v novembru kar trikrat zapored zmagali. Na gostovanjih so osvojili točke v Čapljini proti Ljublinju, bilo je 3:1, ter v Slavovskem Brodu proti Radničkem, kjer so zmagali s 3:0. Po pričakovanju so Ravenčani izgubili v Modriči s 3:0 proti tamkajšnjemu bivšemu prvoligašu, predtem pa doma v slovenskem derbiju premagali Bled s 3:2. Potem ko so 7.12. že odigrali tekmo doma z Novim Zagrebom, jim do konca prvenstva pre-

ostaneta le še dve koli. Nastopili bodo na Reki in 21. decembra odigrali še prvenstveno srečanje doma z vodilnim Jedinstvom — Interplet iz Brčkega.

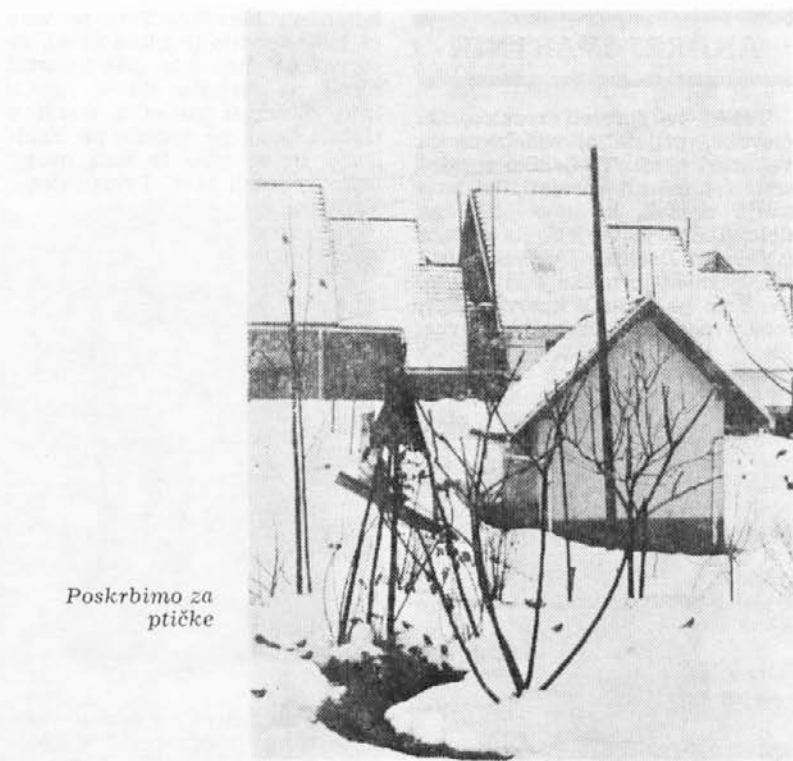
Dekleta Fužinarja so v drugoligaški konkurenci doslej zabeležile šest zmag in bile dvakrat poražene. Žal so si po nepotrebnem »privoščile« poraz v 8. kolu, ko so na gostovanju v Gradcaču izgubile s 3:1. V opravičilo morda le to, da so odbojkarice Fužinarja nastopile oslabiljene, brez poškodovanih Anite Goltnik in Jelke Bavče. Sicer pa so pred tem izbojevale dve pomembni zmagi; doma so premagale Bled 3:2 in v gosteh Novo Gorico, prav tako 3:2. V 7. kolu so varovanke trenerja Brankoviča doma zlahka odpravile slabo ekipo Marčane iz Pulja s 3:0. V preostalih treh kolih jesenskega dela prvenstva so že odigrale tekmo proti Kašteli doma, čaka pa jih še srečanje v Splitu in doma proti Demusu iz Dervente.

Druga Fužinarjeva ženska ekipa, ki nastopa v enotni republiški ligi, se letos ne more pohvaliti z uspehi. Doslej je znatno pomlajena in okrnjena ekipa izgubila vse tekme tako doma kot na tujem (tekma 1. kola z Rogozo bo odigrana naknadno). Rezultati — 5. kolo: Fužinar—Ljubno 1:3, 6. kolo: Fužinar—Kočevje 1:3, 7. kolo: Mežica—Fužinar 3:2 in 8. kolo: Fužinar—Partizan Tabor 1:3.

V republiških odbojgarskih ligah nastopa letos kar 10 koroških ekip. V enotni slovenski ligi za moške se za prvo mesto potegujejo odbojkarji Mežice, v vzhodni skupini II. republiške lige pa zelo dobro igra ekipa Franja Malgaja z Dobrij, ki je trenutno na 2. mestu, in Strojnska Reka, ki je nekje v sredini razpredelnice. Slabše se godi ekipama Partizana Prevalje in Vuzenici, ki sta nekje pri repu prvenstvene lestvice. Tudi igralke Partizana s Prevalj so se izkazale z dobrimi igrami in so po končanem jesenskem delu prvenstva II. republiške lige tretje.

ROKOMET

Rokometašice Fužinarja v jesenskem delu prvenstva niso izpolnile pričakovanj. Le dve zmagi in en neodločen izid so znatno premalo za mirno »zimovanje«, tako da čaka igralke in trenerja Borisa Kotnika v naslednjih mesecih še obilica dela ob spoznanju, da se bo le težko rešiti izpada iz republiške lige ob tako

Poskrbimo za ptičke

skromni točkovni beri. V zadnjih treh kolih so Fužinarjeve rokometiške gostovale in vsa tri srečanja izgubile. Rezultati: Mlinotest—Fužinar 31:19, Novo mesto—Fužinar 30:18 in Veta Ljubljana—Fužinar 27:17. Proti koncu prvenstva je ekipa Fužinarja večkrat nastopila v okrnjenem sestavu. Potem ko je pred startom prvenstva ekipo zapustila Anita Zafošnik, je sredi sezone prenehala igrati še Natalija Brglez, kasneje pa so v ekipi večkrat manjkale še Reкова, Nabernikova in Tanja Zafošnik.

Fužinarjevi rokometiški so v zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva II. republiške lige — vzhod malce nepričakovano ostali praznih rok v Celju, kjer jih je ekipa Aera premagala 27:21. Ta poraz je potisnil Ravenčane na 2. mesto — v vodstvu so Bakovci — vendar še vedno imajo lepe upe, da v spomladanskem delu nadoknadijo zamujeno in se uvrstijo v želeno enotno republiško ligo.

Sicer pa so igralci Fužinarja dosegli lep uspeh v letošnjem tekmovalju za jugoslovanski pokal. Najprej so v regiji opravili z odlično ekipo Partizana iz Slovenj Gradca, nato pa še v Žalcu premagali tamkajšnjo Minervo, torej oba republiška ligaša. Šele v tretjem nastopu so se morali posloviti od tekmovalja. V slovenjgraški športni dvorani (na Ravnah ne premoremo ustrezne dvorane za rokomet), jih je premagala ekipa Usnarja iz Litiže z rezultatom 25:24.

NOGOMET

Nogometaši Fužinarja, ki nastopajo v območni slovenski ligi, so jesenski del prvenstva zaključili z dvema porazoma in osvojili šele 8. mesto. Potem ko so v 9. kolu presenetili z učinkovito igro v Ptuj, in premagali tamkajšnjo Dravo s 5:3, so v naslednjih dveh kolih morali priznati premoč nasprotnikov. Na Ravnah jih je premagal Proletarec iz Zagorja s 3:1, v Lendavi pa Nafta 2:1. Naslov jesenskega prvaka so osvojili nogometaši Elkraja iz Mozirja, drugi je Partizan Slo-

venj Gradec, osmi Fužinar, deseta pa Ojstrica iz Dravograda.

Tudi mladinci Fužinarja, ki so nastopali v enotni republiški ligi, letos niso imeli takšnega uspeha kot v preteklem prvenstvu. Ob koncu jesenskega dela so uvrščeni nekje v drugi polovici razpredelnice, boljši položaj na lestvici pa so si zapravili z nepričakovanim porazom na domačem igrišču z zadnjevrščenim UTOK-om iz Kamnika. Rezultati zadnjih treh kol: Fužinar—Maribor 5:2, Šoštanj—Fužinar 1:3, Fužinar—UTOK Kamnik 2:3. Pred pričetkom spomladanskega dela prvenstva bodo mladi Fužinarjevi nogometaši odigrali še zaostalo srečanje z ljubljansko Ilirijo.

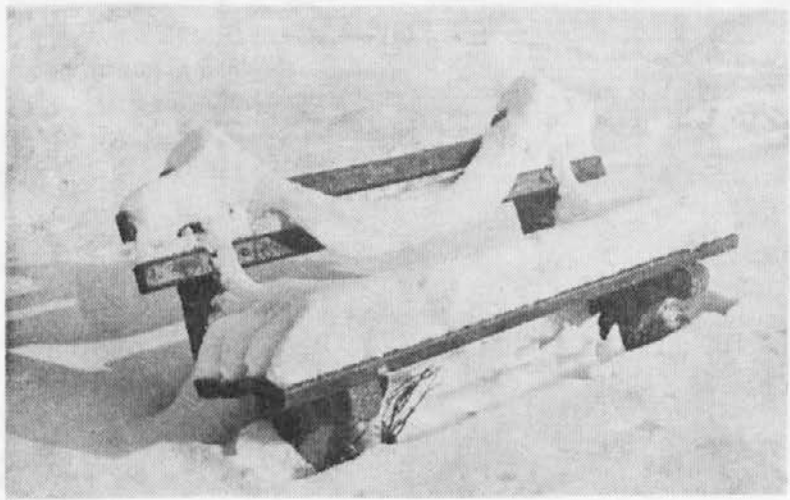
KEGLJANJE

Ekipna prvenstva v republiških kegljaških ligah so se pričela pred tednom dni (7. decembra). V najvišjem republiškem rangju tekmovalja letos prvič nastopajo tudi kegljavke Fužinarja, medtem ko moški ekipi Fužinarja in Korotana s Prevalj tekmujeta v drugi republiški ligi — vzhod. Prevaljčani so se v to ligo uvrstili po skupni zmagi v kvalifikacijskem dvoboju z ekipo Invalida iz Maribora. To pa ni uspelo kegljavkam Korotana, ki so bile v tekmi z mariborskim MTT poražene.

V pripravljalnem obdobju so se Fužinarjeve kegljavke pomerile z nekaterimi kakovostnimi ekipami. Med drugim omenimo, da so sodelovale tudi na turnirju v Celju, ki je bil v počastitev 25. obletnice tamkajšnjega kluba. Ravenčanke so bile med osmimi ekipami pete (najboljša Ciglerjeva 408), zmagala pa je ekipa Celja.

Moška ekipa Fužinarja je ob koncu novembra odigrala dve prijateljski tekmi. Na Ravnah so prenrčljivo z več kot 300 keglji razlike premagali Izolo, v Žalcu pa s 113 keglji razlike domači Hmezad. Na obeh tekmah so se odlikovali zlasti Miha Lesnik, Ferdo Paradiž in Silvo Belaj. Rezultata: Fužinar—Izola 6723:6412 in Fužinar—Hmezad 5071:4958.

Ivo Mlakar

Naslonjalo

ANDREJ IVARTNIK

Teško je sprejeti resnico, da človeka, prijatelja, sodelavca ni več med nami. To bridko resnico smo žal morali sprejeti, ko smo zanj zvedeli, ko smo prišli na delo. Teško je verjeti, da našega sodelavca Drejča ni več med nami. Resnica je toliko bolj boleča, ker smo ga poznali kot vestnega, marljivega in dobrega sodelavca.

Naš sodelavec Drejč, kakor smo ga klicali, se je zaposlil v Železarni Ravne pred 16 leti. Izhajal je iz številne in revne družine, zato je cenil delo med železarji. Težka fizična dela je najprej opravljal na postaji pri razkladalni skupini. Fizični napor in pogoji dela pa so z leti pustili posledice na njegovem zdravju. Tako je bil maja 1981 zaradi zdravstvenih omejitev premeščen na lažja dela v tozđ Strojno-gradbeno vzdrževanje. V gradbenem vzdrževanju smo ga radi sprejeli, saj smo vedeli, da z Drejčem ne bomo imeli težav. V novem delovnem okolju je opravljal fizično manj zahtevna dela pri obdelavi lesa, skrbel pa je tudi za red okoli strojev. Večkrat nasmejan in dobre volje pa svojih težav ni zaupal vsakemu. Le-te so se zadnje čase nakopičile in privedle do njegove najhujše odločitve.

Nemi se prezgodaj poslavljamo od tebe. Z bolečino v srcu sočustvujemo s tvojimi najbližjimi ob izgubi dragega moža in očeta. V imenu sodelavcev, vodstva tozđ Strojno-gradbeno vzdrževanje in izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata jim izrekam globoko sožalje.

Naj mu bo lahka koroška zemlja!

IVAN TRETJAK

Nemo stojimo ob tvojem praranem grobu, dragi naš Ivan. Besede tolažbe in sočustvovanja imamo v mislih in spomine nate.

Rodil si se 3. 7. 1932. leta v Smartnem pri Slovenj Gradcu kot tretji od štirih otrok očetu Ivanu in materi Mariji Tretjak. Življenje ti ni bilo lahko posebno lahko, kot ni bilo lahko tistim, ki so na svoji koži čutili težo okupatorjevih dejanj.

Ze kot 11-leten deček si moral s starši vred v izgnanstvo v Frei-

leiten na Nemško. Tam se vam ni lahko godilo in bil si vesel, da so vas na zimo leta 1944 izpustili nazaj na domača tla v rojstni kraj. Živel si potlej s starši v Golavi Buki, po domače pri Pridgarju in zato so te tudi mnogi bolje poznali kot Pridgarskega Vančija.

Po odsluženem vojaškem roku si se 16. 5. 1956 zaposlil v Železarni Ravne in občasno bival pri kmetu Mehu na Brdinjah in pri Krajgerju na Stražišču. Z delom

po napornem šihu si si tam odslužil hrano in stanovanje, ker takrat niso bile razmere tako ugodne kot dandanes, ko si se lahko vozil v službo. Ljubil si domači kraj in se tudi često vračal tja. Tam si spoznal svojo družico Emo in se 1961 leta z njo poročil. Rodila ti je tri otroke, Cirilo, Emico in Janeza. Kar žarel si od veselja in ponosa, ko si mi večkrat pripovedoval o njih. Postavil si jim tudi topel dom in se počasi pričel pripravljati na zasluženi počitek. A usoda je hotela drugače. Pretrgala ti je nit življenja v službi, na tvojem delovnem mestu.

Žerjav je obstal, obstali smo mi in nemo zremo v šopek in svečo, ki dogoreva na mestu, kjer si zadnjikrat obstal tudi ti.

Sveča bo zgorela, nagelj bo ovenel, a spomin nate v naših srcih večno bo živel.

Naj ti bo lahka domača zemlja, katero si tako neizmerno ljubil.

V imenu OOS Jeklolivarne in v imenu vseh tvojih sodelavcev pa izrekam ženi, otrokom in ostalim ožaloščenim iskreno sožalje.

Marjan Jelen

Kadrovska gibanja

od 21. 10. do 20. 11. 1985

20. novembra je bilo v železarni zaposlenih 6298 delavcev ali le 5 več v primerjavi s prejšnjim mesecem. Do konca leta se bo število še nekoliko povečalo zaradi prihodov iz JLA.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Barba Miroslava, NK delavka — ponovna zaposlitev v ŽR; Švab Olga, NK delavka — iz druge DO;

JEKLOLIVARNA — Cimerman Bojana, inž. met., pripravnica — iz šole; Štruc Danijel, NK delavec — iz druge DO; Vrenčur Janez, NK delavec — iz JLA; Ri-

kič Stevo, brusilec — iz TOZD Kovačnica.

VALJARNA — Bilobrk Anto, NK delavec — iz druge DO; Dornik Samo, strojni tehnik — iz TOZD SGV; Hadžić Meh, žerjavovodja — iz TOZD Jeklarna.

JEKLOVLEK — Grzina Dušan, strojni tehnik, pripravnik — iz šole; Veršovnik Franc, dimnikar — iz druge DO; Črešnik Anton, NK delavec — iz TOZD Jeklarna.

KOVAČNICA — Kanešič Marijan, železokrivec — iz druge DO.

KALILNICA — Mlakar Bojan, pripravnik — iz DO TSD.

STROJI IN DELI — Vezonik Danijel, pripravnik — iz šole; Petrič Jožef, inž. org. dela — iz druge DO.

VZMETARNA — Hronjec Slavko, NK delavec — iz inozemstva.

ETS — Mager Verner, pripravnik — iz šole.

SGV — Oder Božidar, zidar — iz druge DO.

TRANSPORT — Šteharnik Jaroš, NK delavec — prva zaposlitev.

TRO — Navotnik Edvard, NK delavec — iz DO TSD.

ARMATURE — Planinšič Vida, gradbeni tehnik — obrtnik.

PII — Dobelšek Dušan, NK delavec — ponovna zaposlitev v ŽR.

RPT — Brložnik Janez, inž. strojništva — pripravnik; Pokeržnik Milan, dipl. inž. str., pripravnik — iz JLA; Čegovnik Štefka, pripravnica — prva zaposlitev.

KOMERCIALA — Grilc Srečko, Hauptman Damijan, NK delavca — prva zaposlitev; Nabernek Avguštin, org. dela — iz druge DO.

KONTROLA KAKOVOSTI — Mesner Aleš, pripravnik — iz šole; Mavrič Dušan, kontrolor — iz TOZD SGV; Konečnik Jože, kontrolor — iz TOZD Kovačnica; Krajnc Franc, kontrolor — iz TOZD Valjarna.

KOVINARSTVO — Jurić Ilija, Podlesnik Milan, NK delavca, Kladnik Jakob, prodajalec — vsi iz druge DO.

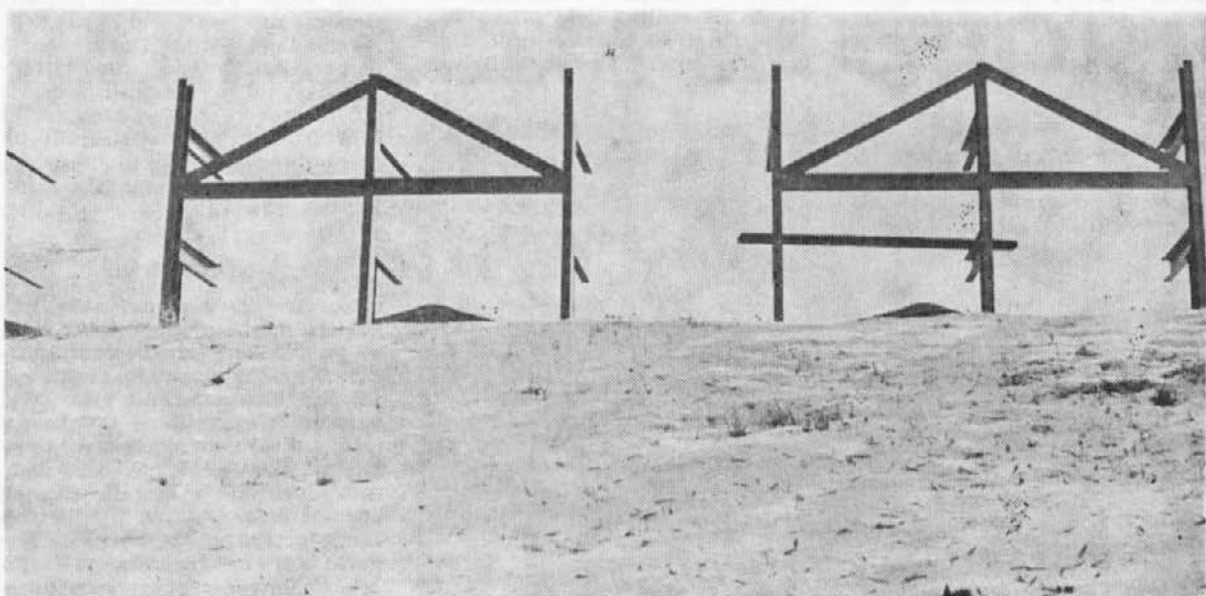
DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Palko Andrej, ponovčar — izključen; Črešnik Anton, pomočnik topilca, premeščen v TOZD Jeklovlek; Hadžić Meh, žerjavovodja — premeščen v Valjarno.

JEKLOLIVARNA — Tretjak Ivan, žerjavovodja — umrl; Nabernek Martin, delavec na torni žagi — samovoljno zapustil delo.

VALJARNA — Krivograd Franc, adjuster-kontrolor, izključen; Krajnc Franc, kontrolor — premeščen v Kontrolo kakovosti.

KOVAČNICA — Razdevšek Alenka, izdelovalka delovne dokumentacije — poklicna rehabilitacija; Konečnik Jože, kontrolor — premeščen v Kontrolo kakovosti; Rikič Stevo, brusilec — premeščen v Jeklolivarno.

Neko obzorje

Matevž Šumah, Motiv iz železarne, kreda

JEKLOVLEK — Robin Ljudmila, adjustajna delavka — invalidsko upokojena.

ORODJARNA — Kotnik Marijan, strugar — odpoved delavca.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Bartulovič Mirko, ključavničar — invalidsko upokojen.

PNEVMATIČNI STROJI — Steharnik Fanika, pripravnica — potek delovnega razmerja za določen čas.

ENERGIJA — Kostanjevec Slavko, strojnik kompresorjev — poklicna rehabilitacija.

SGV — Dornik Samo, strojni tehnik — premeščen v Valjarno; Mavrič Dušan, kontrolor — premeščen v Kontrolo kakovosti; Ivartnik Andrej, dnevničar — umrl.

TRO — Ramšak Marija, vrtilka — invalidsko upokojena; Kurmanšek Irena, brusilka — sporazumno.

ARMATURE — Lauko Marijan, Volmajer Branko, strugarja — samovoljno prekinila z delom.

KOMERCIALA — Božič Marta, evidentičarka — potek delovnega razmerja za določen čas.

KONTROLA KAKOVOSTI — Piko Franc, Lakovšek Ludvik, kontrolorja — invalidsko upokojena.

GOSPODARJENJE — Kotnik Maks, profesor, samostojni organizator, Ulcej Frančiška, programerka, Valant Alfonz-Marko, inž. org. dela — sporazumno.

DO TSD — Arnežnik Vilko, ključavničar — odpoved delavca; Navotnik Edvard, voznik viličarja — premeščen v TRO; Mlakar Bojan, pripravnik — premeščen v Kalilnico.

KOVINARSTVO — Robnik Stanko, NK delavec — odpoved delavca; Podbregar Franc, NK delavec — invalidsko upokojen.

Kadrovska služba

nem pri Kobaridu pa so pravili takole: Na staro leto, od enajste do polnoči, naj gre neomejeno dekletke k svinjaku ter vpraša: »Pfu, koc, letos?« (koc, kocek, kočaj = prašiček). — Če se prašiček oglasi, se dekletke omoži še istega leta. Če pa se ne oglasi, naj dekletke vpraša: »Pfu, koc, v drugo?« In če je treba, še v tretje. Če pa se koc v tretje ne oglasi, naj dekletke ne upa v možitev niti tretje leto — in sploh nikoli.

Metanje čevlja. Slovenske deklice so na staro leto, o božiču (na sv. večer), na kresni ali kresov večer, na sv. Tomaža večer in tudi na večer pred sv. tremi kralji metale čevlje, da bi zvedele, ali se bodo v novem letu omožile ali ne. Metale so ga med enajsto in polnočjo vnic (čez glavo nazaj). Pomembno pa je seveda bilo, kako je padel, da se je dekletu želja izpolnila še pred letom. Tudi v Avblju in Suhorju na Dolenjskem so deklice, ki bi rade zvedele, ali jim je v novem letu namenjen ženin ali ne, metale za staro leto (Silvestrovo) pred polnočjo čevlje čez glavo nazaj proti vratom. Če se je obrnil s prednjim koncem proti vratom, je pomenilo, da pojde deklica pred letom (vdana) iz hiše; ako pa se je čevelj obrnil s prednjim koncem v sobo, naj bi deklica ostala še leto dni pri hiši. Podobno, toda z nogo nazaj čez glavo proti vratom pa so deklice metale brezpetnik na starega leta večer v isti namen ter z isto razlago tudi na Gorenjskem. Ta običaj je bil znan tudi ponekod na Štajerskem, v navadi pa je bil o božiču. Tako so včasih vedeževala dekleta v Ljutomeru in okolici. Dekleta so metala čevlje stoji, včasih pa tudi sede na tleh.

Slutnja smrti. Med Slovenci pogosto slišimo pripovedovati tudi o slutnjah. Med preprostimi ljudmi je še danes ohranjenih

veliko takšnih pripovedk, še zlasti o bolnikih, ki so slutili in napovedali svoj smrtni dan, nekateri celo smrtno uro, pa se je — pravijo — zgodilo res tako. Bolj zunanje znamenje (»prikazen«) kakor slutnja je, če človek vidi na starega leta večer na primer svojo senco brez glave. Temu je, tako so pravili na Črnem vrhu pri Idriji, naslednje leto smrt določena. Štajerci pa so nekaj hodili opolnoči na sv. večer in tudi na večer pred novim letom gledat v hišo skozi prednje okno ali pa skozi okno na južni strani. Tedaj so menda videli vse tiste ljudi, ki bodo v novem letu umrli. V okolici Zidanega mostu bojda še danes verujejo, da če na staro leto (Silvestrovo) visi perilo, bo tisti, čigar perilo je, naslednje leto umrl. V okolici Šentruperta pa še vedno verjamejo, da v novem letu kdo umre, če na silvestrsko noč kje tolčejo s kladivom. Če pa se sliši harmonika, se bo kmalu kdo poročil.

(Vir: Rado Radešček, Slovenske ljudske vraže)

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V DECEMBRU IN JANUARJU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo v decembru in januarju predvidoma predvajali naslednje filme:

INDIANA JONES — ameriški avanturistični, 11. do 29. 12.
NEVARNOST ZENSKE V AKCIJI — mehiški avanturistični, 12. do 24. 12.
NAJBOLJŠI BORDEL V TEKSASU — ameriška komedija, 12. do 24. 12.
KAJ SE ZGODI, KO SE LJUBEZEN RODI — domači, 12. do 23. 12.
FANTJE ZA ZVEZO — francoska komedija, 19. do 27. 12.
SAMPION NEZNEGA SRCA — ameriški akcijski, 19. 12. do 3. 1. 1986
VRATA RAJA — ameriška drama, 19. do 31. 12.
PIRANJA — italijanska grozljivka, 20. do 30. 12.
BEL STAR — italijanski vestern, 20. 12. do 2. 1. 1986
MLADI BOJEVNIKI — ameriška kriminalka, 25. 12. do 6. 1. 1986
SMEŠNA STRAN ZGODOVINE — am. zgodovinski, 20. 12. do 6. 1. 1986
PROFESIONALC — francoska kriminalka, 27. 12. do 5. 1. 1986
KONVOJ ŽENA — francoski avanturistični, 2. do 12. 1. 1986
LJUBEZEN V OGLEDALU — francoski erotični, 3. do 12. 1. 1986
STRATI — ameriški ljubzenski, 9. do 20. 1. 1986
DVORIŠČNO OKNO — ameriški thriller, 9. do 20. 1. 1986
PORKYS — ameriška komedija, 9. do 19. 1. 1986
BEG V ZMAGO — ameriški vojni, 11. do 20. 1. 1986

Ob izteku leta smo pripravili poseben filmski program za najmlajše z naslovom **DEDEK MRAZ POKLANJA: POTOVANJE LOLEKA IN BOLEKA** — poljska risanka, 16. do 22. 12.

ROBIN HOOD — ameriška risanka, 20. 12. do 3. 1. 1986
HRABRI POPAJ — ameriški risani, 25. 12. do 3. 1. 1986

ŠTIRINOŽNI DETEKTIV — ameriški otroški, 25. 12. do 5. 1. 1986

Filme si bodo lahko otroci ogledali na posebej organiziranih predstavah in na rednih predstavah v vseh koroških kinematografih.

Ljubitelje filma obveščamo, da tudi za leto 1986 pripravljamo poseben program izbranih filmov, ki bodo predstavljeni na predstavah v kinematografih Ravne na Koroškem v filmskem abonmaju. Vpis in vplačilo vstopnic za ta abonma v decembru lahko opravite pri animatorjih za kulturo v vaši OZD ali na blagajni kinematografa Ravne vsak dan, ko deluje kinematograf. Tam lahko dobite tudi dodatne informacije.

Vsem delovnim ljudem in občanom želimo srečno in uspehov polno **NOVO LETO 1986**.

Koroški kinematografi
Prevalje

ŠEŽE IN VRAŽE OB STAREM LETU

Na starega leta večer (Silvestrovo) v mnogih slovenskih domovih, bolj iz navade, še vedno vedežujejo »pod klobukom«. Položijo namreč po šest klobukov na mizo in pod vsakega skrijejo kakšno reč. Tako na primer pod prvi klobuk skrijejo ključ, ki pomeni gospodarstvo; pod drugega prstan, kar pomeni ženitev ali možitev; pod tretji klobuk možnjo, ki pomeni bogastvo; pod četrti butaro, kar pomeni selitev; pod peti čečo (punčko iz cunj ali drugega materiala), ki pomeni krst (rojstvo), in pod šesti klobuk oglje, ki pomeni smrt. Vsak izmed navzočih vleče po enkrat. Po vsakem žrebanju pa se reči ponovno skrijejo, seveda v drugačnem vrstnem redu. To, kar pomeni

tista reč, ki jo je kdo med žrebanjem največkrat odkril, se zgodi v prihodnje. (F. Eller; N-Lsm), [-> božič].

Svinec. V nekaterih slovenskih družinah pa je bila nekoč navada (ponekod je še zdaj), da so na starega leta dan ob 23. uri začeli vlivati svinec. Raztopljenega v stari ponvi so vlivali v mrzlo vodo. Nato pa so iz figur posameznih odličkov ugibali usodo prisotnih za prihodnje leto.

Možitev. Na starega leta dan so neomejena dekleta poznala več vrst vedeževanja, da bi zvedela, kdaj se bodo omožila. V Zgornji Savinjski dolini so na Silvestrovo zvečer dekleta šla po drva. Če so jih zgrabila na pare (sodo števililo), naj bi dobile fanta. Na Vrs-

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

Ciril Kosmač

VOŠČILO MORJA

Stal sem med oljkami nad zalivom ter iskal dobre misli in lepe besede, da bi napisal voščilo za novo leto. Večer je bil nenavadno lep, kakršni so lahko samo decembrski večeri. Nizko na zahodnem nebu je bilo nekaj dolgih temnomodrih oblakov, pod njimi se je vlekel bledorožnat pas, v tistem pasu pa je na obzorju ležalo zahajajoče sonce kot velika zlata ladja. Morje se je živo prelivalo. Val za valom je pljuskal na obalo, kakor bi velike, bele materinske roke objemale vso deželo, jo stresale ter ji nekaj govorile.

Prisluhnil sem in slišal sem to novoletno voščilo našega morja: »Na Silvestrovo, ko bo odbila dvanajsta ura, bom butnil na obalo, da bo zabučalo in se zapenilo kot najboljšo belo vino. Tako bom vzdignilo svojo čašo, trčilo s svojo deželo in napilo:

— Srečno in veselo novo leto! Ne, srečno in veselo novo desetletje! Da bi bilo polno, tako plodno, da bi nas pomaknilo naprej za celo stoletje! Tako vam želim, ljudje naše dežele!... Saj me poznate? Zdaj me že skoraj vsi poznate. Vaše morje sem. Vaše majhno morje. Ne, majhnega

morja sploh ni, kakor ni nizkega zračnega prostora. Sežem do vseh oceanov... Dolgo niste mogli k meni, tako dolgo, da me je vas lepo število izgubilo iz duše, iz oči in iz nosnic. Zdaj spet lahko prihajate, svobodno in svobodni. In prihaja vas zmeraj več. In bolj in bolj me spoznavate, nekateri hitreje, drugi počasneje. Spoznavate, da nisem samo nekaj lepega in mogočnega za zasanjane oči, da vam ne dajem samo počitka in bronaste kože, da vam ne vračam samo moči in zdravja — temveč da sem tudi vaše okno v svet, vaša najširša in najdaljša cesta, vaša tovarna, vaša rodovitna njiva. To njivo orjete, a še ni vsa preorana, ker je zelo velika. Vem, da nimate dovolj plugov zame in tudi ne dovolj vajenih oračev. Vse bo prišlo. Vem, da bo...«

Morje je utihnilo in zasanjano vzvalovilo. Potem pa je spet zaživelo. Vzdignilo je in široko odprlo bele roke svojih valov, se z objemom pognalo k obali svoje dežele, se razpenilo kot najboljšo vino in zabučalo:

»Dajmo! Trčimo za naše novo desetletje!«

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v tozda Jeklolivarna za prelepo darilo, tov. ravnatelju Matitzu pa za poslovilne besede. Vsem želim še dosti delovnih uspehov in sožitja, posebno pa zdravja.

Simon Štern

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem za lepo darilo vsem sodelavcem tozda Jeklolivarna in jim želim še mnogo medsebojnega razumevanja in delovnih uspehov.

Franc Kotnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem kisikarne in industrijskim zidarjem za darilo. Želim jim še veliko delovnih uspehov in sreče v življenju.

Franc Roger

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem tozda SGV najlepše zahvaljujem za darilo, ki mi bo drag spomin na vas. Še naprej vam želim obilo zdravja in veliko delovnih uspehov.

Karel Proje

V Koprivni

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem sodelavcem tozda Industrijski noži za darilo, ki me bo vedno spominjalo na vas, tov. ravnatelju pa lepa hvala za poslovilne besede. Želim vam še naprej veliko medsebojnega razumevanja in delovnih uspehov.

Franc Grabner

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem Jeklolivarne iskreno zahvaljujem za darilo. Želim jim še veliko zdravja in uspešno poslovanje v prihodnje.

Jure Jošt

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage, skrbne mame, žene, babice **Kristine Ferenc** s Holmca se iskreno zahvaljujem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam nesebično pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala tudi govornikom Desatniku in g. župniku za tople poslovilne besede.

Vsi njeni

ZAHVALA

Vsem, ki ste se prišli posloviti od **Ferdinanda Pečovnika**, iskrena hvala, Štefanovim sodelavcem pristrčna hvala za venec in še posebej hvala pevcem iz Črne.

Sinova in hčerke

ZAHVALA

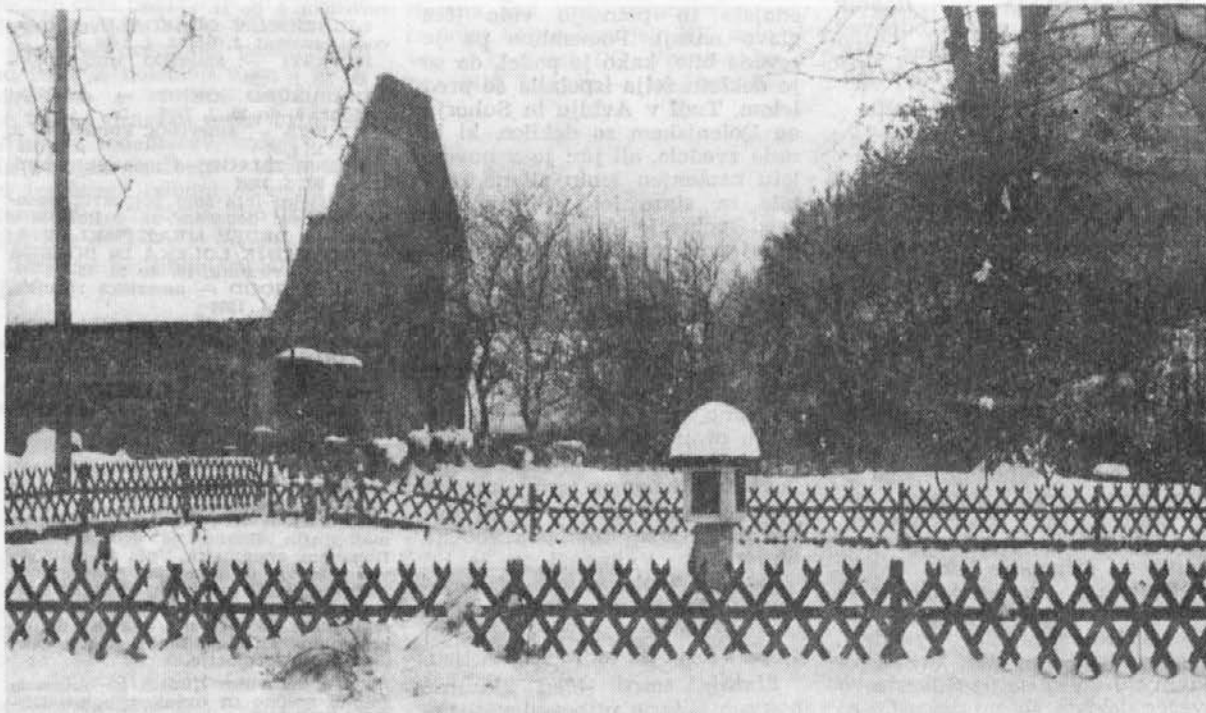
Ob izgubi **Andreja Ivartnika** se zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje. Iskrena hvala gospodu župniku za pogrebni obred, pihalnemu orkestru in govornikom Gorenšku in Krivogradu iz tozda SGV za poslovilne besede.

Zalujoči: žena, otroci, mama, bratje in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in dedka **Franca Uršnika** se iskreno zahvaljujem sorodnikom, prijateljem, sosedom in bivšim sodelavcem za pomoč v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala govornikom, Pihalnemu orkestru in pevcem Vresa ter g. župniku za pogrebni obred.

Zalujoči: žena, sin Franc in hči Julijana z družinama

Leseni ornament

Izdaja delavski svet **Zelezarnice Ravne** kot mesečnik v nakladi 6000 izvodov. Ureja uredniški odbor: **Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.**

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik **Marjan Kolar**, novinarki **Helena Merkač** in **Mojca Potočnik**, tajnica **Jelka Jamšek.**

Telefon: 861 131, int. 304. Tiska: **CGP Večer, Maribor.**

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: **H. Merkač, M. Potočnik**, arhiv oddelka za informiranje in kadrovska služba.